
LE COSTITUZIONI DEGLI ALTRI

Banca documenti del Consiglio regionale del Veneto

a cura della Direzione regionale rapporti e attività istituzionali

drai@consiglio.regione.veneto.it

HOME

Finestra sul diritto

Da : <http://www.consiglio Veneto.it/crvportal/BancheDati/costituzioni/pl/polonia.pdf>

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

Costituzione della Repubblica Polacca

Traduzione a cura di Diego CONTE, laureando presso l'Università del Piemonte Orientale.

Tavola sinottica a cura di Alessandra VALERIO.

KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 2 kwietnia 1997 r.

PREAMBUŁA

W trosce o byt i przyszłość naszej Ojczyzny, odzyskawszy w 1989 roku możliwość suwerennego i demokratycznego stanowienia o Jej losie, my, Naród Polski - wszyscy obywatele Rzeczypospolitej, zarówno wierzący w Boga będącego źródłem prawdy, sprawiedliwości, dobra i piękna, jak i nie podzielający tej wiary, a te uniwersalne wartości wywodzący z innych źródeł, równi w prawach i w powinnościach wobec dobra wspólnego - Polski, wdzięczni naszym przodkom za ich pracę, za walkę o niepodległość okupioną ogromnymi ofiarami, za kulturę zakorzenioną w chrześcijańskim dziedzictwie Narodu i ogólnoludzkich wartościach, nawiązując do najlepszych tradycji Pierwszej i Drugiej Rzeczypospolitej, zobowiązani, by przekazać przyszłym pokoleniom wszystko, co cenne z ponad tysiącletniego dorobku, złączeni więzami wspólnoty z naszymi rodakami rozszanowanymi po świecie, świadomi potrzeby współpracy ze wszystkimi krajami dla dobra Rodziny Ludzkiej, pomni gorzkich doświadczeń z czasów, gdy podstawowe wolności i prawa człowieka były w naszej Ojczyźnie łamane, pragnąc na zawsze zagwarantować prawa obywatelskie, a działaniu instytucji publicznych zapewnić rzetelność i sprawność, w poczuciu odpowiedzialności przed Bogiem lub przed własnym sumieniem, ustanawiamy Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej jako prawa podstawowe dla państwa oparte na poszanowaniu wolności i sprawiedliwości, współdziałaniu władz, dialogu społecznym oraz na zasadzie pomocniczości umacniającej uprawnienia obywateli i ich wspólnot. Wszystkich, którzy dla dobra Trzeciej Rzeczypospolitej tę Konstytucję będą stosowali, wzywamy, aby czynili to, dbając o zachowanie przyrodzonej godności człowieka, jego prawa do wolności i obowiązku solidarności z innymi, a poszanowanie tych zasad mieli za niewzruszoną podstawę Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozdział I RZECZYPOSPOLITA

Art. 1.

Rzeczpospolita Polska jest dobrem wspólnym wszystkich obywateli.

Costituzione della Repubblica Polacca

PREAMBOLO

Con a cuore l'esistenza e il futuro della nostra Patria, riconquistata nel 1989 la possibilità di una sovrana e democratica determinazione del Suo destino, noi, Nazione Polacca – cittadini tutti della Repubblica, credendo in Dio, fonte di verità, giustizia, bontà e bellezza, o non condividendo questa fede ma gli stessi valori universali sgorganti da altre fonti, uguali nei diritti e nei doveri verso il bene comune – la Polonia, grati ai nostri antenati per il loro lavoro, per la loro battaglia per l'indipendenza, pagata con immensi sacrifici, per la cultura radicata nell'eredità cristiana della Nazione e nei valori universali, riportandoci alle migliori tradizioni della Prima e della Seconda Repubblica, obbligati a mostrare alle future generazioni quanto di più prezioso da un patrimonio ultramillenario, stretti da vincoli di comunione ai nostri connazionali sparsi per il mondo, consapevoli della necessità di collaborare con tutti i paesi per il bene della Famiglia Umana, memori delle amare esperienze dei tempi in cui le basi della libertà e dei diritti dell'uomo erano nella nostra Patria infrante, desiderando garantire per sempre i diritti dei cittadini, e assicurare all'attività delle istituzioni pubbliche accuratezza e funzionalità, con senso di responsabilità verso Dio e la nostra coscienza, deliberiamo la Costituzione della Repubblica Polacca come diritto fondamentale per il popolo basato sul rispetto della libertà e della giustizia, sulla collaborazione con le autorità, sul dialogo sociale e sul principio di reciproca assistenza rafforzante i diritti dei cittadini e delle loro comunità. Chi, per il bene della Terza Repubblica, farà uso di questa Costituzione Noi invochiamo, affinché compia tutto ciò, avendo cura del rispetto dell'innata dignità della persona, del suo diritto alla libertà e dell'obbligo di solidarietà con gli altri uomini, e stimi questi principi intoccabile fondamento della Repubblica Polacca.

Parte I La Repubblica

Art. 1.

La Repubblica Polacca è un bene comune di tutti i cittadini.

Art. 2.

Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej.

Art. 3.

Rzeczpospolita Polska jest państwem jednolitym.

Art. 4.

1. Władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu
2. Naród sprawuje władzę przez swoich przedstawicieli lub bezpośrednio.

Art. 5.

Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.

Art. 6.

1. Rzeczpospolita Polska stwarza warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju
2. Rzeczpospolita Polska udziela pomocy Polakom zamieszkałym za granicą w zachowaniu ich związków z narodowym dziedzictwem kulturalnym.

Art. 7.

Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa.

Art. 8.

1. Konstytucja jest najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Przepisy Konstytucji stosuje się bezpośrednio, chyba że Konstytucja stanowi inaczej.

Art. 9.

Rzeczpospolita Polska przestrzega wiążącego ją prawa międzynarodowego.

Art. 10.

1. Ustrój Rzeczypospolitej Polskiej opiera się na podziale i równowadze władzy ustawodawczej, władzy wykonawczej i władzy sądowniczej.

Art. 2.

La Repubblica Polacca è uno stato democratico di diritto che realizza i principi di giustizia sociale.

Art. 3.

La Repubblica Polacca è uno stato unitario.

Art. 4.

- § 1. Il potere supremo nella Repubblica Polacca appartiene alla Nazione.
- § 2. La Nazione esercita il potere attraverso i propri rappresentanti o direttamente.

Art. 5.

La Repubblica Polacca custodisce l'indipendenza e l'inviolabilità del proprio territorio, garantisce la libertà e i diritti umani e civili nonché la sicurezza dei cittadini, custodisce l'eredità nazionale e garantisce la difesa dell'ambiente, mossa dal principio di un equilibrato progresso.

Art. 6.

- § 1. La Repubblica Polacca stabilisce le condizioni della divulgazione e del libero accesso ai beni della cultura, fonte dell'identità della nazione polacca, del suo perdurare e del suo progresso.
- § 2. La Repubblica Polacca fornisce aiuto ai Polacchi che abitano all'estero per il mantenimento dei loro legami con l'eredità culturale nazionale.

Art. 7.

Gli organi del potere pubblico operano sulla base ed entro i limiti della legge.

Art. 8.

- § 1. La Costituzione è la legge suprema della Repubblica Polacca.
- § 2. Il disposto della Costituzione si applica direttamente, eccetto che diversamente stabilito dalla Costituzione stessa.

Art. 9.

La Repubblica Polacca osserva il diritto internazionale da cui è vincolata.

Art. 10.

§ 1. L'organizzazione della Repubblica Polacca si fonda sulla separazione e l'equilibrio dei poteri legislativo, esecutivo e giudiziario.

2. Władzę ustawodawczą sprawują Sejm i Senat, władzę wykonawczą Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej i Rada Ministrów, a władzę sądowniczą sądy i trybunały.

Art. 11.

1. Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność tworzenia i działania partii politycznych. Partie polityczne zrzeszają na zasadach dobrowolności i równości obywateli polskich w celu wpływania metodami demokratycznymi na kształtowanie polityki państwa.

2. Finansowanie partii politycznych jest jawne.

Art. 12.

Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność tworzenia i działania związków zawodowych, organizacji społeczno-zawodowych rolników, stowarzyszeń, ruchów obywatelskich, innych dobrowolnych zrzeszeń oraz fundacji.

Art. 13.

Zakazane jest istnienie partii politycznych i innych organizacji odwołujących się w swoich programach do totalitarnych metod i praktyk działania nazizmu, faszyzmu i komunizmu, a także tych, których program lub działalność zakłada lub dopuszcza nienawiść rasową i narodowościową, stosowanie przemocy w celu zdobycia władzy lub wpływu na politykę państwa albo przewiduje utajnienie struktur lub członkostwa.

Art. 14.

Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność prasy i innych środków społecznego przekazu.

Art. 15.

1. Ustrój terytorialny Rzeczypospolitej Polskiej zapewnia decentralizację władzy publicznej

2. Zasadniczy podział terytorialny państwa uwzględniający więzi społeczne, gospodarcze lub kulturowe i zapewniający jednostkom terytorialnym zdolność wykonywania zadań publicznych określa ustawa.

Art. 16.

1. Ogół mieszkańców jednostek zasadniczego podziału terytorialnego stanowi z mocy prawa wspólnotę samorządową.

2. Samorząd terytorialny uczestniczy w sprawowaniu władzy publicznej. Przysługującą mu w ramach ustaw istotną część zadań publicznych samorząd wykonuje w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność

§ 2. Il potere legislativo è esercitato dalla Dieta e dal Senato, il potere esecutivo dal Presidente della Repubblica Polacca e dal Consiglio dei Ministri, il potere giudiziario dalle Corti e dai Tribunali.

Art. 11.

§ 1. La Repubblica Polacca garantisce la libera costituzione e il libero agire dei partiti politici. I partiti politici sono formati sui principi di volontarietà e uguaglianza dei cittadini polacchi al fine di contribuire con metodi democratici alla formazione della politica statale.

§ 2. Il finanziamento dei partiti politici è pubblico.

Art. 12.

La Repubblica Polacca garantisce la libera costituzione e il libero agire di sindacati, organizzazioni socio-professionale di agricoltori, associazioni, movimenti di cittadini, altre unioni volontarie e fondazioni.

Art. 13.

È vietata l'esistenza di partiti politici e altre organizzazioni che si richiamano nei propri programmi ai metodi ed alle pratiche totalitaristiche nazista, fascista o comunista, nonché quelli i cui programmi presuppongono o ammettono l'odio razziale e nazionale, l'uso della forza al fine di ottenere il potere o influenzare la politica statale ovvero prevedono la segretezza della propria struttura o dei propri membri.

Art. 14.

La Repubblica Polacca assicura la libertà di stampa e delle altre forme di comunicazione.

Art. 15.

§ 1. L'organizzazione territoriale della Repubblica Polacca assicura il decentramento del potere pubblico.

§ 2. La legge definisce la principale suddivisione territoriale dello stato considerando i legami sociali, economici o culturali e assicurando alle unità territoriali la capacità ad eseguire compiti pubblici.

Art. 16.

§ 1. Il complesso degli abitanti delle unità costituenti principale suddivisione territoriale costituisce per legge una comunità di autogoverno.

§ 2. L'autogoverno territoriale partecipa dell'esercizio del potere pubblico. L'autogoverno territoriale esercita, in nome proprio e sotto la propria responsabilità, la fondamentale parte di

Art. 17.

1. W drodze ustawy można tworzyć samorządy zawodowe, reprezentujące osoby wykonujące zawody zaufania publicznego i sprawujące pieczę nad należytych wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony.

2. W drodze ustawy można tworzyć również inne rodzaje samorządu. Samorządy te nie mogą naruszać wolności wykonywania zawodu ani ograniczać wolności podejmowania działalności gospodarczej.

Art. 18.

Małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 19.

Rzeczpospolita Polska specjalną opieką otacza weteranów walk o niepodległość, zwłaszcza inwalidów wojennych.

Art. 20.

Spółeczna gospodarka rynkowa oparta na wolności działalności gospodarczej, własności prywatnej oraz solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych stanowi podstawę ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 21.

1. Rzeczpospolita Polska chroni własność i prawo dziedziczenia.
2. Wywłaszczenie jest dopuszczalne jedynie wówczas, gdy jest dokonywane na cele publiczne i za słusznym odszkodowaniem.

Art. 22.

Ograniczenie wolności działalności gospodarczej jest dopuszczalne tylko w drodze ustawy i tylko ze względu na ważny interes publiczny.

Art. 23.

Podstawą ustroju rolnego państwa jest gospodarstwo rodzinne. Zasada ta nie narusza postanowień art. 21 i art. 22.

Art. 24.

Praca znajduje się pod ochroną Rzeczypospolitej Polskiej. Państwo sprawuje nadzór nad warunkami

funzioni pubbliche che gli spetta per legge.

Art. 17.

§ 1. Per legge possono essere costituiti organi di autodisciplina professionale, che rappresentino le persone esercitanti professioni di fede pubblica e che eseguano il controllo sull'adeguatezza dell'esecuzione di tali professioni nei limiti dell'interesse pubblico e per la sua difesa.

§ 2. Nel rispetto della legge, possono essere costituiti anche altre forme di organi di autodisciplina. Esse non possono violare la libertà di esercitare una professione né limitare la libertà dell'attività economica.

Art. 18.

Il matrimonio, come unione dell'uomo e della donna, la famiglia, la maternità e la genitorialità si trovano sotto la tutela e la cura della Repubblica Polacca.

Art. 19.

La Repubblica Polacca offre una tutela speciale ai veterani della lotta per l'indipendenza, in particolar modo agli invalidi di guerra.

Art. 20.

L'economia sociale di mercato fondata sull'autonomia dell'attività economica, la proprietà privata ovvero la solidarietà, il dialogo e la collaborazione dei partner sociali costituiscono la base del sistema economico della Repubblica Polacca.

Art. 21.

§ 1. La Repubblica Polacca difende la proprietà e i diritti successori.

§ 2. L'espropriazione è ammessa soltanto per fini pubblici e salvo giusto indennizzo.

Art. 22.

La limitazione della libertà di attività economica è ammessa solo nei limiti della legge e in relazione ad importanti interessi pubblici.

Art. 23.

L'azienda agricola familiare costituisce la base del sistema agricolo dello Stato. Tale principio non viola i disposti degli articoli 21 e 22.

Art. 24.

Il lavoro si trova sotto la tutela della Repubblica Polacca. Lo Stato sorveglia le condizioni di

wykonywania pracy

Art. 25.

1. Kościoły i inne związki wyznaniowe są równouprawnione.
2. Władze publiczne w Rzeczypospolitej Polskiej zachowują bezstronność w sprawach przekonania religijnych, światopoglądowych i filozoficznych, zapewniając swobodę ich wyrażania w życiu publicznym.
3. Stosunki między państwem a kościołami i innymi związkami wyznaniowymi są kształtowane na zasadach poszanowania ich autonomii oraz wzajemnej niezależności każdego w swoim zakresie, jak również współdziałania dla dobra człowieka i dobra wspólnego.
4. Stosunki między Rzeczpospolitą Polską a Kościołem katolickim określają umowa międzynarodowa zawarta ze Stolicą Apostolską i ustawy.
5. Stosunki między Rzeczpospolitą Polską a innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi określają ustawy uchwalone na podstawie umów zawartych przez Radę Ministrów z ich właściwymi przedstawicielami.

Art. 26.

1. Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej służą ochronie niepodległości państwa i niepodzielności jego terytorium oraz zapewnieniu bezpieczeństwa i nienaruszalności jego granic.
2. Siły Zbrojne zachowują neutralność w sprawach politycznych oraz podlegają cywilnej i demokratycznej kontroli.

Art. 27.

W Rzeczypospolitej Polskiej językiem urzędowym jest język polski. Przepis ten nie narusza praw mniejszości narodowych wynikających z ratyfikowanych umów międzynarodowych.

Art. 28.

1. Godłem Rzeczypospolitej Polskiej jest wizerunek orła białego w koronie w czerwonym polu.
2. Barwami Rzeczypospolitej Polskiej są kolory biały i czerwony.
3. Hymnem Rzeczypospolitej Polskiej jest Mazurek Dąbrowskiego.
4. Godło, barwy i hymn Rzeczypospolitej Polskiej podlegają ochronie prawnej.
5. Szczegóły dotyczące godła, barw i hymnu określa ustawa.

esecuzione del lavoro.

Art. 25.

- § 1. Le Chiese e le altre associazioni confessionali hanno eguali diritti.
- § 2. Le autorità pubbliche della Repubblica Polacca si mantengono imparziali nelle questioni di convinzione religiosa, di concezione del mondo e filosofiche, garantendo la loro libertà di espressione nella vita pubblica.
- § 3. I rapporti tra lo Stato e le chiese e associazioni confessionali diverse si formano sulla base del rispetto della loro autonomia ovvero dell'indipendenza reciproca, ciascuno nel proprio ordine, come anche della collaborazione per il bene individuale e comune.
- § 4. I rapporti tra la Repubblica Polacca e la Chiesa cattolica sono definiti dall'accordo internazionale stipulato con la Sede Apostolica e dalle leggi.
- § 5. I rapporti tra la Repubblica Polacca e le altre chiese e associazioni confessionali sono definiti dalle leggi emanate sulla base degli accordi presi tra il Consiglio dei Ministri e i loro rappresentanti.

Art. 26.

- § 1. Le Forze di Difesa della Repubblica Polacca sono destinate alla difesa dell'indipendenza dello stato e dell'indivisibilità del suo territorio ovvero a garantire la sicurezza e l'inviolabilità dei suoi confini.
- § 2. Le Forze di Difesa mantengono la neutralità nelle questioni politiche e sono sottoposte a controllo civile e democratico.

Art. 27.

Nella Repubblica Polacca la lingua ufficiale è il polacco. Tale disposizione non viola i diritti delle minoranze nazionali derivanti dalla ratifica degli accordi internazionali.

Art. 28.

- § 1. Lo stemma della Repubblica Polacca è l'effigie dell'aquila bianca incoronata su sfondo bianco.
- § 2. I colori della Repubblica Polacca sono il colore bianco e rosso.
- § 3. L'inno della Repubblica Polacca è la Mazurka di Dąbrowski.
- § 4. Lo stemma, i colori e l'inno godono di protezione giuridica.
- § 5. La legge disciplina i particolari dello stemma, dei colori e dell'inno.

Art. 29.

Stolicą Rzeczypospolitej Polskiej jest Warszawa.

Rozdział II
WOLNOŚCI, PRAWA I OBOWIĄZKI
CZŁOWIEKA I OBYWATELA

ZASADY OGÓLNE

Art. 30.

Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych.

Art. 31.

1. Wolność człowieka podlega ochronie prawnej.
2. Każdy jest obowiązany szanować wolności i prawa innych. Nikogo nie wolno zmuszać do czynienia tego, czego prawo mu nie nakazuje.
3. Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.

Art. 32.

1. Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.
2. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.

Art. 33.

1. Kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym.
2. Kobieta i mężczyzna mają w szczególności równe prawo do kształcenia, zatrudnienia i awansów, do jednakowego wynagradzania za pracę jednakowej wartości, do zabezpieczenia społecznego oraz do zajmowania stanowisk, pełnienia funkcji oraz uzyskiwania godności publicznych i odznaczeń.

Art. 29.

La capitale della Repubblica Polacca è Varsavia.

Parte II
Libertà, diritti e doveri dell'uomo e del
cittadino

Principi generali

Art. 30.

L'innata e inalienabile dignità dell'uomo costituisce l'origine della libertà e dei diritti dell'uomo e del cittadino. Essa è inviolabile e il suo rispetto e difesa costituiscono obbligo del potere pubblico.

Art. 31.

- § 1. La libertà è soggetta a difesa giuridica.
- § 2. Tutti sono obbligati a rispettare la libertà e i diritti altrui. A nessuno è permesso costringere l'adempimento di ciò che non è imposto dalla legge.
- § 3. Le limitazioni al godimento della libertà e dei diritti costituzionali possono essere disposte solo dalla legge e soltanto qualora sia necessario, in uno Stato democratico, per la sua sicurezza o per l'ordine pubblico, ovvero per la difesa dell'ambiente, della salute e della morale pubblica, della libertà e dei diritti delle altre persone. Tali limitazioni non possono violare l'essenza della libertà e dei diritti.

Art. 32.

- § 1. Tutti sono uguali di fronte alla legge. Tutti hanno diritto ad un pari trattamento da parte del potere pubblico.
- § 2. Nessuno può essere discriminato nella vita politica, sociale od economica per alcun motivo.

Art. 33.

- § 1. Le donne e gli uomini hanno, nella Repubblica Polacca, uguali diritti nella vita familiare, politica, sociale ed economica.
- § 2. In particolare, le donne e gli uomini hanno uguale diritto all'istruzione, all'assunzione e avanzamento, alla stessa retribuzione per il lavoro di uguale valore, alla protezione sociale e all'occupazione di cariche, all'espletamento di funzioni e al godimento di dignità pubbliche e riconoscimenti.

Art. 34.

1. Obywatelstwo polskie nabywa się przez urodzenie z rodziców będących obywatelami polskimi. Inne przypadki nabycia obywatelstwa polskiego określa ustawa.

2. Obywatel polski nie może utracić obywatelstwa polskiego, chyba że sam się go zrzeknie.

Art. 35.

1. Rzeczpospolita Polska zapewnia obywatelom polskim należącym do mniejszości narodowych i etnicznych wolność zachowania i rozwoju własnego języka, zachowania obyczajów i tradycji oraz rozwoju własnej kultury.

2. Mniejszości narodowe i etniczne mają prawo do tworzenia własnych instytucji edukacyjnych, kulturalnych i instytucji służących ochronie tożsamości religijnej oraz do uczestnictwa w rozstrzygnięciu spraw dotyczących ich tożsamości kulturowej.

Art. 36.

Podczas pobytu za granicą obywatel polski ma prawo do opieki ze strony Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 37.

1. Kto znajduje się pod władzą Rzeczypospolitej Polskiej, korzysta z wolności i praw zapewnionych w Konstytucji.

2. Wyjątki od tej zasady, odnoszące się do cudzoziemców, określa ustawa.

WOLNOŚCI I PRAWA OSOBISTE**Art. 38.**

Rzeczpospolita Polska zapewnia każdemu człowiekowi prawną ochronę życia.

Art. 39.

Nikt nie może być poddany eksperymentom naukowym, w tym medycznym, bez dobrowolnie wyrażonej zgody.

Art. 40.

Nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych

Art. 41.

1. Każdemu zapewnia się nietykalność osobistą i wolność osobistą. Pozbawienie lub ograniczenie wolności może nastąpić tylko na zasadach i w trybie

Art. 34.

§ 1. La cittadinanza polacca si acquista con la nascita da genitori aventi la cittadinanza polacca. Altri modi di acquisto della cittadinanza polacca sono determinati dalla legge.

§ 2. Il cittadino polacco non può perdere la cittadinanza eccetto che per propria rinuncia.

Art. 35.

§ 1. La Repubblica Polacca assicura ai cittadini polacchi appartenenti a minoranze nazionali ed etniche la libertà di conservare e sviluppare la propria lingua, mantenere le proprie abitudini e tradizioni ovvero sviluppare la propria cultura.

§ 2. Le minoranze nazionali ed etniche hanno il diritto di creare propri istituti educativi e culturali e altri finalizzati alla difesa dell'identità religiosa nonché a partecipare alla risoluzione delle questioni relative alla propria identità culturale.

Art. 36.

Durante la permanenza all'estero, il cittadino ha diritto ad essere tutelato da parte della Repubblica Polacca.

Art. 37.

§ 1. Chi si trova sotto l'autorità della Repubblica Polacca gode della libertà e dei diritti garantiti dalla Costituzione.

§ 2. Le eccezioni a questo principio, concernenti gli stranieri, sono stabilite dalla legge.

Libertà e Diritti personali**Art. 38.**

La Repubblica Polacca garantisce a chiunque la difesa giuridica della vita.

Art. 39.

Nessuno può essere sottoposto ad esperimenti scientifici, tra i quali quelli medici, senza avere espresso volontariamente il proprio assenso.

Art. 40.

Nessuno può essere sottoposto a tortura, crudeltà, azioni disumane o trattamenti e pene avvilenti. Sono vietate le punizioni corporali.

Art. 41.

§ 1. Ad ognuno si assicura l'inviolabilità e la libertà personale. La privazione ovvero la limitazione della libertà personale può avvenire

określonych w ustawie.

2. Każdy pozbawiony wolności nie na podstawie wyroku sądowego ma prawo odwołania się do sądu w celu niezwłocznego ustalenia legalności tego pozbawienia. O pozbawieniu wolności powiadamia się niezwłocznie rodzinę lub osobę wskazaną przez pozbawionego wolności.

3. Każdy zatrzymany powinien być niezwłocznie i w sposób zrozumiały dla niego poinformowany o przyczynach zatrzymania. Powinien on być w ciągu 48 godzin od chwili zatrzymania przekazany do dyspozycji sądu. Zatrzymanego należy zwolnić, jeżeli w ciągu 24 godzin od przekazania do dyspozycji sądu nie zostanie mu doręczone postanowienie sądu o tymczasowym aresztowaniu wraz z przedstawionymi zarzutami.

4. Każdy pozbawiony wolności powinien być traktowany w sposób humanitarny.

5. Każdy bezprawnie pozbawiony wolności ma prawo do odszkodowania.

Art. 42.

1. Odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto dopuścił się czynu zabronionego pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia. Zasada ta nie stoi na przeszkodzie ukaraniu za czyn, który w czasie jego popełnienia stanowił przestępstwo w myśl prawa międzynarodowego.

2. Każdy, przeciw komu prowadzone jest postępowanie karne, ma prawo do obrony we wszystkich stadiach postępowania. Może on w szczególności wybrać obrońcę lub na zasadach określonych w ustawie korzystać z obrońcy z urzędu.

3. Każdego uważa się za niewinnego, dopóki jego wina nie zostanie stwierdzona prawomocnym wyrokiem sądu.

Art. 43.

Zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości nie podlegają przedawnieniu.

Art. 44.

Bieg przedawnienia w stosunku do przestępstw, nie ściganych z przyczyn politycznych, popełnionych przez funkcjonariuszy publicznych lub na ich zlecenie, ulega zawieszeniu do czasu ustania tych przyczyn.

Art. 45.

1. Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego

soltanto nei casi e modi previsti dalla legge.

§ 2. Chiunque, privato della libertà non in base ad una sentenza della corte, ha diritto a ricorrere al tribunale al fine di ottenere l'accertamento della legittimità di tale privazione. Della privazione della libertà viene immediatamente avvisata la famiglia o altre persone indicate da chi è sottoposto al provvedimento di limitazione della libertà personale.

§ 3. Chiunque sia posto in stato di arresto o di fermo deve essere informato, immediatamente ed in modo a lui comprensibile, sulle cause del fermo. Deve essere, entro 48 ore dal momento dell'arresto o del fermo, messo a disposizione del tribunale. Chi è sottoposto ad arresto o a fermo deve essere liberato se, entro 24 ore dal momento in cui viene messo a disposizione del tribunale, non gli viene fornita la decisione del tribunale di arresto o fermo temporaneo unitamente alla presentazione della accuse.

§ 4. Chiunque sia posto in stato di arresto o di fermo deve essere trattato in modo umano.

§ 5. Chiunque sia posto illegalmente in stato di arresto o di fermo ha diritto a risarcimento.

Art. 42.

§ 1. È soggetto a responsabilità penale chi ha commesso un'azione vietata, sotto minaccia di pena, da una legge in vigore al tempo del suo compimento. Tale principio non costituisce ostacolo per la punizione delle azioni costituenti reato, al momento del compimento, secondo la legge internazionale.

§ 2. Colui, contro il quale è in atto un procedimento penale, ha diritto alla difesa in tutti gli stadi del procedimento. Può, in particolare, scegliere il difensore o, nei casi previsti dalla legge, godere della difesa d'ufficio.

§ 3. Ciascuno è considerato innocente fino al momento in cui la sua colpevolezza non è dichiarata da una sentenza definitiva della corte.

Art. 43.

I delitti di guerra e i delitti contro il genere umano sono imprescrittibili.

Art. 44.

La prescrizione dei reati non perseguibili per cause politiche, compiuti da funzionari pubblici o dietro loro commissione, è sospesa fino al momento della cessazione di tali cause.

Art. 45.

§ 1. Chiunque ha diritto ad un giusto e pubblico

rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd.

2. Wyłączenie jawności rozprawy może nastąpić ze względu na moralność, bezpieczeństwo państwa i porządek publiczny oraz ze względu na ochronę życia prywatnego stron lub inny ważny interes prywatny. Wyrok ogłaszany jest publicznie.

Art. 46.

Przepadek rzeczy może nastąpić tylko w przypadkach określonych w ustawie i tylko na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu.

Art. 47.

Każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym.

Art. 48.

1. Rodzice mają prawo do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem. Wychowanie to powinno uwzględniać stopień dojrzałości dziecka, a także wolność jego sumienia i wyznania oraz jego przekonania.

2. Ograniczenie lub pozbawienie praw rodzicielskich może nastąpić tylko w przypadkach określonych w ustawie i tylko na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu.

Art. 49.

Zapewnia się wolność i ochronę tajemnicy komunikowania się. Ich ograniczenie może nastąpić jedynie w przypadkach określonych w ustawie i w sposób w niej określony.

Art. 50.

Zapewnia się nienaruszalność mieszkania. Przeszukanie mieszkania, pomieszczenia lub pojazdu może nastąpić jedynie w przypadkach określonych w ustawie i w sposób w niej określony.

Art. 51.

1. Nikt nie może być obowiązany inaczej niż na podstawie ustawy do ujawniania informacji dotyczących jego osoby.

2. Władze publiczne nie mogą pozyskiwać, gromadzić i udostępniać innych informacji o obywatelach niż niezbędne w demokratycznym państwie prawnym.

3. Każdy ma prawo dostępu do dotyczących go urzędowych dokumentów i zbiorów danych.

esame della causa senza immotivati indugi da parte del tribunale competente, terzo, imparziale ed indipendente.

§ 2. L'esclusione della pubblicità dell'esame può essere determinata in relazione alla morale, alla sicurezza dello stato e all'ordine pubblico nonché con riguardo alla difesa della vita privata delle parti ovvero di altri importanti interessi privati. Il verdetto è pronunciato pubblicamente.

Art. 46.

La confisca di oggetti può avvenire solo nei casi stabiliti dalla legge e solo sulla base di una sentenza definitiva.

Art. 47.

Ciascuno ha diritto alla difesa giuridica della propria vita privata e familiare, dell'onorabilità e della bontà del nome nonché a decidere della propria vita personale.

Art. 48.

§ 1. I genitori hanno diritto ad educare i propri figli secondo le proprie convinzioni. Tale educazione deve tenere in considerazione il livello di maturità del bambino, ed anche la sua libertà di coscienza, fede religiosa e le sue idee.

§ 2. La limitazione ovvero la privazione dei diritti genitoriali ha luogo soltanto nei casi previsti dalla legge e unicamente in forza di una sentenza definitiva della corte.

Art. 49.

Si assicurano la libertà e la difesa della segretezza delle comunicazioni. La loro limitazione può avvenire soltanto nei casi e modi stabiliti dalla legge.

Art. 50.

Si assicura l'inviolabilità del domicilio. La perquisizione del domicilio, di una stanza o del veicolo può essere eseguita soltanto nei casi e modi stabiliti dalla legge.

Art. 51.

§ 1. Nessuno può essere obbligato diversamente che sulla base della legge a fornire informazioni relative alla propria persona.

§ 2. Le autorità pubbliche non possono acquisire, raccogliere e rendere accessibili informazioni di altro tipo riguardanti i cittadini se non indispensabili in uno Stato democratico di diritto.

§ 3. Ognuno ha diritto ad accedere ai documenti ufficiali e alle raccolte di dati che lo riguardano.

Ograniczenie tego prawa może określić ustawa.

4. Każdy ma prawo do żądania sprostowania oraz usunięcia informacji nieprawdziwych, niepełnych lub zebranych w sposób sprzeczny z ustawą.

5. Zasady i tryb gromadzenia oraz udostępniania informacji określa ustawa.

Art. 52.

1. Każdemu zapewnia się wolność poruszania się po terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz wyboru miejsca zamieszkania i pobytu.

2. Każdy może swobodnie opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Wolności, o których mowa w ust. 1 i 2, mogą podlegać ograniczeniom określonym w ustawie.

4. Obywatela polskiego nie można wydrzeć z kraju ani zakazać mu powrotu do kraju.

5. Osoba, której pochodzenie polskie zostało stwierdzone zgodnie z ustawą, może osiedlić się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na stałe.

Art. 53.

1. Każdemu zapewnia się wolność sumienia i religii.

2. Wolność religii obejmuje wolność wyznawania lub przyjmowania religii według własnego wyboru oraz uzewnętrzniania indywidualnie lub z innymi, publicznie lub prywatnie, swojej religii przez uprawianie kultu, modlitwę, uczestniczenie w obrzędach, praktykowanie i nauczanie. Wolność religii obejmuje także posiadanie świątyń i innych miejsc kultu w zależności od potrzeb ludzi wierzących oraz prawo osób do korzystania z pomocy religijnej tam, gdzie się znajdują.

3. Rodzice mają prawo do zapewnienia dzieciom wychowania i nauczania moralnego i religijnego zgodnie ze swoimi przekonaniem. Przepis art. 48 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

4. Religia kościoła lub innego związku wyznaniowego o uregulowanej sytuacji prawnej może być przedmiotem nauczania w szkole, przy czym nie może być naruszona wolność sumienia i religii innych osób.

5. Wolność uzewnętrzniania religii może być ograniczona jedynie w drodze ustawy i tylko wtedy, gdy jest to konieczne do ochrony bezpieczeństwa państwa, porządku publicznego, zdrowia, moralności lub wolności i praw innych osób.

Limitazioni a tale diritto possono essere stabilite dalla legge.

§ 4. Ognuno ha diritto a pretendere la correzione o cancellazione di informazioni non corrette, incomplete o raccolte in modo contrario alla legge.

§ 5. I principi e le modalità della raccolta dei dati e dell'accesso alle informazioni sono definiti dalla legge.

Art. 52.

§ 1. Ad ognuno si assicura la libertà di circolazione nel territorio della Repubblica Polacca nonché della scelta del luogo di residenza e soggiorno.

§ 2. Ognuno può liberamente lasciare il territorio della Repubblica Polacca.

§ 3. Le libertà di cui ai § 1 e 2 sono sottoposte alle limitazioni stabilite dalla legge.

§ 4. Il cittadino polacco non può essere espulso dallo Stato né gli può essere imposto il ritorno.

§ 5. La persona, le cui origini polacche sono state attestate secondo la legge, può prendere dimora fissa nel territorio della Repubblica Polacca.

Art. 53.

§ 1. A chiunque si assicurano la libertà di idee e religione.

§ 2. La libertà di religione comprende la libertà di confessare e abbracciare una religione secondo la propria scelta nonché la manifestazione individuale o con altri, pubblicamente o privatamente, della propria religione attraverso l'esercizio del culto, della preghiera, la partecipazione alle cerimonie, la pratica e l'insegnamento. La libertà di religione comprende anche il possesso di templi e di altri luoghi di culto in relazione alle necessità dei credenti nonché il diritto delle persone di usufruire dell'aiuto religioso laddove si trovano.

§ 3. I genitori hanno il diritto di assicurare ai figli l'educazione e l'istruzione morale e religiosa conformemente alle proprie convinzioni. Il disposto dell'art. 48 § 1 viene applicato conformemente.

§ 4. La religione della chiesa o di un'altra associazione di fede la cui situazione è regolata dalla legge può essere oggetto di studio nella scuola, ed in ogni caso non può essere violata la libertà di idee e di religione delle altre persone.

§ 5. La libertà di manifestazione religiosa può essere limitata esclusivamente per mezzo della legge e soltanto qualora sia necessario per la difesa della sicurezza statale, dell'ordine pubblico, della salute, della morale o della libertà e diritti altrui.

6. Nikt nie może być zmuszany do uczestniczenia ani do nieuczestniczenia w praktykach religijnych.

7. Nikt nie może być obowiązany przez organy władzy publicznej do ujawnienia swojego światopoglądu, przekonań religijnych lub wyznania.

Art. 54.

1. Każdemu zapewnia się wolność wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji.

2. Cenzura prewencyjna środków społecznego przekazu oraz koncesjonowanie prasy są zakazane. Ustawa może wprowadzić obowiązek uprzedniego uzyskania koncesji na prowadzenie stacji radiowej lub telewizyjnej.

Art. 55.

1. Ekstradycja obywatela polskiego jest zakazana.

2. Zakazana jest ekstradycja osoby podejrzanej o popełnienie bez użycia przemocy przestępstwa z przyczyn politycznych.

3. W sprawie dopuszczalności ekstradycji orzeka sąd.

Art. 56.

1. Cudzoziemcy mogą korzystać z prawa azylu w Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach określonych w ustawie.

2. Cudzoziemcowi, który w Rzeczypospolitej Polskiej poszukuje ochrony przed prześladowaniem, może być przyznany status uchodźcy zgodnie z wiążącymi Rzeczpospolitą Polską umowami międzynarodowymi.

WOLNOŚCI I PRAWA POLITYCZNE

Art. 57.

Każdemu zapewnia się wolność organizowania pokojowych zgromadzeń i uczestniczenia w nich. Ograniczenie tej wolności może określać ustawa.

Art. 58.

1. Każdemu zapewnia się wolność zrzeszania się.

2. Zakazane są zrzeszenia, których cel lub działalność są sprzeczne z Konstytucją lub ustawą. O odmowie rejestracji lub zakazie działania takiego zrzeszenia orzeka sąd.

3. Ustawa określa rodzaje zrzeszeń podlegających sądowej rejestracji, tryb tej rejestracji oraz formy nadzoru nad tymi zrzeszeniami.

§ 6. Nessuno può essere costretto a partecipare o non partecipare alle pratiche religiose.

§ 7. Nessuno può essere obbligato dal potere pubblico a rivelare la propria concezione del mondo, le convinzioni religiose o la fede.

Art. 54.

§ 1. Ad ognuno si assicurano la libertà di espressione delle proprie opinioni nonché di acquisizione e divulgazione di informazioni.

§ 2. La censura preventiva dei mezzi di comunicazione sociale nonché la concessione di autorizzazioni alla stampa sono vietate. La legge può introdurre l'obbligo di conseguire la previa autorizzazione alla conduzione di stazioni radio o televisive.

Art. 55.

§ 1. È proibita l'extradizione del cittadino polacco.

§ 2. È proibita l'extradizione dei sospettati di reati compiuti per motivi politici senza l'uso della forza.

§ 3. Delle questioni di ammissibilità dell'extradizione giudica il tribunale.

Art. 56.

§ 1. Gli stranieri possono godere del diritto di asilo nella Repubblica Polacca in base ai principi definiti dalla legge.

§ 2. Allo straniero, in cerca di difesa nella Repubblica Polacca da persecuzioni, può essere riconosciuto lo stato di rifugiato secondo gli accordi internazionali vincolanti la Repubblica Polacca.

Libertà e diritti politici

Art. 57.

A ciascuno si assicura la libertà di organizzare e partecipare a riunioni pacifiche. La legge può stabilire limitazioni a tale libertà.

Art. 58.

§ 1. A ciascuno si assicura la libertà di associazione.

§ 2. Sono vietate le associazioni i cui fini o attività sono contrarie alla Costituzione o alla legge. Sul rifiuto di registrazione o sul divieto di attività di tale associazioni decide il tribunale.

§ 3. La legge stabilisce i tipi di associazione sottoposti alla registrazione del tribunale, le modalità di tale registrazione nonché le forme di vigilanza su di esse.

Art. 59.

1. Zapewnia się wolność zrzeszania się w związkach zawodowych, organizacjach społeczno-zawodowych rolników oraz w organizacjach pracodawców.

2. Związki zawodowe oraz pracodawcy i ich organizacje mają prawo do rokowań, w szczególności w celu rozwiązywania sporów zbiorowych, oraz do zawierania układów zbiorowych pracy i innych porozumień.

3. Związkom zawodowym przysługuje prawo do organizowania strajków pracowniczych i innych form protestu w granicach określonych w ustawie. Ze względu na dobro publiczne ustawa może ograniczyć prowadzenie strajku lub zakazać go w odniesieniu do określonych kategorii pracowników lub w określonych dziedzinach.

4. Zakres wolności zrzeszania się w związkach zawodowych i organizacjach pracodawców oraz innych wolności związkowych może podlegać takim ograniczeniom ustawowym, jakie są dopuszczalne przez wiążące Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowe.

Art. 60.

Obywatele polscy korzystający z pełni praw publicznych mają prawo dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach.

Art. 61.

1. Obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Prawo to obejmuje również uzyskiwanie informacji o działalności organów samorządu gospodarczego i zawodowego a także innych osób oraz jednostek organizacyjnych w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa.

2. Prawo do uzyskiwania informacji obejmuje dostęp do dokumentów oraz wstęp na posiedzenia kolegialnych organów władzy publicznej pochodzących z powszechnych wyborów, z możliwością rejestracji dźwięku lub obrazu.

3. Ograniczenie prawa, o którym mowa w ust. 1 i 2, może nastąpić wyłącznie ze względu na określone w ustawach ochronę wolności i praw innych osób i podmiotów gospodarczych oraz ochronę porządku publicznego, bezpieczeństwa lub ważnego interesu gospodarczego państwa.

4. Tryb udzielania informacji, o których mowa w ust. 1 i 2, określają ustawy, a w odniesieniu do Sejmu i Senatu ich regulaminy.

Art. 59.

§ 1. Si assicura il diritto di associarsi in sindacati di lavoratori, organizzazioni socio-sindacali di agricoltori nonché in organizzazioni di datori di lavoro.

§ 2. I sindacati dei lavoratori nonché i datori di lavoro e le loro organizzazioni hanno diritto alla conduzione di trattative, in particolare al fine di risolvere questioni collettive ovvero stringere patti collettivi di lavoro ed altri accordi.

§ 3. Ai sindacati dei lavoratori spetta il diritto di organizzare scioperi di lavoratori e altre forme di protesta nei limiti stabiliti dalla legge. Per ragioni di bene pubblico la legge può limitare l'esercizio dello sciopero o vietarlo in riferimento a determinate categorie di lavoratori o a determinati settori.

§ 4. L'ambito della libertà di associazione in sindacati dei lavoratori e organizzazioni di datori di lavoro nonché di altre libertà di associazione può essere sottoposto solo alle limitazioni legislative ammesse dagli accordi internazionali vincolanti la Repubblica Polacca.

Art. 60.

I cittadini polacchi che godono dei pieni diritti pubblici hanno diritto a svolgere incarichi pubblici alle medesime condizioni.

Art. 61.

§ 1. Il cittadino ha diritto ad ottenere informazioni sulle attività degli organi di potere pubblico nonché sulle persone adempienti funzioni pubbliche. Tale diritto comprende anche la pretesa a ottenere informazioni sull'attività degli organi di autodisciplina economica e professionale ed anche di altre persone e unità organizzative nell'ambito in cui esse svolgono funzioni di potere pubblico e amministrano beni comunali o il patrimonio del Tesoro dello Stato.

§ 2. Il diritto a ottenere informazioni comprende l'accesso ai documenti nonché alle sedute collegiali degli organi di potere pubblico legittimati da elezioni generali, con la possibilità di riprodurre i suoni o le immagini.

§ 3. Limitazioni ai diritti di cui ai § 1 e 2 possono derivare unicamente con riferimento alla tutela, prevista dalla legge, della libertà e dei diritti di altre persone e soggetti economici nonché alla difesa dell'ordine pubblico, della sicurezza o di altri importanti interessi economici dello stato.

§ 4. Le modalità di trasmissione delle informazioni di cui ai § 1 e 2 sono stabilite dalla legge e con riferimento alla Dieta e al Senato dai

Art. 62.

1. Obywatel polski ma prawo udziału w referendum oraz prawo wybierania Prezydenta Rzeczypospolitej, posłów, senatorów i przedstawicieli do organów samorządu terytorialnego, jeżeli najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat.

2. Prawo udziału w referendum oraz prawo wybierania nie przysługuje osobom, które prawomocnym orzeczeniem sądowym są ubezwłasnowolnione lub pozbawione praw publicznych albo wyborczych.

Art. 63.

Każdy ma prawo składać petycje, wnioski i skargi w interesie publicznym, własnym lub innej osoby za jej zgodą do organów władzy publicznej oraz do organizacji i instytucji społecznych w związku z wykonywanymi przez nie zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej. Tryb rozpatrywania petycji, wniosków i skarg określa ustawa.

WOLNOŚCI I PRAWA EKONOMICZNE, SOCJALNE I KULTURALNE

Art. 64.

1. Każdy ma prawo do własności, innych praw majątkowych oraz prawo dziedziczenia.
2. Własność, inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej.
3. Własność może być ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty prawa własności.

Art. 65.

1. Każdemu zapewnia się wolność wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy. Wyjątki określa ustawa.
2. Obowiązek pracy może być nałożony tylko przez ustawę.
3. Stałe zatrudnianie dzieci do lat 16 jest zakazane. Formy i charakter dopuszczalnego zatrudniania określa ustawa.
4. Minimalną wysokość wynagrodzenia za pracę lub sposób ustalania tej wysokości określa ustawa.
5. Władze publiczne prowadzą politykę zmierzającą do pełnego, produktywnego zatrudnienia poprzez

ich regulamenti.

Art. 62.

§ 1. I cittadini polacchi hanno diritto a partecipare ai referendum nonché a eleggere il Presidente della Repubblica, i deputati, i senatori, i rappresentanti degli enti di autogoverno territoriale, se al più tardi nel giorno del voto hanno compiuto i 18 anni.

§ 2. Il diritto a partecipare ai referendum nonché al voto non spetta alle persone che una sentenza definitiva ha reso incapaci o privi di diritti pubblici o di voto.

Art. 63.

Ciascuno ha diritto a depositare petizioni, richieste e lamentele nell'interesse pubblico, proprio o, se autorizzato, di altra persona, alle autorità di potere pubblico nonché alle organizzazioni e istituzioni sociali relativamente all'adempimento dei compiti amministrazione pubblica delegati. Le forme dell'esame delle petizioni, richieste e lamentele sono stabilite dalla legge.

Libertà e diritti economici, sociali e culturali

Art. 64.

- § 1. Ciascuno gode del diritto alla proprietà, degli altri diritti economici ovvero del diritto all'eredità.
- § 2. La proprietà, gli altri diritti economici e il diritto all'eredità sono sottoposti, in forme uguali per tutti, a tutela giuridica.
- § 3. La proprietà può essere limitata solamente attraverso la legge e soltanto per quanto non sia lesa l'essenza del diritto stesso.

Art. 65.

- § 1. A ciascuno si assicura il diritto a scegliere ed esercitare una professione nonché a scegliere il luogo di lavoro. Eccezioni sono stabilite dalla legge.
- § 2. L'obbligo di lavoro può essere stabilito solo dalla legge.
- § 3. È vietata l'assunzione permanente dei bambini fino agli anni 16. La legge definisce le modalità e i caratteri delle forme di assunzione ammesse.
- § 4. L'ammontare minimo della retribuzione o il metodo di definizione di tale somma sono stabiliti dalla legge.
- § 5. Le autorità pubbliche conducono una politica diretta alla piena e produttiva occupazione

realizowanie programów zwalczania bezrobocia, w tym organizowanie i wspieranie poradnictwa i szkolenia zawodowego oraz robót publicznych i prac interwencyjnych

Art. 66.

1. Każdy ma prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Sposób realizacji tego prawa oraz obowiązki pracodawcy określa ustawa.

2. Pracownik ma prawo do określonych w ustawie dni wolnych od pracy i corocznych płatnych urlopów; maksymalne normy czasu pracy określa ustawa.

Art. 67.

1. Obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego. Zakres i formy zabezpieczenia społecznego określa ustawa.

2. Obywatel pozostający bez pracy nie z własnej woli i nie mający innych środków utrzymania ma prawo do zabezpieczenia społecznego, którego zakres i formy określa ustawa.

Art. 68.

1. Każdy ma prawo do ochrony zdrowia.

2. Obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, władze publiczne zapewniają równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych. Warunki i zakres udzielania świadczeń określa ustawa.

3. Władze publiczne są obowiązane do zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej dzieciom, kobietom ciężarnym, osobom niepełnosprawnym i osobom w podeszłym wieku.

4. Władze publiczne są obowiązane do zwalczania chorób epidemicznych i zapobiegania negatywnym dla zdrowia skutkom degradacji środowiska.

5. Władze publiczne popierają rozwój kultury fizycznej, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży.

Art. 69.

Osobom niepełnosprawnym władze publiczne udzielają, zgodnie z ustawą, pomocy w zabezpieczaniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej.

Art. 70.

atraverso la realizzazione di programmi contro la disoccupazione, tra cui l'organizzazione e l'appoggio delle forme di consulenza e dell'educazione professionali ovvero delle opere pubbliche e dei lavori di intervento.

Art. 66.

§ 1. Ciascuno ha diritto a sicure e igieniche condizioni di lavoro. Le modalità di realizzazione di tale diritto nonché gli obblighi dei datori di lavoro sono definiti dalla legge.

§ 2. Il lavoratore ha diritto a giorni liberi dal lavoro stabiliti dalla legge e a ferie annuali pagate; il limite massimo di orario di lavoro è stabilito dalla legge.

Art. 67.

§ 1. Il cittadino ha diritto alla previdenza sociale in caso di inabilità a lavorare per malattia o invalidità ovvero per raggiunta età di pensionamento. L'ambito e le forme della previdenza sociale sono stabilite dalla legge.

§ 2. Il cittadino rimasto senza lavoro non per propria volontà e senza altri mezzi di sostentamento ha diritto alla previdenza sociale, il cui regime e la cui forma sono stabiliti dalla legge.

Art. 68.

§ 1. Ciascuno ha diritto alla tutela della salute.

§ 2. Ai cittadini, indipendentemente dalla loro situazione materiale, le autorità pubbliche assicurano pari accesso alle prestazioni sanitarie finanziate con il denaro pubblico. Le condizioni e l'ambito dell'erogazione delle prestazioni sanitarie sono definite dalla legge.

§ 3. Le autorità pubbliche sono obbligate a garantire particolare difesa sanitaria ai bambini, alle donne incinte, alle persone non autosufficienti e alle persone in età avanzata.

§ 4. Le autorità pubbliche sono obbligate a combattere le malattie epidemiche e le conseguenze negative per la salute causate dal degrado ambientale.

§ 5. Le autorità pubbliche promuovono lo sviluppo della cultura sportiva soprattutto nei bambini e nei giovani.

Art. 69.

Le autorità pubbliche assicurano, secondo la legge, alle persone non autosufficienti aiuto nella preservazione dell'esistenza, nell'educazione professionale e nella comunicazione sociale.

Art. 70.

1. Każdy ma prawo do nauki. Nauka do 18 roku życia jest obowiązkowa. Sposób wykonywania obowiązku szkolnego określa ustawa.

2. Nauka w szkołach publicznych jest bezpłatna. Ustawa może dopuścić świadczenie niektórych usług edukacyjnych przez publiczne szkoły wyższe za odpłatnością.

3. Rodzice mają wolność wyboru dla swoich dzieci szkół innych niż publiczne. Obywatele i instytucje mają prawo zakładania szkół podstawowych, ponadpodstawowych i wyższych oraz zakładów wychowawczych. Warunki zakładania i działalności szkół niepublicznych oraz udziału władz publicznych w ich finansowaniu, a także zasady nadzoru pedagogicznego nad szkołami i zakładami wychowawczymi, określa ustawa.

4. Władze publiczne zapewniają obywatelom powszechny i równy dostęp do wykształcenia. W tym celu tworzą i wspierają systemy indywidualnej pomocy finansowej i organizacyjnej dla uczniów i studentów. Warunki udzielania pomocy określa ustawa.

5. Zapewnia się autonomię szkół wyższych na zasadach określonych w ustawie.

Art. 71.

1. Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.

2. Matka przed i po urodzeniu dziecka ma prawo do szczególnej pomocy władz publicznych, której zakres określa ustawa.

Art. 72.

1. Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

2. Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych.

3. W toku ustalania praw dziecka organy władzy publicznej oraz osoby odpowiedzialne za dziecko są obowiązane do wysłuchania i w miarę możliwości uwzględnienia zdania dziecka.

4. Ustawa określa kompetencje i sposób powoływania Rzecznika Praw Dziecka.

§ 1. Ciascuno ha diritto all'istruzione. L'istruzione fino al diciottesimo anno d'età è obbligatoria. Le modalità di adempimento dell'obbligo scolastico sono stabilite dalla legge.

§ 2. L'istruzione nelle scuole pubbliche è gratuita. La legge può ammettere l'erogazione di alcune prestazioni educative da parte delle università dietro pagamento.

§ 3. I genitori hanno diritto a scegliere per i propri figli scuole diverse da quelle pubbliche. I cittadini e le istituzioni hanno diritto a fondare scuole elementari, superiori e università ovvero istituti educativi. Le condizioni della fondazione e dell'attività delle scuole non pubbliche nonché la partecipazione del potere pubblico al loro finanziamento, così anche i principi del controllo pedagogico sulle scuole e gli istituti educativi sono stabiliti dalla legge.

§ 4. Le autorità pubbliche garantiscono ai cittadini universale e pari accesso all'istruzione. A tal fine si istituiscono e si appoggiano sistemi di aiuto individuale finanziario e organizzativo per gli studenti. Le condizioni di attribuzione degli aiuti sono stabiliti dalla legge.

§ 5. Si garantisce l'autonomia delle università secondo quanto stabilito dalla legge.

Art. 71.

§ 1. La politica sociale ed economica dello Stato tiene conto del bene della famiglia. Le famiglie in difficili condizioni sociali ed economiche, specialmente quelle con molti figli e quelle non complete, hanno diritto a particolari aiuti da parte delle autorità pubbliche.

§ 2. La madre prima e dopo il parto ha diritto a particolari aiuti, stabiliti dalla legge, da parte delle autorità pubbliche.

Art. 72.

§ 1. La Repubblica Polacca assicura la difesa dei diritti del bambino. Ciascuno ha diritto di pretendere dalle autorità pubbliche la difesa dei bambini contro la violenza, la crudeltà, lo sfruttamento e la deprivazione.

§ 2. Il bambino privo dell'assistenza dei genitori ha diritto all'assistenza e all'aiuto dell'autorità pubblica.

§ 3. Nel decidere questioni riguardanti i diritti del bambino gli organi delle autorità pubbliche nonché le persone che ne sono responsabili sono obbligate ad ascoltare e, nei limiti del possibile, tenere in considerazione la sua opinione.

§ 4. La legge determina le competenze e modalità di convocazione del Difensore dei Diritti del Bambino.

Art. 73.

Każdemu zapewnia się wolność twórczości artystycznej, badań naukowych oraz ogłaszania ich wyników, wolność nauczania, a także wolność korzystania z dóbr kultury.

Art. 74.

1. Władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom.
2. Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych.
3. Każdy ma prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska.
4. Władze publiczne wspierają działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska.

Art. 75.

1. Władze publiczne prowadzą politykę sprzyjającą zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych obywateli, w szczególności przeciwdziałają bezdomności, wspierają rozwój budownictwa socjalnego oraz popierają działania obywateli zmierzające do uzyskania własnego mieszkania.
2. Ochronę praw lokatorów określa ustawa.

Art. 76.

Władze publiczne chronią konsumentów, użytkowników i najemców przed działaniami zagrażającymi ich zdrowiu, prywatności i bezpieczeństwu oraz przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi. Zakres tej ochrony określa ustawa.

ŚRODKI OCHRONY WOLNOŚCI I PRAW**Art. 77.**

1. Każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej.
2. Ustawa nie może nikomu zamykać drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw.

Art. 78.

Każda ze stron ma prawo do zaskarżenia orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji. Wyjątki od tej zasady oraz tryb zaskarżania określa ustawa.

Art. 73.

A ciascuno si assicura la libertà della creazione artistica, della ricerca scientifica e della pubblicazione dei risultati, la libertà dell'insegnamento, e così anche il libero utilizzo dei beni culturali.

Art. 74.

- § 1. Le autorità pubbliche conducono una politica volta a garantire la sicurezza ecologica delle generazioni presenti e future.
- § 2. Le autorità pubbliche hanno l'obbligo della tutela dell'ambiente.
- § 3. Ciascuno ha diritto all'informazione sullo stato e la difesa dell'ambiente.
- § 4. Le autorità pubbliche appoggiano l'attività dei cittadini volta alla difesa e al miglioramento dell'ambiente.

Art. 75.

- § 1. Le autorità pubbliche conducono una politica volta a rispondere alle necessità abitative dei cittadini, in particolare contrastano il fenomeno dei senzatetto, appoggiano lo sviluppo dell'edilizia popolare e l'attività dei cittadini volta ad ottenere una propria abitazione.
- § 2. La legge stabilisce le modalità di difesa dei diritti dei conduttori.

Art. 76.

Le autorità pubbliche difendono i consumatori, gli utilizzatori e i conduttori contro le attività che minacciano la loro salute e riservatezza e contro le pratiche commerciali scorrette. Le modalità di tale difesa sono stabilite dalla legge.

Strumenti di tutela delle libertà e dei diritti**Art. 77.**

- § 1. Ciascuno ha diritto al risarcimento dei danni causatigli da attività contrarie al diritto da parte delle autorità pubbliche.
- § 2. Nessuna legge può vietare il procedimento giudiziario di difesa dei diritti e delle libertà violate.

Art. 78.

Ciascuna parte ha diritto a ricorrere in appello contro le sentenze e le decisioni prese in prima istanza. Le eccezioni a tale principio sono stabilite dalla legge.

Art. 79.

1. Każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy praw określonych w art. 56.

Art. 80.

Każdy ma prawo wystąpienia, na zasadach określonych w ustawie, do Rzecznika Praw Obywatelskich z wnioskiem o pomoc w ochronie swoich wolności lub praw naruszonych przez organy władzy publicznej.

Art. 81.

Praw określonych w art. 65 ust. 4 i 5, art. 66, art. 69, art. 71 i art. 74-76 można dochodzić w granicach określonych w ustawie.

OBOWIĄZKI**Art. 82.**

Obowiązkiem obywatela polskiego jest wierność Rzeczypospolitej Polskiej oraz troska o dobro wspólne.

Art. 83.

Każdy ma obowiązek przestrzegania prawa Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 84.

Każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie.

Art. 85.

1. Obowiązkiem obywatela polskiego jest obrona Ojczyzny.
2. Zakres obowiązku służby wojskowej określa ustawa.
3. Obywatel, któremu przekonania religijne lub wyznawane zasady moralne nie pozwalają na odbywanie służby wojskowej, może być obowiązany do służby zastępczej na zasadach określonych w ustawie.

Art. 86.**Art.79.**

§ 1. Colui, le cui libertà o diritti costituzionali sono stati violati, ha diritto, secondo i principi contenuti nella legge, a proporre ricorso alla Corte Costituzionale per l'esame di conformità alla Costituzione della legge o di altro atto normativo, sulla base del quale il tribunale o altro organo di amministrazione pubblica ha deciso definitivamente riguardo le sue libertà, i diritti, ovvero i suoi doveri definiti nella Costituzione.

§ 2. La disposizione di cui al § 1 non riguarda i diritti stabiliti all'art. 56.

Art. 80.

Ognuno ha diritto a ricorrere, entro i principi definiti dalla legge, al Difensore dei Diritti Civili con la richiesta di aiuto nella difesa delle proprie libertà e diritti lesi dagli organi di potere pubblico.

Art. 81.

Si possono rivendicare i diritti stabiliti negli art. 65 § 1 e 5, art. 66, art.69, art. 71 e art. 74-76, entro i limiti stabiliti dalla legge.

Doveri**Art. 82.**

È dovere del cittadino polacco la fedeltà alla Repubblica Polacca e la cura del bene comune.

Art. 83.

Tutti hanno il dovere di rispettare il diritto della Repubblica Polacca.

Art. 84.

Tutti hanno il dovere di sostenere gli obblighi e gli oneri pubblici, tra cui la tassazione, stabiliti dalla legge.

Art. 85.

§ 1. La difesa della Patria è dovere del cittadino.

§ 2. L'ambito del dovere del servizio militare è stabilito dalla legge.

§ 3. Il cittadino, al quale le convinzioni religiose o i principi morali osservati non permettono l'adempimento del dovere militare, può essere obbligato ad un servizio sostitutivo secondo i principi stabiliti dalla legge.

Art. 86.

Każdy jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie. Zasady tej odpowiedzialności określa ustawa.

Rozdział III ŹRÓDŁA PRAWA

Art. 87.

1. Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia.

2. Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są na obszarze działania organów, które je ustanowiły, akty prawa miejscowego.

Art. 88.

1. Warunkiem wejścia w życie ustaw, rozporządzeń oraz aktów prawa miejscowego jest ich ogłoszenie.

2. Zasady i tryb ogłaszania aktów normatywnych określa ustawa.

3. Umowy międzynarodowe ratyfikowane za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie są ogłaszane w trybie wymaganym dla ustaw. Zasady ogłaszania innych umów międzynarodowych określa ustawa.

Art. 89.

1. Ratyfikacja przez Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowej i jej wypowiedzenie wymaga uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie, jeżeli umowa dotyczy:

- 1) pokoju, sojuszy, układów politycznych lub układów wojskowych,
- 2) wolności, praw lub obowiązków obywatelskich określonych w Konstytucji,
- 3) członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w organizacji międzynarodowej,
- 4) znacznego obciążenia państwa pod względem finansowym,
- 5) spraw uregulowanych w ustawie lub w których Konstytucja wymaga ustawy.

2. O zamiarze przedłożenia Prezydentowi Rzeczypospolitej do ratyfikacji umów międzynarodowych, których ratyfikacja nie wymaga zgody wyrażonej w ustawie, Prezes Rady Ministrów zawiadamia Sejm.

3. Zasady oraz tryb zawierania, ratyfikowania i wypowiedzania umów międzynarodowych określa ustawa.

Ciascuno è obbligato ad aver cura delle condizioni dell'ambiente ed è responsabile dei peggioramenti provocati. I principi di tale responsabilità sono stabiliti dalla legge.

Parte III Fonti del diritto

Art. 87.

§ 1. Le fonti del diritto della Repubblica Polacca generalmente vincolanti sono: la Costituzione, le leggi, gli accordi internazionali ratificati e i decreti.

§ 2. Gli atti di diritto locale sono, nel territorio di competenza degli organi che le hanno emanate, fonti del diritto della Repubblica Polacca generalmente vincolanti.

Art. 88.

§ 1. La pubblicazione è condizione per l'entrata in vigore delle leggi, dei decreti e degli atti di diritto locale.

§ 2. I principi e i modi di pubblicazione degli atti normativi sono stabiliti dalla legge.

§ 3. Gli accordi internazionali ratificati dietro precedente autorizzazione espressa per legge sono pubblicati con procedura legislativa. I principi della pubblicazione di altri accordi internazionali sono stabiliti dalla legge.

Art. 89.

§ 1. La ratifica da parte del Presidente della Repubblica Polacca degli accordi internazionali e della loro rottura richiede l'autorizzazione espressa per legge, qualora riguardino:

1. pace, alleanze, accordi politici o militari,
2. libertà, diritti o doveri civili definiti nella Costituzione,
3. la partecipazione della Repubblica Polacca ad organizzazioni internazionali,
4. significativi pesi economici per il paese,
5. questioni disciplinate dalla legge o per le quali la Costituzione richiede il procedimento legislativo.

§ 2. Il Presidente del Consiglio dei Ministri informa la Dieta dell'intenzione di sottoporre al Presidente della Repubblica la ratifica degli accordi internazionali, qualora non sia necessaria l'autorizzazione legislativa.

§ 3. I principi e le modalità di stipula, ratifica e rottura degli accordi internazionali sono stabiliti dalla legge.

Art. 90.

1. Rzeczpospolita Polska może na podstawie umowy międzynarodowej przekazać organizacji międzynarodowej lub organowi międzynarodowemu kompetencje organów władzy państwowej w niektórych sprawach.

2. Ustawa, wyrażająca zgodę na ratyfikację umowy międzynarodowej, o której mowa w ust. 1, jest uchwalana przez Sejm większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów oraz przez Senat większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby senatorów.

3. Wyrażenie zgody na ratyfikację takiej umowy może być uchwalone w referendum ogólnokrajowym zgodnie z przepisem art. 125.

4. Uchwałę w sprawie wyboru trybu wyrażenia zgody na ratyfikację podejmuje Sejm bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.

Art. 91.

1. Ratyfikowana umowa międzynarodowa, po jej ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, stanowi część krajowego porządku prawnego i jest bezpośrednio stosowana, chyba że jej stosowanie jest uzależnione od wydania ustawy.

2. Umowa międzynarodowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie ma pierwszeństwo przed ustawą, jeżeli ustawy tej nie da się pogodzić z umową.

3. Jeżeli wynika to z ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską umowy konstytuującej organizację międzynarodową, prawo przez nią stanowione jest stosowane bezpośrednio, mając pierwszeństwo w przypadku kolizji z ustawami.

Art. 92.

1. Rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Upoważnienie powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu.

2. Organ upoważniony do wydania rozporządzenia nie może przekazać swoich kompetencji, o których mowa w ust. 1, innemu organowi.

Art. 93.

1. Uchwały Rady Ministrów oraz zarządzenia Prezesa Rady Ministrów i ministrów mają charakter wewnętrzny i obowiązują tylko jednostki organizacyjnie podległe organowi wydającemu te akty.

Art. 90.

§ 1. La Repubblica Polacca può, sulla base di accordi internazionali, delegare ad organizzazioni o ad organi internazionali competenze degli organi di potere pubblico in determinate questioni.

§ 2. La legge di autorizzazione alla ratifica degli accordi internazionali di cui al § 1 è approvata dalla Dieta a maggioranza di due terzi dei voti, presente almeno la metà dei suoi componenti nonché dal Senato a maggioranza di due terzi dei voti, presente almeno la metà dei suoi componenti.

§ 3. L'autorizzazione alla ratifica di tali accordi può essere decisa con referendum nazionale secondo l'art. 125.

§ 4. La scelta della modalità di autorizzazione alla ratifica è presa dalla Dieta a maggioranza assoluta dei voti alla presenza di almeno la metà dei suoi componenti.

Art. 91.

§ 1. L'accordo internazionale ratificato, dopo la sua pubblicazione nella Gazzetta Ufficiale della Repubblica Polacca, costituisce parte del sistema giuridico statale ed è applicato direttamente, eccetto che la sua applicazione dipenda dall'emanazione di una legge esecutiva.

§ 2. L'accordo internazionale ratificato dietro precedente autorizzazione espressa per legge prevale sulla legge, qualora tale legge sia incompatibile con l'accordo.

§ 3. Il diritto, derivante da un accordo ratificato dalla Repubblica Polacca e costitutivo di un'organizzazione internazionale, è applicato direttamente e prevale sulle leggi interne in caso di conflittualità.

Art. 92.

§ 1. I decreti sono emanati dagli organi indicati dalla Costituzione, sulla base di una speciale delega legislativa e ai fini della loro esecuzione. La delega deve indicare l'organo competente e l'ambito delle questioni da disciplinare nonché le direttive relative al contenuto dell'atto.

§ 2. L'organo delegato non può sub-delegare le competenze di cui al §1 ad altri organi.

Art. 93.

§ 1. Le deliberazioni del Consiglio dei Ministri nonché i provvedimenti del Presidente del Consiglio dei Ministri e dei ministri hanno carattere interno e vincolano solo le unità organizzativamente sottoposte all'organo

2. Zarządzenia są wydawane tylko na podstawie ustawy. Nie mogą one stanowić podstawy decyzji wobec obywateli, osób prawnych oraz innych podmiotów.

3. Uchwały i zarządzenia podlegają kontroli co do ich zgodności z powszechnie obowiązującym prawem.

Art. 94.

Organy samorządu terytorialnego oraz terenowe organy administracji rządowej, na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie, ustanawiają akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze działania tych organów. Zasady i tryb wydawania aktów prawa miejscowego określa ustawa.

Rozdział IV SEJM I SENAT

Art. 95.

1. Władzę ustawodawczą w Rzeczypospolitej Polskiej sprawują Sejm i Senat.
2. Sejm sprawuje kontrolę nad działalnością Rady Ministrów w zakresie określonym przepisami Konstytucji i ustaw.

WYBORY I KADENCJA

Art. 96.

1. Sejm składa się z 460 posłów.
2. Wybory do Sejmu są powszechne, równe, bezpośrednie i proporcjonalne oraz odbywają się w głosowaniu tajnym.

Art. 97.

1. Senat składa się ze 100 senatorów.
2. Wybory do Senatu są powszechne, bezpośrednie i odbywają się w głosowaniu tajnym.

Art. 98.

1. Sejm i Senat są wybierane na czteroletnie kadencje. Kadencje Sejmu i Senatu rozpoczynają się z dniem zebrania się Sejmu na pierwsze posiedzenie i trwają do dnia poprzedzającego dzień zebrania się Sejmu następnej kadencji.
2. Wybory do Sejmu i Senatu zarządza Prezydent Rzeczypospolitej nie później niż na 90 dni przed upływem 4 lat od rozpoczęcia kadencji Sejmu i Senatu, wyznaczając wybory na dzień wolny od

emittente.

§ 2. I provvedimenti sono emessi solo previa autorizzazione legislativa. Non possono costituire base per decisioni riguardanti i cittadini, le persone giuridiche ovvero altri soggetti.

§ 3. Le deliberazioni e i provvedimenti sono sottoposti al controllo di conformità al diritto generale vigente.

Art. 94.

Gli enti di autogoverno territoriale nonché gli organi di amministrazione territoriale, sulla base ed entro i limiti delle deleghe contenute nella legge, emanano atti di diritto territoriale vigente nei territori di relativa competenza. I principi e i modi di emanazione degli atti di diritto territoriale sono definiti dalla legge.

Parte IV Dieta e Senato

Art.95.

§ 1. Nella Repubblica Polacca il potere legislativo è esercitato dalla Dieta e dal Senato.

§ 2. La Dieta vigila sull'operato del Consiglio dei Ministri entro i limiti definiti dalla Costituzione e dalle leggi.

VOTAZIONI E CADENZA

Art. 96.

- § 1. La Dieta è composta da 460 deputati.
- § 2. L'elezione della Dieta è diretta, rispetta il principio di universalità, uguaglianza, proporzionalità e avviene con votazione segreta.

Art. 97.

- § 1. Il Senato è composto da 100 senatori.
- § 2. L'elezione del Senato è diretta, rispetta il principio di universalità e avviene con votazione segreta.

Art. 98.

- § 1. La Dieta e il Senato sono eletti con mandato quadriennale. Le cadenze della Dieta e del Senato hanno inizio il giorno della prima seduta del Senato e durano fino al giorno precedente la prima seduta del Senato del mandato successivo.
- § 2. Il Presidente della Repubblica indice le elezioni del Senato e della Dieta non oltre 90 giorni prima del decorso del quarto anno

pracy, przypadający w ciągu 30 dni przed upływem 4 lat od rozpoczęcia kadencji Sejmu i Senatu.

3. Sejm może skrócić swoją kadencję uchwałą podjętą większością co najmniej 2/3 głosów ustawowej liczby posłów. Skrócenie kadencji Sejmu oznacza jednocześnie skrócenie kadencji Senatu. Przepis ust. 5 stosuje się odpowiednio.

4. Prezydent Rzeczypospolitej, po zasięgnięciu opinii Marszałka Sejmu i Marszałka Senatu, może w przypadkach określonych w Konstytucji zarządzić skrócenie kadencji Sejmu. Wraz ze skróceniem kadencji Sejmu skrócona zostaje również kadencja Senatu.

5. Prezydent Rzeczypospolitej, zarządzając skrócenie kadencji Sejmu, zarządza jednocześnie wybory do Sejmu i Senatu i wyznacza ich datę na dzień przypadający nie później niż w ciągu 45 dni od dnia zarządzenia skrócenia kadencji Sejmu. Prezydent Rzeczypospolitej zwołuje pierwsze posiedzenie nowo wybranego Sejmu nie później niż na 15 dzień po dniu przeprowadzenia wyborów.

6. W razie skrócenia kadencji Sejmu stosuje się odpowiednio przepis ust. 1.

Art. 99.

1. Wybrany do Sejmu może być obywatel polski mający prawo wybierania, który najpóźniej w dniu wyborów kończy 21 lat.

2. Wybrany do Senatu może być obywatel polski mający prawo wybierania, który najpóźniej w dniu wyborów kończy 30 lat.

Art. 100.

1. Kandydatów na posłów i senatorów mogą zgłaszać partie polityczne oraz wyborcy.

2. Nie można kandydować równocześnie do Sejmu i Senatu.

3. Zasady i tryb zgłaszania kandydatów i przeprowadzania wyborów oraz warunki ważności wyborów określa ustawa.

Art. 101.

1. Ważność wyborów do Sejmu i Senatu stwierdza Sąd Najwyższy.

2. Wyborcy przysługują prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyborów na zasadach określonych w ustawie.

dall'inizio del mandato del Senato e della Camera, determinando un giorno non lavorativo per le elezioni, precedente il termine del mandato di Dieta e Senato di non più di 30 giorni.

§ 3. La Dieta può determinare il proprio scioglimento con deliberazione a maggioranza dei due terzi dei deputati alla presenza di almeno la metà dei suoi componenti. La riduzione della cadenza della Dieta determina contemporaneamente la riduzione del mandato del Senato. Si fa riferimento adeguato al § 5.

§ 4. Il Presidente della Repubblica sentito il parere del Maresciallo della Dieta e del Maresciallo del Senato, può, nei casi stabiliti dalla Costituzione ordinare lo scioglimento della Dieta. Insieme allo scioglimento della Dieta viene sciolto anche il Senato.

§ 5. Il Presidente della Repubblica Polacca, nell'atto dello scioglimento della Dieta, indice le elezioni di Dieta e Senato e ne indica il giorno, non oltre il quarantacinquesimo da quello dello scioglimento della Dieta. Il Presidente della Repubblica convoca la prima seduta della nuova Dieta eletta non oltre il quindicesimo giorno dalle elezioni.

§ 6. Nel caso di scioglimento della Dieta si applica adeguatamente il dettato del § 1.

Art. 99.

§ 1. È eleggibile alla Dieta il cittadino polacco che gode del diritto di voto e che ha compiuto, entro il giorno delle elezioni, il ventunesimo anno di età.

§ 2. È eleggibile al Senato il cittadino polacco che gode del diritto di voto e che ha compiuto, entro il giorno delle elezioni, il trentesimo anno di età.

Art. 100.

§ 1. I partiti politici ed elettorali possono presentare candidati alla Dieta e al Senato.

§ 2. Non ci si può candidare contemporaneamente per la Dieta e il Senato.

§ 3. I principi e le modalità di presentazione delle candidature e dello svolgimento delle elezioni nonché le condizioni di validità delle elezioni sono stabilite dalla legge.

Art. 101.

1. La Corte Suprema decreta la validità delle elezioni della Dieta e del Senato.

2. Gli elettori hanno il diritto di sollevare alla Corte Suprema una protesta contro la validità delle votazioni secondo i principi stabiliti dalla legge.

POSŁOWIE I SENATOROWIE**Art. 102.**

Nie można być równocześnie posłem i senatorem.

Art. 103.

1. Mandatu posła nie można łączyć z funkcją Prezesa Narodowego Banku Polskiego, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka i ich zastępców, członka Rady Polityki Pieniężnej, członka Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, ambasadora oraz z zatrudnieniem w Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej lub z zatrudnieniem w administracji rządowej. Zakaz ten nie dotyczy członków Rady Ministrów i sekretarzy stanu w administracji rządowej.

2. Sędzia, prokurator, urzędnik służby cywilnej, żołnierz pozostający w czynnej służbie wojskowej, funkcjonariusz policji oraz funkcjonariusz służb ochrony państwa nie mogą sprawować mandatu poselskiego.

3. Inne przypadki zakazu łączenia mandatu poselskiego z funkcjami publicznymi oraz zakazu jego sprawowania może określić ustawa.

Art. 104.

1. Posłowie są przedstawicielami Narodu. Nie wiążą ich instrukcje wyborców.

2. Przed rozpoczęciem sprawowania mandatu posłowie składają przed Sejmem następujące ślubowanie: *"Uroczą się ślubując rzetelnie i sumiennie wykonywać obowiązki wobec Narodu, strzec suwerenności i interesów Państwa, czynić wszystko dla pomyślności Ojczyzny i dobra obywateli, przestrzegać Konstytucji i innych praw Rzeczypospolitej Polskiej."* Ślubowanie może być złożone z dodaniem zdania *"Tak mi dopomóż Bóg"*.

3. Odmowa złożenia ślubowania oznacza zrzeczenie się mandatu.

Art. 105.

1. Poseł nie może być pociągnięty do odpowiedzialności za swoją działalność wchodzącą w zakres sprawowania mandatu poselskiego ani w czasie jego trwania, ani po jego wygaśnięciu. Za taką działalność poseł odpowiada wyłącznie przed Sejmem, a w przypadku naruszenia praw osób trzecich może być pociągnięty do odpowiedzialności

Deputati e Senatori**Art. 102.**

Non si può essere contemporaneamente deputati e senatori.

Art. 103.

§ 1. Il mandato di deputato non può essere unito alla funzione di Presidente della Banca Nazionale Polacca, Presidente della Suprema Corte di Controllo, Difensore dei Diritti del Cittadino, Difensore dei Diritti del Bambino e dei suoi Sostituti, componente del Consiglio della Politica Monetaria, Componente del Consiglio Nazionale della Radio e Televisione, ambasciatore nonché dipendente della Cancelleria della Dieta, della Cancelleria del Senato, della Cancelleria del Presidente della Repubblica o dell'amministrazione governativa. Tale divieto non tocca i ministri e i segretari di Stato dell'amministrazione governativa.

§ 2. I giudici, i procuratori, i funzionari del servizio civile, i soldati in servizio militare attivo, i funzionari di polizia ovvero i funzionari dei corpi di difesa del paese non possono ricoprire la carica di deputato.

§ 3. Altri casi di incompatibilità della carica di deputato con funzioni pubbliche e di divieto del suo esercizio possono essere stabiliti dalla legge.

Art. 104.

§ 1. I deputati sono rappresentanti della Nazione. Non sono legati da istruzioni elettorali.

§ 2. Prima dell'inizio dell'esecuzione del mandato i deputati pronunciano di fronte alla Dieta il seguente giuramento: *"Solennemente giuro di adempiere, scrupolosamente e onestamente, i doveri di fronte alla Nazione, salvaguardare l'indipendenza e gli interessi dello Stato, compiere tutto per la prosperità della Patria e il bene dei cittadini, rispettare la Costituzione e le altre leggi della Repubblica Polacca"*. Il giuramento può essere prestato con l'aggiunta della frase: *"In ciò mi assista Iddio"*.

§ 3. Il rifiuto di prestare giuramento corrisponde a rifiuto di assumere il mandato.

Art. 105.

§ 1. Il deputato non è responsabile per lo svolgimento delle attività legate all'esercizio del proprio ufficio, né durante né dopo la sua scadenza. Per tale attività il deputato risponde esclusivamente davanti alla Dieta, e nel caso di lesione a diritti di persone terze può essere chiamato a risponderne giuridicamente soltanto

sądowej tylko za zgodą Sejmu.

2. Od dnia ogłoszenia wyników wyborów do dnia wygaśnięcia mandatu poseł nie może być pociągnięty bez zgody Sejmu do odpowiedzialności karnej.

3. Postępowanie karne wszczęte wobec osoby przed dniem wyboru jej na posła ulega na żądanie Sejmu zawieszeniu do czasu wygaśnięcia mandatu. W takim przypadku ulega również zawieszeniu na ten czas bieg przedawnienia w postępowaniu karnym.

4. Poseł może wyrazić zgodę na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej. W takim przypadku nie stosuje się przepisów ust. 2 i 3.

5. Poseł nie może być zatrzymany lub aresztowany bez zgody Sejmu, z wyjątkiem ujęcia go na gorącym uczynku przestępstwa i jeżeli jego zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. O zatrzymaniu niezwłocznie powiadamia się Marszałka Sejmu, który może nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego.

6. Szczegółowe zasady pociągania posłów do odpowiedzialności karnej oraz tryb postępowania określa ustawa.

Art. 106.

Warunki niezbędne do skutecznego wypełniania obowiązków poselskich oraz ochronę praw wynikających ze sprawowania mandatu określa ustawa.

Art. 107.

1. W zakresie określonym ustawą poseł nie może prowadzić działalności gospodarczej z osiągnięciem korzyści z majątku Skarbu Państwa lub samorządu terytorialnego ani nabywać tego majątku.

2. Za naruszenie zakazów, o których mowa w ust. 1, poseł, uchwałą Sejmu podjętą na wniosek Marszałka Sejmu, może być pociągnięty do odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu, który orzeka w przedmiocie pozbawienia mandatu.

Art. 108.

Do senatorów stosuje się odpowiednio przepisy art. 103-107.

ORGANIZACJA I DZIAŁANIE

Art. 109.

con l'autorizzazione della Dieta stessa.

§ 2. Dal giorno della proclamazione dei risultati delle elezioni al giorno della conclusione del mandato il deputato non può essere giudicato penalmente senza autorizzazione della Dieta.

§ 3. La procedura penale avviata nei confronti della persona prima del giorno della sua elezione a deputato è sottoposta alla richiesta della Dieta di sospensione fino al momento della scadenza del mandato. In tal caso per tale periodo, viene sospeso altresì il decorso della prescrizione penale.

§ 4. Il deputato può accettare di essere sottoposto a procedimento penale. In tal caso non si applica il dettato dei §§ 2 e 3.

§ 5. Il deputato non può essere fermato o arrestato senza l'autorizzazione della Dieta, eccetto che venga colto in flagranza di reato e qualora il suo arresto sia indispensabile per assicurare il giusto corso del procedimento. Dell'arresto viene informato immediatamente il Maresciallo della Dieta il quale può ordinare l'immediata liberazione.

§ 6. I particolari principi della sottoposizione del deputato a responsabilità penale nonché le modalità del procedimento sono stabilite dalla legge.

Art. 106.

La legge stabilisce le condizioni indispensabili per un efficace adempimento degli obblighi di deputato nonché la difesa dei diritti conseguenti all'esecuzione del mandato.

Art. 107.

§ 1. Nei limiti stabiliti dalla legge, il deputato non può condurre attività commerciali con l'ottenimento di profitti provenienti dal patrimonio del Tesoro dello Stato o da autogoverni territoriali o acquistare tale patrimonio.

§ 2. Della violazione dei divieti di cui al § 1, il deputato, con decisione della Dieta su richiesta del Maresciallo del Senato, può essere chiamato a rispondere di fronte al Tribunale di Stato, il quale decide sulla privazione del mandato.

Art. 108.

In riferimento ai senatori, si fa adeguatamente applicazione degli articoli da 103 a 107.

Organizzazione e attività

Art. 109.

1. Sejm i Senat obradują na posiedzeniach.
2. Pierwsze posiedzenia Sejmu i Senatu Prezydent Rzeczypospolitej zwołuje na dzień przypadający w ciągu 30 dni od dnia wyborów, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 98 ust. 3 i 5.

Art. 110.

1. Sejm wybiera ze swojego grona Marszałka Sejmu i wicemarszałków.
2. Marszałek Sejmu przewodniczy obradom Sejmu, strzeże praw Sejmu oraz reprezentuje Sejm na zewnątrz.
3. Sejm powołuje komisje stałe oraz może powoływać komisje nadzwyczajne.

Art. 111.

1. Sejm może powołać komisję śledczą do zbadania określonej sprawy.
2. Tryb działania komisji śledczej określa ustawa.

Art. 112.

Organizację wewnętrzną i porządek prac Sejmu oraz tryb powoływania i działalności jego organów, jak też sposób wykonywania konstytucyjnych i ustawowych obowiązków organów państwowych wobec Sejmu określa regulamin Sejmu uchwalony przez Sejm.

Art. 113.

Posiedzenia Sejmu są jawne. Jeżeli wymaga tego dobro państwa, Sejm może bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów, uchwalić tajność obrad.

Art. 114.

1. W przypadkach określonych w Konstytucji Sejm i Senat, obradując wspólnie pod przewodnictwem Marszałka Sejmu lub w jego zastępstwie Marszałka Senatu, działają jako Zgromadzenie Narodowe.
2. Zgromadzenie Narodowe uchwała swój regulamin.

Art. 115.

1. Prezes Rady Ministrów i pozostali członkowie Rady Ministrów mają obowiązek udzielenia odpowiedzi na interpelacje i zapytania poselskie w ciągu 21 dni.
2. Prezes Rady Ministrów i pozostali członkowie

§ 1. La Dieta e il Senato deliberano durante le sedute.

§ 2. La prima seduta della Dieta e del Senato è convocata dal Presidente della Repubblica entro trenta giorni dalle elezioni con l'eccezione dei casi elencati nell'art. 98 §§ 3 e 5.

Art. 110.

- § 1. La Dieta sceglie tra i propri componenti il Maresciallo della Dieta e il vicemaresciallo.
- § 2. Il Maresciallo della Dieta presiede le sedute della Dieta, ne vigila i diritti e la rappresenta all'esterno.
- § 3. La Dieta forma commissioni permanenti e può altresì formare commissioni straordinarie.

Art. 111.

- § 1. La Dieta può formare commissioni d'inchiesta per acquisire informazioni su determinate questioni.
- § 2. Le modalità d'azione delle commissioni d'indagine sono stabilite dalla legge.

Art. 112.

L'organizzazione interna, l'ordine dei lavori della Dieta, le sue modalità di convocazione e l'attività dei suoi organi, come anche il modo di adempimento dei doveri costituzionali e legali degli organi statali nei confronti della Dieta sono definiti dal regolamento della Dieta deliberato dalla Dieta stessa.

Art. 113.

Le sedute della Dieta sono pubbliche. Se richiesto dal bene dello Stato, la Dieta può, a maggioranza assoluta dei voti, presente almeno la maggioranza dei suoi componenti, deliberare la segretezza delle proprie riunioni.

Art. 114.

- § 1. Nei casi previsti dalla Costituzione, la Dieta e il Senato, in seduta comune presieduta dal Maresciallo della Dieta o in sua sostituzione dal Maresciallo del Senato, operano come Assemblea Nazionale.
- § 2. L'Assemblea Nazionale delibera il proprio regolamento.

Art. 115.

- § 1. Il Presidente del Consiglio dei Ministri e gli altri ministri hanno il dovere di rispondere alle interpellanze e alle domande dei deputati entro 21 giorni.
- § 2. Il Presidente del Consiglio dei Ministri e gli

Rady Ministrów mają obowiązek udzielenia odpowiedzi w sprawach bieżących na każdym posiedzeniu Sejmu.

Art. 116.

1. Sejm decyduje w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej o stanie wojny i o zawarciu pokoju.
2. Sejm może podjąć uchwałę o stanie wojny jedynie w razie zbrojnej napaści na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub gdy z umów międzynarodowych wynika zobowiązanie do wspólnej obrony przeciwko agresji. Jeżeli Sejm nie może się zebrać na posiedzenie, o stanie wojny postanawia Prezydent Rzeczypospolitej.

Art. 117.

Zasady użycia Sił Zbrojnych poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej określa ratyfikowana umowa międzynarodowa lub ustawa. Zasady pobytu obcych wojsk na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i zasady przemieszczania się ich przez to terytorium określają ratyfikowane umowy międzynarodowe lub ustawy.

Art. 118.

1. Inicjatywa ustawodawcza przysługuje posłom, Senatowi, Prezydentowi Rzeczypospolitej i Radzie Ministrów.
2. Inicjatywa ustawodawcza przysługuje również grupie co najmniej 100 000 obywateli mających prawo wybierania do Sejmu. Tryb postępowania w tej sprawie określa ustawa.
3. Wnioskodawcy przedkładając Sejmowi projekt ustawy, przedstawiają skutki finansowe jej wykonania.

Art. 119.

1. Sejm rozpatruje projekt ustawy w trzech czytaniach.
2. Prawo wnoszenia poprawek do projektu ustawy w czasie rozpatrywania go przez Sejm przysługuje wnioskodawcy projektu, posłom i Radzie Ministrów.
3. Marszałek Sejmu może odmówić poddania pod głosowanie poprawki, która uprzednio nie była przedłożona komisji.
4. Wnioskodawca może wycofać projekt ustawy w toku postępowania ustawodawczego w Sejmie do czasu zakończenia drugiego czytania projektu.

Art. 120.

Sejm uchwała ustawy zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby

altri ministri hanno il dovere di rispondere sulle questioni all'ordine del giorno in ogni seduta della Dieta.

Art. 116.

- § 1. La Dieta, in nome della Repubblica Polacca, delibera sullo stato di guerra e sulla stipulazione della pace.
- § 2. La Dieta può deliberare lo stato di guerra solo in caso d'attacco militare in territorio della Repubblica Polacca o qualora dai trattati internazionali consegua il dovere di una comune difesa contro le aggressioni.

Art. 117.

I principi di utilizzo delle Forze Armate oltre le frontiere della Repubblica Polacca sono stabiliti dai trattati internazionali ratificati o dalla legge. I principi di conquista di eserciti stranieri nel territorio della Repubblica Polacca e i principi del loro spostamento in tale territorio sono stabiliti da trattati internazionali ratificati o dalla legge.

Art. 118.

- § 1. L'iniziativa legislativa spetta ai deputati, ai Senatori, al Presidente della Repubblica e al Consiglio dei Ministri.
- § 2. L'iniziativa legislativa spetta anche ad un gruppo di almeno 100.000 cittadini aventi diritto di voto alla Dieta. La modalità della procedura è stabilita dalla legge.
- § 3. Coloro che propongono il disegno di legge, depositandolo presso la Dieta, espongono le conseguenze economiche della sua esecuzione.

Art. 119.

- § 1. La Dieta esamina, in tre letture, i progetti di legge.
- § 2. Il diritto di apportare emendamenti al disegno di legge durante l'esame alla Dieta spetta a chi l'ha presentato, ai deputati e al Consiglio dei Ministri.
- § 3. Il Maresciallo della Dieta può rifiutare la messa ai voti dell'emendamento non proposto precedentemente alla commissione.
- § 4. Chi ha presentato il disegno di legge può ritirarlo nel corso della procedura legislativa in atto presso la Dieta prima della conclusione della seconda lettura.

Art. 120.

La Dieta approva i disegni di legge ordinaria a maggioranza semplice alla presenza di almeno la

posłów, chyba że Konstytucja przewiduje inną większość. W tym samym trybie Sejm podejmuje uchwały, jeżeli ustawa lub uchwała Sejmu nie stanowi inaczej.

Art. 121.

1. Ustawę uchwaloną przez Sejm Marszałek Sejmu przekazuje Senatowi.

2. Senat w ciągu 30 dni od dnia przekazania ustawy może ją przyjąć bez zmian, uchwalić poprawki albo uchwalić odrzucenie jej w całości. Jeżeli Senat w ciągu 30 dni od dnia przekazania ustawy nie podejmie stosownej uchwały, ustawę uznaje się za uchwaloną w brzmieniu przyjętym przez Sejm.

3. Uchwałę Senatu odrzucającą ustawę albo poprawkę zaproponowaną w uchwale Senatu, uważa się za przyjętą, jeżeli Sejm nie odrzuci jej bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.

Art. 122.

1. Po zakończeniu postępowania określonego w art. 121 Marszałek Sejmu przedstawia uchwaloną ustawę do podpisu Prezydentowi Rzeczypospolitej.

2. Prezydent Rzeczypospolitej podpisuje ustawę w ciągu 21 dni od dnia przedstawienia i zarządza jej ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Przed podpisaniem ustawy Prezydent Rzeczypospolitej może wystąpić do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem w sprawie zgodności ustawy z Konstytucją. Prezydent Rzeczypospolitej nie może odmówić podpisania ustawy, którą Trybunał Konstytucyjny uznał za zgodną z Konstytucją.

4. Prezydent Rzeczypospolitej odmawia podpisania ustawy, którą Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodną z Konstytucją. Jeżeli jednak niezgodność z Konstytucją dotyczy poszczególnych przepisów ustawy, a Trybunał Konstytucyjny nie orzeknie, że są one nierozdzielnie związane z całą ustawą, Prezydent Rzeczypospolitej, po zasięgnięciu opinii Marszałka Sejmu, podpisuje ustawę z pominięciem przepisów uznanych za niezgodne z Konstytucją albo zwraca ustawę Sejmowi w celu usunięcia niezgodności.

5. Jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej nie wystąpił z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego w trybie ust. 3, może z umotywowanym wnioskiem przekazać

metà dei componenti la Dieta, eccetto che la Costituzione preveda una diversa maggioranza. Allo stesso modo la Dieta delibera qualora una legge o una delibera della Dieta non stabilisca diversamente.

Art. 121.

§ 1. Il Maresciallo della Dieta trasmette il disegno di legge approvato dalla Dieta al Senato.

§ 2. Il Senato, entro 30 giorni dalla trasmissione del disegno di legge, lo può approvare senza emendamenti, emendarlo oppure respingerlo totalmente. Se il Senato entro 30 giorni dal giorno dalla trasmissione del disegno di legge non adotta alcuna adeguata deliberazione, si ritiene il disegno di legge approvato così come deliberato dalla Dieta.

§ 3. La deliberazione del Senato rigettante disegno di legge ovvero gli emendamenti proposti dal Senato si considerano come approvati, se la Dieta non li respinge a maggioranza assoluta dei voti alla presenza di almeno la metà dei suoi componenti.

Art. 122.

§ 1. Dopo la fine del procedimento di cui all'art. 121, il Maresciallo della Dieta presenta la legge al Presidente della Repubblica per l'apposizione della firma.

§ 2. Il presidente della Repubblica firma la legge entro 21 giorni dalla data di presentazione e ordina la sua pubblicazione nella Gazzetta Ufficiale della Repubblica Polacca.

§ 3. Prima della firma della legge, il Presidente della Repubblica può ricorrere al Tribunale Costituzionale per l'esame di conformità costituzionale. Il Presidente della Repubblica non può rifiutarsi di firmare la legge che il Tribunale Costituzionale ha riconosciuto come conforme alla Costituzione.

§ 4. Il Presidente della Repubblica rifiuta di firmare la legge che il Tribunale Costituzionale ha riconosciuto come non conforme alla Costituzione. Se, tuttavia la non conformità costituzionale si riferisce a singoli articoli della legge, e il Tribunale Costituzionale non afferma che siano essi indissolubilmente legati alla rimanente parte della legge, il Presidente della Repubblica, sentito il parere del Maresciallo della Dieta, firma la legge con l'omissione degli articoli riconosciuti non conformi alla Costituzione oppure rinvia la legge alla Dieta, al fine dell'eliminazione delle non-conformità.

§ 5. Se non ricorre al Tribunale Costituzionale nelle modalità di cui al § 3, il Presidente della

ustawę Sejmowi do ponownego rozpatrzenia. Po ponownym uchwaleniu ustawy przez Sejm większością 3/5 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów Prezydent Rzeczypospolitej w ciągu 7 dni podpisuje ustawę i zarządza jej ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. W razie ponownego uchwalenia ustawy przez Sejm Prezydentowi Rzeczypospolitej nie przysługuje prawo wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego w trybie ust. 3.

6. Wystąpienie Prezydenta Rzeczypospolitej do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem w sprawie zgodności ustawy z Konstytucją lub z wnioskiem do Sejmu o ponowne rozpatrzenie ustawy wstrzymuje bieg, określonego w ust. 2, terminu do podpisania ustawy.

Art. 123.

1. Rada Ministrów może uznać uchwalony przez siebie projekt ustawy za pilny, z wyjątkiem projektów ustaw podatkowych, ustaw dotyczących wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej, Sejmu, Senatu oraz organów samorządu terytorialnego, ustaw regulujących ustrój i właściwość władz publicznych, a także kodeksów.

2. Regulamin Sejmu oraz regulamin Senatu określają odrębności w postępowaniu ustawodawczym w sprawie projektu pilnego.

3. W postępowaniu w sprawie ustawy, której projekt został uznany za pilny, termin jej rozpatrzenia przez Senat wynosi 14 dni, a termin podpisania ustawy przez Prezydenta Rzeczypospolitej wynosi 7 dni.

Art. 124.

Do Senatu stosuje się odpowiednio przepisy art. 110, art. 112, art. 113 i art. 120.

REFERENDUM

Art. 125.

1. W sprawach o szczególnym znaczeniu dla państwa może być przeprowadzone referendum ogólnokrajowe.

2. Referendum ogólnokrajowe ma prawo zarządzić Sejm bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów lub Prezydent Rzeczypospolitej za zgodą Senatu wyrażoną bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby senatorów.

Repubblica può, con mozione motivata, rinviare la legge alla Dieta per suo un riesame. Dopo che la Dieta, a maggioranza dei tre quinti dei presenti costituenti almeno la metà dei componenti la Dieta, ha nuovamente approvato il disegno di legge, il Presidente della Repubblica, entro 7 giorni, appone la sua firma e ne richiede la pubblicazione nella Gazzetta Ufficiale della Repubblica Polacca. In caso di seconda approvazione della Dieta, al Presidente non spetta più il diritto di ricorrere al Tribunale Costituzionale nelle modalità di cui al § 3.

§ 6. Il ricorso del Presidente della Repubblica al Tribunale Costituzionale, per l'esame di conformità della legge alla Costituzione, o alla Dieta con la richiesta di riesame sospende il decorrere del termine, definito al § 2, per l'apposizione della firma.

Art. 123.

§ 1. Il Consiglio dei Ministri può riconoscere come urgente il disegno di legge presentato, ad eccezione dei disegni di legge tributaria, delle leggi relative alla elezione del Presidente della Repubblica, della Dieta, del Senato nonché degli organi di autonomia territoriale, delle leggi di regolazione e competenza dei poteri pubblici, e così anche dei codici.

§ 2. Il Regolamento della Dieta e il regolamento del Senato delineano i particolari del procedimento legislativo nei casi di disegno di legge urgente.

§ 3. Nel procedimento legislativo del disegno di legge riconosciuto urgente, il termine del suo esame da parte del Senato è di 14 giorni; il termine per la firma del Presidente della Repubblica è di 7 giorni.

Art. 124.

Per il Senato si fa adeguata applicazione degli art. 110, 112, 113 e 120.

Referendum

Art. 125.

§ 1. Per questioni di particolare importanza per il paese può essere indetto referendum generale.

§ 2. Il referendum generale può essere indetto dalla Dieta a maggioranza dei voti alla presenza di almeno la metà dei suoi componenti, o dal Presidente della Repubblica dietro autorizzazione del Senato espressa a maggioranza assoluta dei voti alla presenza di almeno metà dei suoi

3. Jeżeli w referendum ogólnokrajowym wzięło udział więcej niż połowa uprawnionych do głosowania, wynik referendum jest wiążący.
4. Ważność referendum ogólnokrajowego oraz referendum, o którym mowa w art. 235 ust. 6, stwierdza Sąd Najwyższy.
5. Zasady i tryb przeprowadzania referendum określa ustaw.

Rozdział V

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Art. 126.

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej jest najwyższym przedstawicielem Rzeczypospolitej Polskiej i gwarantem ciągłości władzy państwowej.
2. Prezydent Rzeczypospolitej czuwa nad przestrzeganiem Konstytucji, stoi na straży suwerenności i bezpieczeństwa państwa oraz nienaruszalności i niepodzielności jego terytorium.
3. Prezydent Rzeczypospolitej wykonuje swoje zadania w zakresie i na zasadach określonych w Konstytucji i ustawach.

Art. 127.

1. Prezydent Rzeczypospolitej jest wybierany przez Naród w wyborach powszechnych, równych, bezpośrednich i w głosowaniu tajnym.
2. Prezydent Rzeczypospolitej jest wybierany na pięcioletnią kadencję i może być ponownie wybrany tylko raz.
3. Na Prezydenta Rzeczypospolitej może być wybrany obywatel polski, który najpóźniej w dniu wyborów kończy 35 lat i korzysta z pełni praw wyborczych do Sejmu. Kandydata zgłasza co najmniej 100 000 obywateli mających prawo wybierania do Sejmu.
4. Na Prezydenta Rzeczypospolitej wybrany zostaje kandydat, który otrzymał więcej niż połowę ważnie oddanych głosów. Jeżeli żaden z kandydatów nie uzyska wymaganej większości, czternastego dnia po pierwszym głosowaniu przeprowadza się ponowne głosowanie.
5. W ponownym głosowaniu wyboru dokonuje się spośród dwóch kandydatów, którzy w pierwszym głosowaniu otrzymali kolejno największą liczbę głosów. Jeżeli którykolwiek z tych dwóch kandydatów wycofa zgodę na kandydowanie, utraci prawo wyborcze lub umrze, w jego miejsce do wyborów w ponownym głosowaniu dopuszcza się kandydata, który otrzymał kolejno największą liczbę głosów w pierwszym głosowaniu. W takim przypadku datę ponownego głosowania odracza się o dalszych 14 dni.

componenti.

§ 3. Se al referendum generale ha preso parte più della metà degli aventi diritto di voto, il risultato del referendum è vincolante.

§ 4. La validità del referendum generale e del referendum di cui all'art. 235 § 6, è dichiarata dal Tribunale Supremo.

§ 5. I principi e le modalità della conduzione del referendum sono stabiliti dalla legge.

Parte V

Presidente della Repubblica

Art. 126.

- § 1. Il Presidente della Repubblica Polacca è il massimo rappresentante della Repubblica Polacca e garantisce la continuità del potere statale.
- § 2. Il Presidente della Repubblica veglia sul rispetto della Costituzione, vigila sulla sovranità e sicurezza dello Stato e sull'inviolabilità e indipendenza del suo territorio.
- § 3. Il Presidente della Repubblica espleta le proprie funzioni nell'ambito e secondo i principi stabiliti dalla Costituzione e dalle leggi.

Art. 127.

- § 1. Il Presidente della Repubblica è eletto dalla Nazione con elezioni universali, uguali, dirette e a votazione segreta.
- § 2. Il Presidente è eletto a cadenza quinquennale e può essere rieletto soltanto una volta.
- § 3. Può essere eletto Presidente della Repubblica il cittadino polacco, che, il giorno delle elezioni, abbia compiuto il 35esimo anno di età e goda dei pieni diritti elettivi alla Dieta. Il cittadino è candidato da almeno 100.000 cittadini aventi diritto di voto alla Dieta.
- § 4. È eletto Presidente della Repubblica colui che ottiene almeno la metà dei voti validi. Se nessuno dei candidati ottiene la maggioranza richiesta, il quattordicesimo giorno dalla prima votazione si effettua una seconda votazione.
- § 5. La seconda votazione si effettua tra i due candidati che nella prima hanno ottenuto il maggior numero dei voti. Qualora uno dei due candidati ritiri la propria candidatura, perda il diritto di voto o muoia, alle nuove votazioni viene sostituito dal candidato che ha ottenuto il maggior numero di voti al primo turno. In tal caso la data della seconda votazione viene rinviata di 14 giorni.

6. Na Prezydenta Rzeczypospolitej wybrany zostaje kandydat, który w ponownym głosowaniu otrzymał więcej głosów.

7. Zasady i tryb zgłaszania kandydatów i przeprowadzania wyborów oraz warunki ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej określa ustawa.

Art. 128.

1. Kadencja Prezydenta Rzeczypospolitej rozpoczyna się w dniu objęcia przez niego urzędu.

2. Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej zarządza Marszałek Sejmu na dzień przypadający nie wcześniej niż na 100 dni i nie później niż na 75 dni przed upływem kadencji urzędującego Prezydenta Rzeczypospolitej, a w razie opróżnienia urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej - nie później niż w czternastym dniu po opróżnieniu urzędu, wyznaczając datę wyborów na dzień wolny od pracy przypadający w ciągu 60 dni od dnia zarządzenia wyborów.

Art. 129.

1. Ważność wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej stwierdza Sąd Najwyższy.

2. Wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach określonych w ustawie.

3. W razie stwierdzenia nieważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej przeprowadza się nowe wybory, na zasadach przewidzianych w art. 128 ust. 2 dla przypadku opróżnienia urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 130.

Prezydent Rzeczypospolitej obejmuje urząd po złożeniu wobec Zgromadzenia Narodowego następującej przysięgi: *"Obejmując z woli Narodu urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, uroczyście przysięgam, że dochowam wierności postanowieniom Konstytucji, będę strzegł niezłomnie godności Narodu, niepodległości i bezpieczeństwa Państwa, a dobro Ojczyzny oraz pomyślność obywateli będą dla mnie zawsze najwyższym nakazem"*. Przysięga może być złożona z dodaniem zdania *"Tak mi dopomóż Bóg"*.

Art. 131.

1. Jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej nie może przejściowo sprawować urzędu, zawiadamia o tym Marszałka Sejmu, który tymczasowo przejmuje obowiązki Prezydenta Rzeczypospolitej. Gdy Prezydent Rzeczypospolitej nie jest w stanie

§ 6. Presidente della Repubblica viene eletto il candidato che nella seconda votazione ottiene la maggioranza dei voti.

§ 7. I principi e le modalità della presentazione dei candidati e lo svolgimento delle votazioni nonché le condizioni di validità delle votazioni sono stabiliti dalla legge.

Art. 128.

§ 1. Il mandato del Presidente della Repubblica ha inizio nel giorno di assunzione dell'incarico.

§ 2. Le elezioni del Presidente sono indette dal Maresciallo della Dieta tra il centesimo e il settantacinquesimo giorno precedente la scadenza del mandato del Presidente in carica, e in caso di vacanza dell'ufficio del Presidente della Repubblica, non oltre il quattordicesimo dall'inizio della vacanza, indicando la data delle elezioni in un giorno libero dal lavoro entro il sessantesimo da quello dell'indizione delle elezioni.

Art. 129.

§ 1. La validità delle elezioni del Presidente della Repubblica è dichiarata dalla Corte Suprema.

§ 2. Agli elettori spetta il diritto di contestare di fronte alla Corte Suprema la validità delle elezioni del Presidente della Repubblica, secondo i principi stabiliti dalla legge.

§ 3. In caso di dichiarazione di nullità dell'elezione del Presidente della Repubblica si svolgono nuove elezioni, sulla base dei principi previsti negli art. 128 §2 per il caso di vacanza dell'ufficio di Presidente della Repubblica.

Art. 130.

Il Presidente della Repubblica assume l'ufficio dopo aver prestato di fronte all'Assemblea Nazionale il seguente giuramento: *"Assumendo, per volere della Nazione, l'incarico di Presidente della Repubblica, giuro solennemente di restare fedele al dettato della Costituzione, di custodire saldamente la dignità della Nazione, l'indipendenza e la sicurezza dello Stato, e che il bene della Patria e la prosperità dei cittadini saranno per me, sempre, l'imperativo supremo"*. Al giuramento può essere aggiunta la frase *"Così mi aiuti Iddio"*.

Art. 131.

§ 1. Qualora il Presidente della Repubblica non possa momentaneamente esercitare il proprio ufficio, ne dà informazione al Maresciallo della Dieta, il quale ne assume l'interim. Qualora il Presidente della Repubblica non sia in grado di

zawiadomić Marszałka Sejmu o niemożności sprawowania urzędu, wówczas o stwierdzeniu przeszkody w sprawowaniu urzędu przez Prezydenta Rzeczypospolitej rozstrzyga Trybunał Konstytucyjny na wniosek Marszałka Sejmu. W razie uznania przejściowej niemożności sprawowania urzędu przez Prezydenta Rzeczypospolitej Trybunał Konstytucyjny powierza Marszałkowi Sejmu tymczasowe wykonywanie obowiązków Prezydenta Rzeczypospolitej.

2. Marszałek Sejmu tymczasowo, do czasu wyboru nowego Prezydenta Rzeczypospolitej, wykonuje obowiązki Prezydenta Rzeczypospolitej w razie:

- 1) śmierci Prezydenta Rzeczypospolitej,
- 2) zrzeczenia się urzędu przez Prezydenta Rzeczypospolitej,
- 3) stwierdzenia nieważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej lub innych przyczyn nieobjęcia urzędu po wyborze,
- 4) uznania przez Zgromadzenie Narodowe trwałej niezdolności Prezydenta Rzeczypospolitej do sprawowania urzędu ze względu na stan zdrowia, uchwałą podjętą większością co najmniej 2/3 głosów ustawowej liczby członków Zgromadzenia Narodowego,
- 5) złożenia Prezydenta Rzeczypospolitej z urzędu orzeczeniem Trybunału Stanu.

3. Jeżeli Marszałek Sejmu nie może wykonywać obowiązków Prezydenta Rzeczypospolitej, obowiązki te przejmują Marszałek Senatu.

4. Osoba wykonująca obowiązki Prezydenta Rzeczypospolitej nie może postanowić o skróceniu kadencji Sejmu.

Art. 132.

Prezydent Rzeczypospolitej nie może piastować żadnego innego urzędu ani pełnić żadnej funkcji publicznej, z wyjątkiem tych, które są związane ze sprawowanym urzędem.

Art. 133.

1. Prezydent Rzeczypospolitej jako reprezentant państwa w stosunkach zewnętrznych:

- 1) ratyfikuje i wypowiada umowy międzynarodowe, o czym zawiadamia Sejm i Senat,
- 2) mianuje i odwołuje pełnomocnych przedstawicieli Rzeczypospolitej Polskiej w innych państwach i przy organizacjach międzynarodowych,
- 3) przyjmuje listy uwierzytelniające i

informare il Maresciallo della Dieta dell'impossibilità di esercitare le proprie funzioni, allora il Tribunale Costituzionale decide della dichiarazione di impedimento su mozione del Maresciallo della Dieta. Nel caso del riconoscimento dell'impossibilità temporanea dell'esercizio dell'ufficio, il Tribunale Costituzionale investe il Maresciallo della Dieta del temporaneo esercizio delle funzioni di Presidente della Repubblica.

§ 2. Il Maresciallo della Dieta, fino al momento dell'elezione di un nuovo Presidente esercita le funzioni di Presidente della Repubblica, nel caso di:

1. morte del Presidente della Repubblica,
2. dimissioni dall'ufficio del Presidente della Repubblica,
3. dichiarazione di invalidità dell'elezione del Presidente della Repubblica o di altre cause di mancata assunzione dell'ufficio,
4. riconoscimento dell'Assemblea Nazionale di permanente inidoneità del Presidente della Repubblica al compimento dell'ufficio per motivi di salute, tramite deliberazione a maggioranza di almeno i due terzi dei componenti dell'Assemblea Nazionale,
5. deposizione del Presidente della Repubblica dall'ufficio tramite sentenza del Tribunale di Stato.

§ 3. Qualora il Maresciallo della Dieta non potesse esercitare le funzioni di Presidente della Repubblica, esse sono assunte dal Maresciallo del Senato.

§ 4. La persona che esercita le funzioni di Presidente della Repubblica non può decidere lo scioglimento della Dieta.

Art. 132.

Il Presidente della Repubblica non può rivestire alcun altro ufficio né svolgere alcuna funzione pubblica, ad eccezione di quelle legate all'ufficio che occupa.

Art. 133.

§ 1. Il Presidente della Repubblica come rappresentante dello Stato nei rapporti esterni:

1. ratifica o rifiuta gli accordi internazionali, di cui informa la Dieta e il Senato,
2. nomina e revoca i rappresentanti della Repubblica Polacca accreditati presso gli altri Stati e presso le organizzazioni internazionali,
3. accoglie le lettere di accreditamento e revoca i rappresentanti diplomatici degli

odwołujące akredytowanych przy nim przedstawicieli dyplomatycznych innych państw i organizacji międzynarodowych.

2. Prezydent Rzeczypospolitej przed ratyfikowaniem umowy międzynarodowej może zwrócić się do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem w sprawie jej zgodności z Konstytucją.

3. Prezydent Rzeczypospolitej w zakresie polityki zagranicznej współdziała z Prezesem Rady Ministrów i właściwym ministrem.

Art. 134.

1. Prezydent Rzeczypospolitej jest najwyższym zwierzchnikiem Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

2. W czasie pokoju Prezydent Rzeczypospolitej sprawuje zwierzchnictwo nad Siłami Zbrojnymi za pośrednictwem Ministra Obrony Narodowej.

3. Prezydent Rzeczypospolitej mianuje Szefa Sztabu Generalnego i dowódców rodzajów Sił Zbrojnych na czas określony. Czas trwania kadencji, tryb i warunki odwołania przed jej upływem określa ustawa.

4. Na czas wojny Prezydent Rzeczypospolitej, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, mianuje Naczelnego Dowódcę Sił Zbrojnych. W tym samym trybie może on Naczelnego Dowódcę Sił Zbrojnych odwołać. Kompetencje Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasady jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej określa ustawa.

5. Prezydent Rzeczypospolitej, na wniosek Ministra Obrony Narodowej, nadaje określone w ustawach stopnie wojskowe.

6. Kompetencje Prezydenta Rzeczypospolitej, związane ze zwierzchnictwem nad Siłami Zbrojnymi, szczegółowo określa ustawa.

Art. 135.

Organem doradczym Prezydenta Rzeczypospolitej w zakresie wewnętrznego i zewnętrznego bezpieczeństwa państwa jest Rada Bezpieczeństwa Narodowego.

Art. 136.

W razie bezpośredniego, zewnętrznego zagrożenia państwa Prezydent Rzeczypospolitej, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, zarządza powszechną lub częściową mobilizację i użycie Sił Zbrojnych do obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 137.

altri paesi delle organizzazioni internazionali accreditati presso di lui.

§ 2. Il Presidente della Repubblica prima di ratificare un accordo internazionale può rivolgersi al tribunale Costituzionale per chiedere la sua conformità alla Costituzione.

§ 3. Il Presidente della Repubblica in ambito di politica estera collabora con il Presidente del Consiglio dei Ministri e con il ministro competente.

Art. 134.

§ 1. Il Presidente della Repubblica è il Capo Supremo delle Forze Armate della Repubblica Polacca.

§ 2. In tempo di pace, il Presidente della Repubblica governa le Forze Armate attraverso la persona del Ministro della Difesa Nazionale.

§ 3. Il Presidente della Repubblica nomina il Capo di Stato Generale e i comandanti dei reparti delle Forze Armate a tempo determinato. Il tempo di durata del mandato, le modalità e le condizioni di revoca prima del suo decorso sono stabilite dalla legge.

§ 4. In tempo di guerra il Presidente della Repubblica, su proposta del Presidente del Consiglio dei Ministri, nomina il Generale Supremo delle Forze Armate. Allo stesso modo può revocare il Generale Supremo delle Forze Armate. Le competenze del Generale Supremo delle Forze Armate e i principi della sua dipendenza dagli organi costituzionali sono stabiliti dalla legge.

§ 5. Il Presidente della Repubblica su proposta del Ministro della Difesa Nazionale, conferisce i gradi militari.

§ 6. Le competenze del Presidente della Repubblica, legate al governo delle Forze Armate, sono determinate nei particolari dalla legge.

Art. 135.

Il Consiglio di Sicurezza Nazionale è organo di consulenza del Presidente della Repubblica in ambito di sicurezza interna ed esterna dello Stato.

Art. 136.

Il Presidente della Repubblica, in caso di diretto ed esterno pericolo dello Stato, su proposta del Consiglio dei Ministri, ordina la mobilitazione generale o parziale e l'uso delle Forze Armate per la difesa della Repubblica Polacca.

Art. 137.

Prezydent Rzeczypospolitej nadaje obywatelstwo polskie i wyraża zgodę na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego.

Art. 138.

Prezydent Rzeczypospolitej nadaje ordery i odznaczenia.

Art. 139.

Prezydent Rzeczypospolitej stosuje prawo łaski. Prawa łaski nie stosuje się do osób skazanych przez Trybunał Stanu.

Art. 140.

Prezydent Rzeczypospolitej może zwracać się z orędziem do Sejmu, do Senatu lub do Zgromadzenia Narodowego. Orędzia nie czyni się przedmiotem debaty.

Art. 141.

1. W sprawach szczególnej wagi Prezydent Rzeczypospolitej może zwołać Radę Gabinetową. Radę Gabinetową tworzy Rada Ministrów obradująca pod przewodnictwem Prezydenta Rzeczypospolitej.

2. Radzie Gabinetowej nie przysługują kompetencje Rady Ministrów.

Art. 142.

1. Prezydent Rzeczypospolitej wydaje rozporządzenia i zarządzenia na zasadach określonych w art. 92 i art. 93.

2. Prezydent Rzeczypospolitej wydaje postanowienia w zakresie realizacji pozostałych swoich kompetencji.

Art. 143.

Organem pomocniczym Prezydenta Rzeczypospolitej jest Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej. Prezydent Rzeczypospolitej nadaje statut Kancelarii oraz powołuje i odwołuje Szefa Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 144.

1. Prezydent Rzeczypospolitej, korzystając ze swoich konstytucyjnych i ustawowych kompetencji, wydaje akty urzędowe.

2. Akty urzędowe Prezydenta Rzeczypospolitej wymagają dla swojej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów, który przez podpisanie aktu ponosi odpowiedzialność przed Sejmem.

3. Przepis ust. 2 nie dotyczy:

Il Presidente della Repubblica concede la cittadinanza polacca e acconsente alla sua rinuncia.

Art. 138.

Il Presidente della Repubblica conferisce le medaglie all'onore e le onorificenze.

Art. 139.

Il Presidente della Repubblica concede la grazia. La grazia non è concessa ai condannati dal Tribunale di Stato.

Art. 140.

Il Presidente della Repubblica può inviare messaggi alla Dieta, al Senato, o all'Assemblea Nazionale. Il messaggio non costituisce oggetto di dibattito.

Art. 141.

§ 1. In questioni di particolare importanza il Presidente può convocare il Consiglio di Gabinetto. Il Consiglio di Gabinetto è formato dal Consiglio dei Ministri che delibera sotto la guida del Presidente della Repubblica.

§ 2. Al Consiglio di Gabinetto esercita le funzioni di Consiglio dei Ministri.

Art. 142.

§ 1. Il Presidente della Repubblica emana decreti e provvedimenti secondo i principi di cui agli art. 92 e 93.

§ 2. Il Presidente della Repubblica emana decisioni nell'ambito delle sue rimanenti competenze.

Art. 143.

Organo ausiliario del Presidente della Repubblica è la Cancelleria del Presidente della Repubblica. Il Presidente della Repubblica concede lo statuto alla Cancelleria nonché nomina e revoca il Capo della Cancelleria del Presidente.

Art. 144.

§ 1. Il Presidente della Repubblica, servendosi dei propri poteri derivanti dalla Costituzione e dalla legge, emana gli atti d'ufficio.

§ 2. Gli atti d'ufficio del Presidente della Repubblica richiedono, per la propria validità, la sottoscrizione del Presidente del Consiglio dei Ministri, il quale ne assume la responsabilità nei confronti della Dieta.

§ 3. Il § 2 non si applica per:

1. l'indizione delle elezioni della Dieta e del

- 1) zarządzania wyborów do Sejmu i Senatu,
- 2) zwoływania pierwszego posiedzenia nowo wybranych Sejmu i Senatu,
- 3) skracania kadencji Sejmu w przypadkach określonych w Konstytucji,
- 4) inicjatywy ustawodawczej,
- 5) zarządzania referendum ogólnokrajowego,
- 6) podpisywania albo odmowy podpisania ustawy,
- 7) zarządzania ogłoszenia ustawy oraz umowy międzynarodowej w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej,
- 8) zwracania się z orędziem do Sejmu, do Senatu lub do Zgromadzenia Narodowego,
- 9) wniosku do Trybunału Konstytucyjnego,
- 10) wniosku o przeprowadzenie kontroli przez Najwyższą Izbę Kontroli,
- 11) desygnowania i powoływania Prezesa Rady Ministrów,
- 12) przyjmowania dymisji Rady Ministrów i powierzania jej tymczasowego pełnienia obowiązków,
- 13) wniosku do Sejmu o pociągnięcie do odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu członka Rady Ministrów,
- 14) odwoływania ministra, któremu Sejm wyraził wotum nieufności,
- 15) zwoływania Rady Gabinetowej,
- 16) nadawania orderów i odznaczeń,
- 17) powoływania sędziów,
- 18) stosowania prawa łaski,
- 19) nadawania obywatelstwa polskiego i wyrażania zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego,
- 20) powoływania Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego,
- 21) powoływania Prezesa i Wiceprezesa Trybunału Konstytucyjnego,
- 22) powoływania Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego,
- 23) powoływania prezesów Sądu Najwyższego oraz wiceprezesów Naczelnego Sądu Administracyjnego,
- 24) wniosku do Sejmu o powołanie Prezesa Narodowego Banku Polskiego,
- 25) powoływania członków Rady Polityki Pieniężnej,
- 26) powoływania i odwoływania członków Rady Bezpieczeństwa Narodowego,
- 27) powoływania członków Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji,
- 28) nadawania statutu Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej oraz powoływania i odwoływania Szefa Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej,
- 29) wydawania zarządzeń na zasadach określonych w art. 93,
- 30) zrzeczenia się urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej.

- Senato,
2. la convocazione della prima seduta della neoeletta Dieta e Senato,
3. lo scioglimento della Dieta nei casi stabiliti dalla Costituzione,
4. l'iniziativa legislativa,
5. l'indizione di referendum generali,
6. la firma o il rifiuto della firma di leggi,
7. la richiesta di pubblicare le leggi nonché gli accordi internazionali nella Gazzetta Ufficiale della Repubblica Polacca,
8. l'invio di messaggio alla Dieta, al Senato o all'Assemblea Nazionale,
9. il ricorso al Tribunale Costituzionale,
10. la proposta di controllo da parte Camera Suprema di Controllo,
11. la designazione e la revoca del Presidente del Consiglio dei Ministri,
12. l'accoglimento delle dimissioni del Consiglio dei Ministri e l'investimento della sua momentanea esecuzione di doveri,
13. la richiesta alla Dieta di messa in stato di accusa presso il Tribunale di Stato di un ministro,
14. la revoca del ministro sfiduciato dalla Dieta,
15. la convocazione del Consiglio di Gabinetto,
16. il conferimento di medaglie all'onore ed onorificenze,
17. la nomina di giudici,
18. il conferimento della grazia,
19. la concessione della cittadinanza polacca e il consenso alla rinuncia della cittadinanza polacca,
20. la nomina del Primo Presidente del Corte Suprema,
21. la nomina del Presidente e del Vicepresidente del Tribunale Costituzionale,
22. la nomina del Presidente Generale della Corte Amministrativa,
23. la nomina del Presidente della Corte Suprema nonché del Vicepresidente Generale della Corte Amministrativa,
24. la richiesta alla Dieta di nomina del Presidente della Banca Nazionale Polacca,
25. la nomina dei membri del Consiglio Politico Monetario,
26. la nomina e la revoca dei membri del Consiglio di Sicurezza Nazionale,
27. la nomina dei membri del Consiglio della Radio e Televisione Nazionale,
28. la concessione dello Statuto alla Cancelleria del Presidente della Repubblica

Art. 145.

1. Prezydent Rzeczypospolitej za naruszenie Konstytucji, ustawy lub za popełnienie przestępstwa może być pociągnięty do odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu.

2. Postawienie Prezydenta Rzeczypospolitej w stan oskarżenia może nastąpić uchwałą Zgromadzenia Narodowego podjętą większością co najmniej 2/3 głosów ustawowej liczby członków Zgromadzenia Narodowego na wniosek co najmniej 140 członków Zgromadzenia Narodowego.

3. Z dniem podjęcia uchwały o postawieniu Prezydenta Rzeczypospolitej w stan oskarżenia przed Trybunałem Stanu sprawowanie urzędu przez Prezydenta Rzeczypospolitej ulega zawieszeniu. Przepis art. 131 stosuje się odpowiednio.

Rozdział VI**RADA MINISTRÓW I ADMINISTRACJA RZĄDOWA****Art. 146.**

1. Rada Ministrów prowadzi politykę wewnętrzną i zagraniczną Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Do Rady Ministrów należą sprawy polityki państwa nie zastrzeżone dla innych organów państwowych i samorządu terytorialnego.

3. Rada Ministrów kieruje administracją rządową.

4. W zakresie i na zasadach określonych w Konstytucji i ustawach Rada Ministrów w szczególności:

- 1) zapewnia wykonanie ustaw,
- 2) wydaje rozporządzenia,
- 3) koordynuje i kontroluje prace organów administracji rządowej,
- 4) chroni interesy Skarbu Państwa,
- 5) uchwała projekt budżetu państwa,
- 6) kieruje wykonaniem budżetu państwa oraz uchwała zamknięcie rachunków państwowych i sprawozdanie z wykonania budżetu,
- 7) zapewnia bezpieczeństwo wewnętrzne państwa oraz porządek publiczny,
- 8) zapewnia bezpieczeństwo zewnętrzne państwa,
- 9) sprawuje ogólne kierownictwo w dziedzinie stosunków z innymi państwami i organizacjami

nonché la nomina e la revoca del Capo della Cancelleria del Presidente della Repubblica,

29. la pronuncia di ordinanze sulla base dei principi definiti dal § 93,

30. le dimissioni dall'ufficio di Presidente della Repubblica.

Art. 145.

§ 1. Il Presidente della Repubblica può essere sottoposto al giudizio del Tribunale di Stato per la violazione della Costituzione, della legge o per la commissione di un delitto.

§ 2. La messa in stato d'accusa del Presidente della Repubblica può avvenire con delibera dell'Assemblea Nazionale a maggioranza di almeno i due terzi dei voti dei componenti dell'Assemblea Nazionale su mozione di 140 componenti.

§ 3. Con la deliberazione dello stato d'accusa del Presidente della Repubblica presso il Tribunale di Stato, il Presidente della Repubblica è sospeso dall'esercizio delle sue funzioni. Si fa adeguata applicazione dell'art. 131.

Parte VI**Consiglio dei Ministri e Amministrazione di Governo****Art. 146**

§ 1. Il Consiglio dei Ministri dirige la politica interna ed estera della Repubblica Polacca.

§ 2. Al Consiglio dei Ministri spettano le decisioni sulle questioni politiche del paese non riservate ad altri organi statali e di autogoverno territoriale.

§ 3. Il Consiglio dei Ministri dirige l'amministrazione governativa.

§ 4. Nell'ambito e secondo i principi definiti dalla Costituzione e dalle leggi, il Consiglio dei Ministri in particolare:

1. assicura l'esecuzione delle leggi,
2. emette disposizioni,
3. coordina e controlla gli organi di amministrazione governativa,
4. difende gli interessi del Tesoro dello Stato,
5. delibera il progetto di bilancio dello Stato,
6. dirige l'esecuzione del bilancio dello Stato e delibera la chiusura del conto statale e il rendiconto dell'esecuzione del bilancio,
7. assicura la sicurezza interna dello Stato e l'ordine pubblico,
8. assicura la sicurezze esterna dello Stato,
9. esercita la politica generale nei rapporti con gli altri Stati e con le organizzazioni

- międzynarodowymi,
 10) zawiera umowy międzynarodowe wymagające ratyfikacji oraz zatwierdza i wypowiada inne umowy międzynarodowe,
 11) sprawuje ogólne kierownictwo w dziedzinie obronności kraju oraz określa corocznie liczbę obywateli powoływanych do czynnej służby wojskowej,
 12) określa organizację i tryb swojej pracy.

Art. 147.

1. Rada Ministrów składa się z Prezesa Rady Ministrów i ministrów.
2. W skład Rady Ministrów mogą być powoływani wiceprezesa Rady Ministrów.
3. Prezes i wiceprezes Rady Ministrów mogą pełnić także funkcję ministra.
4. W skład Rady Ministrów mogą być ponadto powoływani przewodniczący określonych w ustawach komitetów.

Art. 148.

Prezes Rady Ministrów:

- 1) reprezentuje Radę Ministrów,
- 2) kieruje pracami Rady Ministrów,
- 3) wydaje rozporządzenia,
- 4) zapewnia wykonywanie polityki Rady Ministrów i określa sposoby jej wykonywania,
- 5) koordynuje i kontroluje pracę członków Rady Ministrów,
- 6) sprawuje nadzór nad samorządem terytorialnym w granicach i formach określonych w Konstytucji i ustawach,
- 7) jest zwierzchnikiem służbowym pracowników administracji rządowej.

Art. 149.

1. Ministrowie kierują określonymi działami administracji rządowej lub wypełniają zadania wyznaczone im przez Prezesa Rady Ministrów. Zakres działania ministra kierującego działem administracji rządowej określają ustawy.
2. Minister kierujący działem administracji rządowej wydaje rozporządzenia. Rada Ministrów, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, może uchylić rozporządzenie lub zarządzenie ministra.
3. Do przewodniczącego komitetu, o którym mowa w art. 147 ust. 4, stosuje się odpowiednio przepisy odnoszące się do ministra kierującego działem

internazionali,

10. stringe accordi internazionali richiedenti ratifiche e autorizzazioni e disdice gli accordi internazionali,
11. esercita la direzione generale nell'ambito della difesa dello Stato e stabilisce l'annuale numero di cittadini chiamati al servizio attivo militare,
12. stabilisce l'organizzazione e la modalità del proprio lavoro.

Art. 147.

- § 1. Il Consiglio dei Ministri è composto dal Presidente del Consiglio dei Ministri e dai ministri.
- § 2. In seno al Consiglio dei Ministri può essere nominato un Vicepresidente del Consiglio dei Ministri.
- § 3. Il Presidente del Consiglio dei Ministri e il Vicepresidente possono altresì svolgere le funzioni di ministro.
- § 4. In seno al Consiglio dei Ministri possono essere nominati i presidenti dei comitati definiti dalle leggi.

Art. 148.

Il Presidente del Consiglio dei Ministri:

1. rappresenta il Consiglio dei Ministri,
2. dirige il lavoro del Consiglio dei Ministri,
3. emette disposizioni,
4. assicura l'esecuzione della politica del Consiglio dei Ministri e definisce i modi della sua esecuzione,
5. coordina e controlla il lavoro dei ministri,
6. esegue il controllo sugli autogoverni territoriali entro i limiti e nelle forme stabilite nella Costituzione e nelle leggi,
7. è d'ufficio capo dei dipendenti dell'amministrazione governativa.

Art. 149.

- § 1. I ministri dirigono determinate sezioni dell'amministrazione governativa o adempiono ai compiti loro attribuiti dal Presidente del Consiglio dei Ministri. L'ambito di attività del ministro dirigente un settore dell'amministrazione governativa è stabilito dalla legge.
- § 2. Il ministro a capo di un settore dell'amministrazione governativa emette decreti. Il Consiglio dei Ministri su proposta del Presidente della Consiglio dei Ministri, può eliminare i decreti o i provvedimenti del ministro.
- § 3. Al direttore del comitato, di cui all'art. 147 § 4, si applicano adeguatamente le norme previste per il ministro dirigente la sezione

administracji rządowej.

Art. 150.

Członek Rady Ministrów nie może prowadzić działalności sprzecznej z jego obowiązkami publicznymi.

Art. 151.

Prezes Rady Ministrów, wiceprezesa Rady Ministrów i ministrowie składają wobec Prezydenta Rzeczypospolitej następującą przysięgę: *"Obejmując urząd Prezesa Rady Ministrów (wiceprezesa Rady Ministrów, ministra), uroczyście przysięgam, że dochowam wierności postanowieniom Konstytucji i innym prawom Rzeczypospolitej Polskiej, a dobro Ojczyzny oraz pomyślność obywateli będą dla mnie za wsze najwyższym nakazem. Przysięga może być złożona z dodaniem zdania "Tak mi dopomóż Bóg".*

Art. 152.

1. Przedstawicielem Rady Ministrów w województwie jest wojewoda.
2. Tryb powoływania i odwoływania oraz zakres działania wojewodów określa ustawa.

Art. 153.

1. W celu zapewnienia zawodowego, rzetelnego, bezstronnego i politycznie neutralnego wykonywania zadań państwa, w urzędach administracji rządowej działa korpus służby cywilnej.
2. Prezes Rady Ministrów jest zwierzchnikiem korpusu służby cywilnej.

Art. 154.

1. Prezydent Rzeczypospolitej desygnuje Prezesa Rady Ministrów, który proponuje skład Rady Ministrów. Prezydent Rzeczypospolitej powołuje Prezesa Rady Ministrów wraz z pozostałymi członkami Rady Ministrów w ciągu 14 dni od dnia pierwszego posiedzenia Sejmu lub przyjęcia dymisji poprzedniej Rady Ministrów i odbiera przysięgę od członków nowo powołanej Rady Ministrów.
2. Prezes Rady Ministrów, w ciągu 14 dni od dnia powołania przez Prezydenta Rzeczypospolitej, przedstawia Sejmowi program działania Rady Ministrów z wnioskiem o udzielenie jej wotum zaufania. Wotum zaufania Sejm uchwała bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.
3. W razie niepowołania Rady Ministrów w trybie

dell'amministrazione di governo.

Art. 150.

I ministri non possono svolgere attività contrarie ai loro doveri pubblici.

Art. 151.

Il Presidente del Consiglio dei Ministri, i vicepresidenti del Consiglio dei Ministri e i ministri prestano il seguente giuramento alla presenza del Presidente della Repubblica: *"Con l'assunzione dell'ufficio di Presidente del Consiglio dei Ministri (di vicepresidente del Consiglio dei Ministri, di Ministro), giuro solennemente fedeltà alle norme della Costituzione e agli altri diritti della Repubblica Polacca, e che il bene della Patria e la felicità dei cittadini saranno sempre per me il comando supremo"*. Il giuramento può essere prestato anche aggiungendo la frase: *"Così mi assista Iddio"*.

Art. 152.

- § 1. Il rappresentante del Consiglio dei Ministri nei voivodati è il voivoda.
- § 2. Le modalità di nomina, di revoca e l'ambito di attività dei voivoda è stabilito dalla legge.

Art. 153.

- § 1. Al fine di assicurare il professionale, accurato, imparziale, e politicamente neutrale esercizio dei compiti dello Stato, negli uffici dell'amministrazione governativa opera un corpo di funzionari civili.
- § 2. Il Presidente del Consiglio dei Ministri è capo del corpo di funzionari civili.

Art. 154.

- § 1. Il Presidente della Repubblica designa il Presidente del Consiglio dei Ministri, il quale propone l'organico del Consiglio dei Ministri. Il Presidente della Repubblica nomina il Presidente del Consiglio dei Ministri e i rimanenti ministri entro 14 giorni dalla prima seduta della Dieta o dall'accoglimento delle dimissioni del Consiglio dei Ministri uscente e riceve il giuramento dei membri del nuovo Consiglio dei Ministri.
- § 2. Il Presidente del Consiglio dei Ministri entro 14 giorni dalla nomina, espone alla Dieta il programma del Consiglio dei Ministri e chiede la fiducia. La Dieta concede la fiducia con deliberazione presa a maggioranza assoluta dei voti alla presenza di almeno la metà dei suoi componenti.
- § 3. In caso di mancata nomina del Consiglio dei

ust. 1 lub nieudzielenia jej wotum zaufania w trybie ust. 2 Sejm w ciągu 14 dni od upływu terminów określonych w ust. 1 lub ust. 2 wybiera Prezesa Rady Ministrów oraz proponowanych przez niego członków Rady Ministrów bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów. Prezydent Rzeczypospolitej powołuje tak wybraną Radę Ministrów i odbiera przysięgę od jej członków.

Art. 155.

1. W razie niepowołania Rady Ministrów w trybie art. 154 ust. 3 Prezydent Rzeczypospolitej w ciągu 14 dni powołuje Prezesa Rady Ministrów i na jego wniosek pozostałych członków Rady Ministrów oraz odbiera od nich przysięgę. Sejm w ciągu 14 dni od dnia powołania Rady Ministrów przez Prezydenta Rzeczypospolitej udziela jej wotum zaufania większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.

2. W razie nieudzielenia Radzie Ministrów wotum zaufania w trybie określonym w ust. 1, Prezydent Rzeczypospolitej skracca kadencję Sejmu i zarządza wybory.

Art. 156.

1. Członkowie Rady Ministrów ponoszą odpowiedzialność przed Trybunałem Stanu za naruszenie Konstytucji lub ustaw, a także za przestępstwa popełnione w związku z zajmowanym stanowiskiem.

2. Uchwałę o pociągnięciu członka Rady Ministrów do odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu Sejm podejmuje na wniosek Prezydenta Rzeczypospolitej lub co najmniej 115 posłów większością 3/5 ustawowej liczby posłów.

Art. 157.

1. Członkowie Rady Ministrów ponoszą przed Sejmem solidarną odpowiedzialność za działalność Rady Ministrów.

2. Członkowie Rady Ministrów ponoszą przed Sejmem również odpowiedzialność indywidualną za sprawy należące do ich kompetencji lub powierzone im przez Prezesa Rady Ministrów.

Art. 158.

1. Sejm wyraża Radzie Ministrów wotum nieufności większością ustawowej liczby posłów na wniosek zgłoszony przez co najmniej 46 posłów i wskazujący imiennie kandydata na Prezesa Rady Ministrów. Jeżeli uchwała została przyjęta przez Sejm, Prezydent Rzeczypospolitej przyjmuje dymisję Rady Ministrów i powołuje wybranego przez Sejm nowego Prezesa Rady Ministrów, a na jego wniosek pozostałych członków Rady Ministrów oraz odbiera

Ministri secondo il § 1 o di mancato accordo della fiducia nei modi di cui al § 2, la Dieta entro 14 giorni dal decorrere del termine stabilito nel § 1 o nel § 2 sceglie il Presidente del Consiglio dei Ministri e i ministri da lui proposti a maggioranza assoluta dei voti alla presenza di almeno la metà dei suoi componenti. Il Presidente della Repubblica nomina il Consiglio dei Ministri così scelto e riceve il giuramento dei suoi membri.

Art. 155.

§ 1. In caso di mancata nomina del Consiglio dei Ministri secondo l'art. 154 §3 il Presidente della Repubblica entro 14 giorni nomina il presidente del Consiglio dei Ministri e, su sua proposta, i rimanenti membri; nello stesso termine riceve il loro giuramento. La Dieta, entro 14 giorni dalla nomina del Consiglio dei Ministri, accorda la fiducia a maggioranza dei voti alla presenza di almeno la metà dei suoi componenti.

§ 2. Nel caso in cui il Consiglio dei Ministri non ottenga la fiducia nelle modalità stabilite dal § 1, il Presidente della Repubblica scioglie la Dieta e indice le elezioni.

Art. 156.

§ 1. I ministri rispondono di fronte al Tribunale di Stato per le violazioni alla Costituzione e alla legge, e così anche per i reati commessi in relazione alla posizione ricoperta.

§ 2. I Ministri, su mozione del Presidente della Repubblica o di almeno 115 deputati, sono messi in stato d'accusa di fronte al Tribunale di Stato dalla Dieta a maggioranza di almeno i tre quinti del numero legale dei deputati.

Art. 157.

§ 1. I ministri sono solidalmente responsabili di fronte alla Dieta dell'operato del Consiglio dei Ministri.

§ 2. I ministri sono altresì responsabili di fronte alla Dieta individualmente per le questioni relative alle loro competenze o attribuite loro dal Presidente del Consiglio dei Ministri.

Art. 158.

§ 1. La Dieta vota la sfiducia al Consiglio dei Ministri a maggioranza dei deputati, su mozione di almeno 46 deputati; essa deve indicare il nome del candidato a Presidente del Consiglio dei Ministri. Se la delibera è stata adottata dalla Dieta, il Presidente della Repubblica accoglie le dimissioni del Consiglio dei Ministri e nomina il nuovo Presidente del Consiglio dei Ministri scelto

od nich przysięgę.

2. Wniosek o podjęcie uchwały, o której mowa w ust. 1, może być poddany pod głosowanie nie wcześniej niż po upływie 7 dni od dnia jego zgłoszenia. Powtórny wniosek może być zgłoszony nie wcześniej niż po upływie 3 miesięcy od dnia zgłoszenia poprzedniego wniosku. Powtórny wniosek może być zgłoszony przed upływem 3 miesięcy, jeżeli wystąpi z nim co najmniej 115 posłów.

Art. 159.

1. Sejm może wyrazić ministrowi wotum nieufności. Wniosek o wyrażenie wotum nieufności może być zgłoszony przez co najmniej 69 posłów. Przepis art. 158 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

2. Prezydent Rzeczypospolitej odwołuje ministra, któremu Sejm wyraził wotum nieufności większością głosów ustawowej liczby posłów.

Art. 160.

Prezes Rady Ministrów może zwrócić się do Sejmu o wyrażenie Radzie Ministrów wotum zaufania. Udzielenie wotum zaufania Radzie Ministrów następuje większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.

Art. 161.

Prezydent Rzeczypospolitej, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, dokonuje zmian w składzie Rady Ministrów.

Art. 162.

1. Prezes Rady Ministrów składa dymisję Rady Ministrów na pierwszym posiedzeniu nowo wybranego Sejmu.

2. Prezes Rady Ministrów składa dymisję Rady Ministrów również w razie:

- 1) nieuchwalenia przez Sejm wotum zaufania dla Rady Ministrów,
- 2) wyrażenia Radzie Ministrów wotum nieufności,
- 3) rezygnacji Prezesa Rady Ministrów.

3. Prezydent Rzeczypospolitej, przyjmując dymisję Rady Ministrów, powierza jej dalsze sprawowanie obowiązków do czasu powołania nowej Rady Ministrów.

4. Prezydent Rzeczypospolitej, w przypadku określonym w ust. 2 pkt 3, może odmówić przyjęcia dymisji Rady Ministrów.

dalla Dieta, i rimanenti ministri da lui proposti e riceve il loro giuramento.

§ 2. La mozione di cui al § 1, non può essere messa ai voti prima di giorni 7 dalla sua presentazione. Una seconda mozione può essere presentata non prima del decorso di 3 mesi dalla presentazione della precedente mozione. La seconda mozione può essere presentata prima dei 3 mesi se firmata da almeno 115 deputati.

Art. 159.

§ 1. La Dieta può votare la sfiducia nei confronti di singoli ministri. La mozione di sfiducia deve essere firmata da almeno 69 deputati. L'art. 158 § 2 si applica adeguatamente.

§ 2. Il Presidente della Repubblica revoca il ministro sfiduciato dalla Dieta a maggioranza dei componenti della Dieta.

Art. 160.

Il Presidente del Consiglio dei Ministri può richiedere alla Dieta di votare la fiducia. L'espressione del voto di fiducia al Consiglio dei Ministri avviene a maggioranza dei voti, presenti almeno la metà dei deputati.

Art. 161.

Il Presidente della Repubblica, su proposta del Presidente del Consiglio dei Ministri, modifica i ministri.

Art. 162.

§ 1. Il Presidente del Consiglio dei Ministri presenta le dimissioni del Consiglio dei Ministri durante la prima seduta della nuova Dieta eletta.

§ 2. Il Presidente del Consiglio dei Ministri presenta le dimissioni del Consiglio dei Ministri anche in caso di:

1. mancata concessione della fiducia al Consiglio dei Ministri da parte della Dieta,
2. revoca della fiducia al Consiglio dei Ministri,
3. rinuncia del Presidente del Consiglio dei Ministri.

§ 3. Il presidente della Repubblica, accogliendo le dimissioni del Consiglio dei Ministri, lo incarica di continuare l'esercizio delle proprie funzioni fino al momento di nomina del nuovo Consiglio dei Ministri.

§ 4. Il Presidente della Repubblica, nel caso definito dal § 2 § 3, può respingere le dimissioni del Consiglio dei Ministri.

Rozdział VII SAMORZĄD TERYTORIALNY

Art. 163.

Samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne nie zastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych.

Art. 164.

1. Podstawową jednostką samorządu terytorialnego jest gmina.
2. Inne jednostki samorządu regionalnego albo lokalnego i regionalnego określa ustawa.
3. Gmina wykonuje wszystkie zadania samorządu terytorialnego nie zastrzeżone dla innych jednostek samorządu terytorialnego.

Art. 165.

1. Jednostki samorządu terytorialnego mają osobowość prawną. Przysługują im prawo własności i inne prawa majątkowe.
2. Samodzielność jednostek samorządu terytorialnego podlega ochronie sądowej.

Art. 166.

1. Zadania publiczne służące zaspokajaniu potrzeb wspólnoty samorządowej są wykonywane przez jednostkę samorządu terytorialnego jako zadania własne.
2. Jeżeli wynika to z uzasadnionych potrzeb państwa, ustawa może zlecić jednostkom samorządu terytorialnego wykonywanie innych zadań publicznych. Ustawa określa tryb przekazywania i sposób wykonywania zadań zleconych.
3. Spory kompetencyjne między organami samorządu terytorialnego i administracji rządowej rozstrzygają sądy administracyjne.

Art. 167.

1. Jednostkom samorządu terytorialnego zapewnia się udział w dochodach publicznych odpowiednio do przypadających im zadań.
2. Dochodami jednostek samorządu terytorialnego są ich dochody własne oraz subwencje ogólne i dotacje celowe z budżetu państwa.
3. Źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego są określone w ustawie.
4. Zmiany w zakresie zadań i kompetencji jednostek samorządu terytorialnego następują wraz z odpowiednimi zmianami w podziale dochodów publicznych.

Parte VII Autogoverno Territoriale

Art. 163.

L'autogoverno territoriale adempie alle funzioni pubbliche non riservate ad altri poteri pubblici dalla Costituzione o da altre leggi.

Art. 164.

- § 1. Unità di autogoverno territoriale di base è la gmina.
- § 2. Altre unità di autogoverno regionale o locale e regionale sono stabiliti dalla legge.
- § 3. La gmina adempie a tutte le funzioni di autogoverno territoriale non riservate ad altre unità di autogoverno territoriale.

Art. 165.

- § 1. Gli enti di autogoverno territoriale hanno personalità giuridica. Possono essere titolari del diritto di proprietà e degli altri diritti patrimoniali.
- § 2. L'autonomia degli enti di autogoverno territoriale è sottoposta a tutela giudiziaria.

Art. 166.

- § 1. Gli enti di autogoverno territoriale eseguono gli incarichi pubblici finalizzati alla soddisfazione dei bisogni delle comunità di autogoverno come incarichi propri.
- § 2. Per motivate necessità dello Stato, la legge può affidare agli enti di autogoverno territoriale l'esecuzione di altri compiti pubblici. La legge definisce le modalità di trasmissione e i modi di esecuzione dei compiti attribuiti.
- § 3. Le controversie sulla competenza tra gli enti di autogoverno territoriale e di amministrazione di governo sono decise dai Tribunali amministrativi.

Art. 167.

- § 1. Agli enti di autogoverno territoriale si assicura, per lo svolgimento delle loro funzioni, un'adeguata partecipazione alle entrate pubbliche.
- § 2. Le entrate degli autogoverni territoriali sono costituite da propri introiti, dalle sovvenzioni generali e dalle dotazioni finalizzate del bilancio dello Stato.
- § 3. Le fonti di approvvigionamento economico degli enti di autogoverno territoriale sono stabilite dalla legge.
- § 4. Modifiche alle funzioni e alle competenze degli enti di autogoverno territoriale comportano adeguati cambiamenti nella divisione degli introiti dello Stato.

Art. 168.

Jednostki samorządu terytorialnego mają prawo ustalania wysokości podatków i opłat lokalnych w zakresie określonym w ustawie.

Art. 169.

1. Jednostki samorządu terytorialnego wykonują swoje zadania za pośrednictwem organów stanowiących i wykonawczych.
2. Wybory do organów stanowiących są powszechne, równe, bezpośrednie i odbywają się w głosowaniu tajnym. Zasady i tryb zgłaszania kandydatów i przeprowadzania wyborów oraz warunki ważności wyborów określa ustawa.
3. Zasady i tryb wyborów oraz odwoływania organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego określa ustawa.
4. Ustrój wewnętrzny jednostek samorządu terytorialnego określają, w granicach ustaw, ich organy stanowiące.

Art. 170.

Członkowie wspólnoty samorządowej mogą decydować, w drodze referendum, o sprawach dotyczących tej wspólnoty, w tym o odwołaniu pochodzącego z wyborów bezpośrednich organu samorządu terytorialnego. Zasady i tryb przeprowadzania referendum lokalnego określa ustawa.

Art. 171.

1. Działalność samorządu terytorialnego podlega nadzorowi z punktu widzenia legalności.
2. Organami nadzoru nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego są Prezes Rady Ministrów i wojewodowie, a w zakresie spraw finansowych regionalne izby obrachunkowe.
3. Sejm, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, może rozwiązać organ stanowiący samorządu terytorialnego, jeżeli organ ten rażąco narusza Konstytucję lub ustawy.

Art. 172.

1. Jednostki samorządu terytorialnego mają prawo zrzeszania się.
2. Jednostka samorządu terytorialnego ma prawo przystępowania do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych oraz współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.
3. Zasady, na jakich jednostki samorządu terytorialnego mogą korzystać z praw, o których mowa w ust. 1 i 2, określa ustawa.

Art. 168.

Gli enti di autogoverno territoriale hanno diritto a determinare l'ammontare delle tasse e delle spese locali nell'ambito stabilito dalla legge.

Art. 169.

- § 1. Gli enti di autogoverno territoriale esercitano le proprie funzioni attraverso organi decisionali ed esecutivi.
- § 2. Le elezioni degli organi decisionali sono generali, uguali, dirette e avvengono a votazione segreta. I principi e i modi per la candidatura e la conduzione delle elezioni territoriali nonché le condizioni di validità delle elezioni sono stabilite dalla legge.
- § 3. I principi e le modalità delle elezioni nonché la revoca degli organi esecutivi degli enti di autogoverno sono stabiliti dalla legge.
- § 4. L'organizzazione interna agli enti di autogoverno territoriale è stabilita, entro i limiti della legge, dai suoi organi decisionali.

Art. 170.

I componenti delle comunità di autogoverno possono decidere attraverso referendum, delle questioni relative a tali comunità, tra le quali la revoca degli organi di autonomia territoriale eletti con elezione diretta. I principi e le modalità di conduzione del referendum locale sono stabiliti dalla legge.

Art. 171.

- § 1. L'attività di autogoverno territoriale è sottoposta a controllo di legalità.
- § 2. Organi di sorveglianza dell'attività dell'autogoverno territoriale sono il Presidente del consiglio dei Ministri e i voivoda, e nell'ambito delle questioni finanziarie le Camere Contabili Regionali.
- § 3. La Dieta, su mozione del Presidente del Consiglio dei Ministri, può sciogliere l'organo decisionale di autogoverno che manifestamente viola la Costituzione o le leggi.

Art. 172.

- § 1. Gli enti di autogoverno territoriale godono del diritto di associazione.
- § 2. Gli enti di autogoverno territoriale godono del diritto di unirsi ad associazioni internazionali di comunità locali e regionali nonché di collaborare insieme alle comunità locali e regionali di altri paesi.
- § 3. I principi in base ai quali gli enti di autogoverno territoriale possono godere dei diritti di cui ai §§ 1 e 2 sono stabiliti dalla legge.

Rozdział VIII SĄDY I TRYBUNAŁY

Art. 173.

Sądy i Trybunały są władzą odrębną i niezależną od innych władz.

Art. 174.

Sądy i Trybunały wydają wyroki w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

SĄDY

Art. 175.

1. Wymiar sprawiedliwości w Rzeczypospolitej Polskiej sprawują Sąd Najwyższy, sądy powszechne, sądy administracyjne oraz sądy wojskowe.

2. Sąd wyjątkowy lub tryb doraźny może być ustanowiony tylko na czas wojny.

Art. 176.

1. Postępowanie sądowe jest co najmniej dwuinstancyjne.
2. Ustrój i właściwość sądów oraz postępowanie przed sądami określają ustawy.

Art. 177.

Sądy powszechne sprawują wymiar sprawiedliwości we wszystkich sprawach z wyjątkiem spraw ustawowo zastrzeżonych dla właściwości innych sądów.

Art. 178.

1. Sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom.
2. Sędziom zapewnia się warunki pracy i wynagrodzenie odpowiadające godności urzędu oraz zakresowi ich obowiązków.
3. Sędzia nie może należeć do partii politycznej, związku zawodowego ani prowadzić działalności publicznej nie dającej się pogodzić z zasadami niezależności sądów i niezawisłości sędziów.

Art. 179.

Sędziowie są powoływani przez Prezydenta Rzeczypospolitej, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, na czas nieoznaczony.

Parte VIII Corti e Tribunali

Art. 173.

Le Corti e i Tribunali rappresentano poteri separati ed indipendenti dagli altri poteri.

Art. 174.

Le Corti e i Tribunali emanano sentenze in nome della Repubblica Polacca.

Corti

Art. 175.

§ 1. La giustizia nella Repubblica Polacca è amministrata dalla Corte Suprema, dalle Corti ordinarie, dalle Corti amministrative e dalle Corti militari.

§ 2. Corti straordinarie o procedimenti sommari possono essere istituiti solo per il tempo di guerra.

Art. 176.

§ 1. Il procedimento giudiziario è costituito da almeno due istanze.

§ 2. Le modalità e le competenze delle Corti nonché i procedimenti giudiziari sono stabiliti dalla legge.

Art. 177.

Le corti ordinarie amministrano la giustizia in tutte le questioni con l'eccezione delle questioni per legge riservate alla competenza di altri Corti.

Art. 178.

§ 1. I giudici, nell'adempimento del proprio ufficio, sono indipendenti e sottoposti solo alla Costituzione e alle leggi.

§ 2. Ai giudici si garantiscono condizioni di lavoro e di retribuzione adeguate alla dignità della funzione e all'ambito dei loro doveri.

§ 3. I giudici non possono appartenere ad alcun partito politico o sindacato né svolgere attività pubbliche che non possano accordarsi ai principi di indipendenza e imparzialità delle Corti e dei giudici.

Art. 179.

I giudici sono nominati, a tempo indeterminato, dal Presidente della Repubblica, su proposta del

Art. 180.

1. Sędziowie są nieusuwalni.
2. Złożenie sędziego z urzędu, zawieszenie w urzędowaniu, przeniesienie do innej siedziby lub na inne stanowisko wbrew jego woli może nastąpić jedynie na mocy orzeczenia sądu i tylko w przypadkach określonych w ustawie.
3. Sędzia może być przeniesiony w stan spoczynku na skutek uniemożliwiających mu sprawowanie jego urzędu choroby lub utraty sił. Tryb postępowania oraz sposób odwołania się do sądu określa ustawa.
4. Ustawa określa granicę wieku, po osiągnięciu której sędziowie przechodzą w stan spoczynku.
5. W razie zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych wolno sędziego przenosić do innego sądu lub w stan spoczynku z pozostawieniem mu pełnego uposażenia.

Art. 181.

Sędzia nie może być, bez uprzedniej zgody sądu określonego w ustawie, pociągnięty do odpowiedzialności karnej ani pozbawiony wolności. Sędzia nie może być zatrzymany lub aresztowany, z wyjątkiem ujęcia go na gorącym uczynku przestępstwa, jeżeli jego zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. O zatrzymaniu niezwłocznie powiadamia się prezesa właściwego miejscowo sądu, który może nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego.

Art. 182.

Udział obywateli w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości określa ustawa.

Art. 183.

1. Sąd Najwyższy sprawuje nadzór nad działalnością sądów powszechnych i wojskowych w zakresie orzekania.
3. Sąd Najwyższy wykonuje także inne czynności określone w Konstytucji i ustawach.
4. Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego powołuje Prezydent Rzeczypospolitej na sześcioletnią kadencję spośród kandydatów przedstawionych przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego.

Art. 184.

Naczelnny Sąd Administracyjny oraz inne sądy administracyjne sprawują, w zakresie określonym w ustawie, kontrolę działalności administracji

Consiglio Nazionale delle Corti.

Art. 180.

- § 1. I giudici sono inamovibili.
- § 2. La dispensa o la sospensione di un giudice dal servizio e il trasferimento ad altra sede ovvero ad altra carica contro la sua volontà possono avvenire unicamente in forza di una sentenza della Corte e solamente nei casi stabiliti dalla legge.
- § 3. Il giudice può essere messo a riposo a causa di impossibilità all'adempimento dell'ufficio per malattia o perdita di forze. Il procedimento e le modalità di appello alla Corte sono stabilite dalla legge.
- § 4. La legge stabilisce i limiti di età, al raggiungimento dei quali i giudici sono messi a riposo.
- § 5. In caso di cambiamento dell'organizzazione della Corte è ammesso il trasferimento del giudice ad altra Corte ovvero allo stato di riposo con il mantenimento del diritto al pieno stipendio.

Art. 181.

Il giudice non può essere, senza previa autorizzazione della Corte individuata dalla legge, reso responsabile penalmente né privato della libertà. I giudici non possono essere posti in stato di fermo o arresto, eccetto che, in caso di flagranza di reato, qualora il loro fermo o arresto sia indispensabile ad assicurare il giusto corso del procedimento. Del fermo o dell'arresto si informa immediatamente il Presidente della Corte locale competente, il quale può ordinare l'immediata liberazione.

Art. 182.

La partecipazione dei cittadini all'amministrazione della giustizia è stabilita dalla legge.

Art. 183.

- § 1. La Corte Suprema controlla l'attività dei Tribunali generali e militari nell'ambito delle sentenze.
- § 2. La Corte Suprema compie anche altre attività stabilite dalla Costituzione e dalle leggi.
- § 3. Il Primo Presidente della Corte Suprema è nominato, tra i candidati presentati dall'Assemblea Generale dei Giudici della Corte Suprema, dal Presidente della Repubblica e resta in carica sei anni.

Art. 184.

La Corte Suprema Amministrativa e le altre Corti amministrative esercitano, nell'ambito stabilito

publicznej. Kontrola ta obejmuje również orzekanie o zgodności z ustawami uchwał organów samorządu terytorialnego i aktów normatywnych terenowych organów administracji rządowej.

Art. 185.

Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego powołuje Prezydent Rzeczypospolitej na sześcioletnią kadencję spośród kandydatów przedstawionych przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Art. 186.

1. Krajowa Rada Sądownictwa stoi na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów.
2. Krajowa Rada Sądownictwa może wystąpić do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem w sprawie zgodności z Konstytucją aktów normatywnych w zakresie, w jakim dotyczą one niezależności sądów i niezawisłości sędziów.

Art. 187.

1. Krajowa Rada Sądownictwa składa się z:
  - 1) Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Ministra Sprawiedliwości, Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego i osoby powołanej przez Prezydenta Rzeczypospolitej,
  - 2) piętnastu członków wybranych spośród sędziów Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, sądów administracyjnych i sądów wojskowych,
  - 3) czterech członków wybranych przez Sejm spośród posłów oraz dwóch członków wybranych przez Senat spośród senatorów.
2. Krajowa Rada Sądownictwa wybiera spośród swoich członków przewodniczącego i dwóch wiceprzewodniczących.
3. Kadencja wybranych członków Krajowej Rady Sądownictwa trwa cztery lata.
4. Ustrój, zakres działania i tryb pracy Krajowej Rady Sądownictwa oraz sposób wyboru jej członków określa ustawa.

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY

Art. 188.

Trybunał Konstytucyjny orzeka w sprawach:

- 1) zgodności ustaw i umów międzynarodowych z Konstytucją,
- 2) zgodności ustaw z ratyfikowanymi umowami

dalla legge, il controllo sull'attività della pubblica amministrazione. Tale controllo comprende anche il giudizio di legalità delle delibere degli enti di autogoverno e degli atti normativi locali degli organi di amministrazione di governo.

Art. 185.

Il Presidente della Corte Suprema Amministrativa è nominato, tra i candidati presentati dall'Assemblea Generale dei Giudici della Corte Suprema Amministrativa, dal Presidente della Repubblica e resta in carica sei anni.

Art. 186.

- § 1. Il Consiglio Nazionale della Magistratura vigila sull'indipendenza delle Corti e dei giudici.
- § 2. Il Consiglio Nazionale della Magistratura può fare ricorso al Tribunale Costituzionale con la mozione di conformità alla Costituzione degli atti normativi in quanto inerenti l'indipendenza delle Corti e dei giudici.

Art. 187.

- § 1. Il Consiglio Nazionale della Magistratura è composto da:
1. il Primo Presidente della Corte Suprema, il Ministro della Giustizia, il Presidente della Corte Suprema Amministrativa e le persone nominate dal Presidente della Repubblica,
  2. quindici componenti scelti tra i giudici della Corte Suprema, i giudici ordinari, le Corti amministrative e le Corti militari,
  3. quattro componenti scelti dalla Dieta tra i deputati nonché due componenti scelti dal Senato tra i senatori.
- § 2. Il Consiglio Nazionale della Magistratura sceglie tra i propri membri il Presidente e due vice Presidenti.
- § 3. Il mandato dei membri eletti del Consiglio Nazionale della Magistratura dura quattro anni.
- § 4. L'organizzazione, l'ambito di attività e le modalità di lavoro del Consiglio Nazionale della Magistratura nonché le modalità di elezione dei suoi membri sono stabiliti dalla legge.

Tribunale Costituzionale

Art. 188.

- Il Tribunale Costituzionale decide delle questioni:
1. di conformità delle leggi e degli accordi internazionali alla Costituzione,
  2. di conformità delle leggi agli accordi

międzynarodowymi, których ratyfikacja wymagała uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie,
 3) zgodności przepisów prawa, wydawanych przez centralne organy państwowe, z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi i ustawami,
 4) zgodności z Konstytucją celów lub działalności partii politycznych,
 5) skargi konstytucyjnej, o której mowa w art. 79 ust. 1.

Art. 189.

Trybunał Konstytucyjny rozstrzyga spory kompetencyjne pomiędzy centralnymi konstytucyjnymi organami państwa.

Art. 190.

1. Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne.

2. Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w sprawach wymienionych w art. 188 podlegają niezwłocznemu ogłoszeniu w organie urzędowym, w którym akt normatywny był ogłoszony. Jeżeli akt nie był ogłoszony, orzeczenie ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski".

3. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, jednak Trybunał Konstytucyjny może określić inny termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego. Termin ten nie może przekroczyć osiemnastu miesięcy, gdy chodzi o ustawę, a gdy chodzi o inny akt normatywny dwunastu miesięcy. W przypadku orzeczeń, które wiążą się z nakładami finansowymi nie przewidzianymi w ustawie budżetowej, Trybunał Konstytucyjny określa termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego po zapoznaniu się z opinią Rady Ministrów.

4. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach, stanowi podstawę do wznowienia postępowania, uchylenia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania.

5. Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego zapadają większością głosów.

Art. 191.

1. Z wnioskiem w sprawach, o których mowa w art.

- internazionali ratificati, la ratifica dei quali dei quali richiede la previa autorizzazione espressa per legge,
3. della conformità delle norme di diritto, promulgate dagli organi statali centrali, alla Costituzione, agli accordi internazionali ratificati e alle leggi,
4. della conformità alla Costituzione dei fini e delle attività dei partiti politici,
5. delle querele costituzionali, di cui all'art. 79 § 1.

Art. 189.

Il Tribunale Costituzionale decide le controversie di attribuzione tra gli organi centrali costituzionali dello Stato.

Art. 190.

§ 1. Le sentenze del Tribunale Costituzionale hanno efficacia universalmente obbligatoria e sono definitive.

§ 2. Le sentenze del Tribunale Costituzionale nelle questioni elencate nell'art. 188 sono soggette a immediata pubblicazione nella rivista ufficiale nel quale l'atto normativo è stato pubblicato. Qualora tale atto non sia stato pubblicato, la sentenza si pubblica nella Gazzetta Ufficiale della Repubblica Polacca "Monitor Polacco".

§ 3. La sentenza del Tribunale Costituzionale entra in vigore il giorno della pubblicazione, tuttavia il Tribunale Costituzionale può stabilire un diverso termine di perdita della efficacia vincolante dell'atto normativo. Tale termine non può eccedere i diciotto mesi se si tratta di legge, i dodici se di altri atti normativi. In caso di sentenze, legate a spese finanziarie non previste nella legge di bilancio, il Tribunale Costituzionale stabilisce il termine della perdita dell'efficacia vincolante dell'atto normativo sentito il parere del Consiglio dei Ministri.

§ 4. La sentenza del Tribunale Costituzionale di non conformità alla Costituzione, ad accordi internazionali o alla legge di atti normativi, sulla base di cui è stata emessa una sentenza giudiziaria definitiva, una decisione amministrativa definitiva o una risoluzione di altre controversie, costituisce base per la ripresa del procedimento, l'eliminazione della decisione o di un'altra risoluzione in base ai principi e nei modi stabiliti dalle norme relative al relativo procedimento.

§ 5. Le sentenze del Tribunale Costituzionale sono prese a maggioranza dei voti.

Art. 191.

§ 1. Possono ricorrere al Tribunale Costituzionale

188, do Trybunału Konstytucyjnego wystąpić mogą:

- 1) Prezydent Rzeczypospolitej, Marszałek Sejmu, Marszałek Senatu, Prezes Rady Ministrów, 50 posłów, 30 senatorów, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego, Prokurator Generalny, Prezes Najwyższej Izby Kontroli, Rzecznik Praw Obywatelskich,
- 2) Krajowa Rada Sądownictwa w zakresie, o którym mowa w art. 186 ust. 2,
- 3) organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego,
- 4) ogólnokrajowe organy związków zawodowych oraz ogólnokrajowe władze organizacji pracodawców i organizacji zawodowych,
- 5) kościoły i inne związki wyznaniowe,
- 6) podmioty określone w art. 79 w zakresie w nim wskazanym.

2. Podmioty, o których mowa w ust. 1 pkt 3-5, mogą wystąpić z takim wnioskiem, jeżeli akt normatywny dotyczy spraw objętych ich zakresem działania.

Art. 192.

Z wnioskiem w sprawach, o których mowa w art. 189, do Trybunału Konstytucyjnego wystąpić mogą: Prezydent Rzeczypospolitej, Marszałek Sejmu, Marszałek Senatu, Prezes Rady Ministrów, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego i Prezes Najwyższej Izby Kontroli.

Art. 193.

Każdy sąd może przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą, jeżeli od odpowiedzi na pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem.

Art. 194.

1. Trybunał Konstytucyjny składa się z 15 sędziów, wybieranych indywidualnie przez Sejm na 9 lat spośród osób wyróżniających się wiedzą prawniczą. Ponowny wybór do składu Trybunału jest niedopuszczalny.
2. Prezesa i Wiceprezesa Trybunału Konstytucyjnego powołuje Prezydent Rzeczypospolitej spośród kandydatów przedstawionych przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Trybunału Konstytucyjnego.

con ricorso inerente le questioni di cui all'art. 188:

1. il Presidente della Repubblica, il Maresciallo della Dieta, il Maresciallo del Senato, il Presidente del Consiglio dei Ministri, 50 deputati, 309 senatori, il Primo Presidente della Corte Suprema, il Presidente della Corte Suprema Amministrativa, il Procuratore Generale, il Presidente della Camera Suprema di Controllo, il Difensore dei Diritti del Cittadino,
2. il Consiglio Nazionale della Magistratura nei limiti di cui all'art. 186 § 2,
3. gli organi costituenti gli enti di autogoverno territoriale,
4. i sindacati nazionali nonché i capi nazionali delle organizzazioni dei datori di lavoro e delle organizzazioni professionali,
5. le chiese e altre associazioni di fede,
6. i soggetti elencati all'art. 79 negli ambiti colà stabiliti.

§ 2. I soggetti di cui all'art. 1 § 3-5, possono ricorrere con tale mozione, qualora l'atto normativo a questioni relative al loro ambito di azione.

Art. 192.

Con mozione nelle questioni di cui all'art. 189, possono ricorrere al Tribunale Costituzionale: il Presidente della Repubblica, il Maresciallo della Dieta, il Maresciallo del Senato, il Primo Presidente della Corte Suprema, il Presidente della Corte Suprema Amministrativa e il Presidente della Suprema Camera di Controllo.

Art. 193.

Ciascuna Corte può sollevare al Tribunale Costituzionale una questione giuridica di conformità di un atto normativo alla Costituzione, agli accordi internazionali ratificati e alla legge, se dalla risposta alla questione medesima dipende la risoluzione del procedimento pendente presso la Corte.

Art. 194.

§ 1. Il Tribunale Costituzionale è composto da 15 giudici, eletti individualmente dalla Dieta per 9 anni tra persone distinte per conoscenze giuridiche. Non è ammessa la rielezione al Tribunale Costituzionale.

§ 2. Il Presidente ed il Vicepresidente del Tribunale Costituzionale sono nominati dal Presidente della Repubblica tra i candidati presentati dall'Assemblea Generale dei Giudici del Tribunale Costituzionale.

Art. 195.

1. Sędziowie Trybunału Konstytucyjnego w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji.

2. Sędziom Trybunału Konstytucyjnego zapewnia się warunki pracy i wynagrodzenie odpowiadające godności urzędu oraz zakresowi ich obowiązków.

3. Sędziowie Trybunału Konstytucyjnego w okresie zajmowania stanowiska nie mogą należeć do partii politycznej, związku zawodowego ani prowadzić działalności publicznej nie dającej się pogodzić z zasadami niezależności sądów i niezawisłości sędziów.

Art. 196.

Sędzia Trybunału Konstytucyjnego nie może być, bez uprzedniej zgody Trybunału Konstytucyjnego, pociągnięty do odpowiedzialności karnej ani pozbawiony wolności. Sędzia nie może być zatrzymany lub aresztowany, z wyjątkiem ujęcia go na gorącym uczynku przestępstwa, jeżeli jego zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. O zatrzymaniu niezwłocznie powiadamia się Prezesa Trybunału Konstytucyjnego, który może nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego.

Art. 197.

Organizację Trybunału Konstytucyjnego oraz tryb postępowania przed Trybunałem określa ustawa.

TRYBUNAŁ STANU**Art. 198.**

1. Za naruszenie Konstytucji lub ustawy, w związku z zajmowanym stanowiskiem lub w zakresie swojego urzędowania, odpowiedzialność konstytucyjną przed Trybunałem Stanu ponoszą: Prezydent Rzeczypospolitej, Prezes Rady Ministrów oraz członkowie Rady Ministrów, Prezes Narodowego Banku Polskiego, Prezes Najwyższej Izby Kontroli, członkowie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, osoby, którym Prezes Rady Ministrów powierzył kierowanie ministerstwem oraz Naczelnicy Dowódcy Sił Zbrojnych.

2. Odpowiedzialność konstytucyjną przed Trybunałem Stanu ponoszą również posłowie i senatorowie w zakresie określonym w art. 107.

3. Rodzaje kar orzekanych przez Trybunał Stanu

Art. 195.

§ 1. I giudici del Tribunale Costituzionale nell'esercizio del proprio ufficio sono indipendenti, imparziali e sottoposti solo alla Costituzione.

§ 2. Ai giudici del Tribunale Costituzionale si assicurano le condizioni di lavoro e di retribuzione corrispondenti alla dignità dell'ufficio nonché all'ambito dei loro doveri.

§ 3. I giudici del Tribunale Costituzionale per il periodo di esercizio dell'ufficio non possono far parte di partiti politici, sindacati né condurre attività pubbliche contrarie ai principi di indipendenza delle Corti e dei giudici.

Art. 196.

I giudici del Tribunale Costituzionale non possono essere posti in stato d'accusa o privati della libertà, senza previa autorizzazione. I giudici non possono essere posti in stato di fermo o di arresto, eccetto che in caso di flagranza di reato e qualora sia indispensabile per lo svolgimento del corretto procedimento. Del fermo o dell'arresto si informa immediatamente il Presidente del Tribunale Costituzionale, il quale può disporre l'immediata liberazione.

Art. 197.

L'organizzazione e le modalità del procedimento presso il Tribunale Costituzionale, sono stabiliti dalla legge.

Tribunale di Stato**Art. 198.**

§ 1. Per violazioni della Costituzione o della legge, in relazione alla carica occupata nell'ambito del proprio ufficio, sono chiamati a rispondere costituzionalmente di fronte al Tribunale di Stato: il Presidente della Repubblica, il Presidente del Consiglio dei Ministri nonché i ministri, il Presidente della Banca Nazionale Polacca, il Presidente della Suprema Camera di Controllo, i membri del Consiglio Nazionale della Radio e Televisione, le persone messe a direzione di ministero da parte del Presidente del Consiglio dei Ministri nonché il Capo Supremo delle Forze Armate.

§ 2. Rispondono costituzionalmente presso il Tribunale di Stato anche i deputati e i Senatori nei limiti di cui all'art. 107.

§ 3. Il tipo di pena comminata dal Tribunale di

określa ustawa.

Art. 199.

1. Trybunał Stanu składa się z przewodniczącego, 2 zastępców przewodniczącego i 16 członków wybieranych przez Sejm spoza grona posłów i senatorów na czas kadencji Sejmu. Zastępcy przewodniczącego Trybunału oraz co najmniej połowa członków Trybunału Stanu powinni mieć kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska sędziego.

2. Przewodniczącym Trybunału Stanu jest Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

3. Członkowie Trybunału Stanu w sprawowaniu funkcji sędziego Trybunału Stanu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom.

Art. 200.

Członek Trybunału Stanu nie może być bez uprzedniej zgody Trybunału Stanu, pociągnięty do odpowiedzialności karnej ani pozbawiony wolności. Członek Trybunału Stanu nie może być zatrzymany lub aresztowany, z wyjątkiem ujęcia go na gorącym uczynku przestępstwa, jeżeli jego zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. O zatrzymaniu niezwłocznie powiadamia się przewodniczącego Trybunału Stanu, który może nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego.

Art. 201.

Organizację Trybunału Stanu oraz tryb postępowania przed Trybunałem określa ustawa.

Rozdział IX ORGANY KONTROLI PAŃSTWOWEJ I OCHRONY PRAWA

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Art. 202.

1. Najwyższa Izba Kontroli jest naczelnym organem kontroli państwowej.

2. Najwyższa Izba Kontroli podlega Sejmowi.

3. Najwyższa Izba Kontroli działa na zasadach kolegalności.

Art. 203.

1. Najwyższa Izba Kontroli kontroluje działalność organów administracji rządowej, Narodowego Banku

Stato è stabilito dalla legge.

Art. 199.

§ 1. Il Tribunale di Stato si compone di un Presidente, di due sostituti Presidenti e di 16 membri eletti dalla Dieta all'esterno della cerchia dei deputati e senatori per il periodo della cadenza della Dieta. I sostituti presidenti del Tribunale e almeno la metà dei componenti del Tribunale di Stato devono avere le qualifiche richieste per la copertura della carica di giudice.

§ 2. Il presidente del Tribunale di Stato è il Primo Presidente della Corte Suprema.

§ 3. I giudici del Tribunale di Stato nell'adempimento della funzione di giudice del Tribunale di Stato sono indipendenti e sottoposti solamente alla Costituzione e alle leggi.

Art. 200.

I giudici del Tribunale di Stato non possono essere posti in stato di accusa né privati della libertà, senza previa autorizzazione del Tribunale di Stato. I giudici del Tribunale di Stato non possono essere posti in stato di fermo o di arresto, eccetto che in caso di flagranza di reato e qualora sia indispensabile per assicurare il corretto svolgimento della procedura. Del fermo o dell'arresto si informa immediatamente il Presidente del Tribunale di Stato, il quale può disporre l'immediata liberazione.

Art. 201.

L'organizzazione e le modalità della procedura presso il Tribunale di Stato, sono stabilite dalla legge.

Parte IX Organi di controllo dello Stato e di difesa giuridica

Suprema Camera di Controllo

Art. 202.

§ 1. La Suprema Camera di Controllo è il supremo organo di controllo dello Stato.

§ 2. La Suprema Camera di Controllo è sottoposta alla Dieta.

§ 3. La Suprema Camera di Controllo opera secondo il principio di collegialità.

Art. 203.

§ 1. La Suprema Camera di Controllo vigila sull'attività degli organi di amministrazione

Polskiego, państwowych osób prawnych i innych państwowych jednostek organizacyjnych z punktu widzenia legalności, gospodarności, celowości i rzetelności.

2. Najwyższa Izba Kontroli może kontrolować działalność organów samorządu terytorialnego, komunalnych osób prawnych i innych komunalnych jednostek organizacyjnych z punktu widzenia legalności, gospodarności i rzetelności.

3. Najwyższa Izba Kontroli może również kontrolować z punktu widzenia legalności i gospodarności działalność innych jednostek organizacyjnych i podmiotów gospodarczych w zakresie, w jakim wykorzystują one majątek lub środki państwowe lub komunalne oraz wywiązują się z zobowiązań finansowych na rzecz państwa.

Art. 204.

1. Najwyższa Izba Kontroli przedkłada Sejmowi:

- 1) analizę wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej,
- 2) opinię w przedmiocie absolutorium dla Rady Ministrów,
- 3) informacje o wynikach kontroli, wnioski i wystąpienia, określone w ustawie.

2. Najwyższa Izba Kontroli przedstawia Sejmowi coroczne sprawozdanie ze swojej działalności.

Art. 205.

1. Prezes Najwyższej Izby Kontroli jest powoływany przez Sejm za zgodą Senatu, na 6 lat i może być ponownie powołany tylko raz.

2. Prezes Najwyższej Izby Kontroli nie może zajmować innego stanowiska, z wyjątkiem stanowiska profesora szkoły wyższej ani wykonywać innych zajęć zawodowych.

3. Prezes Najwyższej Izby Kontroli nie może należeć do partii politycznej, związku zawodowego ani prowadzić działalności publicznej nie dającej się pogodzić z godnością jego urzędu.

Art. 206.

Prezes Najwyższej Izby Kontroli nie może być bez uprzedniej zgody Sejmu pociągnięty do odpowiedzialności karnej ani pozbawiony wolności. Prezes Najwyższej Izby Kontroli nie może być zatrzymany lub aresztowany, z wyjątkiem ujęcia go na gorącym uczynku przestępstwa i jeżeli jego zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. O zatrzymaniu niezwłocznie powiadamia się Marszałka Sejmu,

governativa, della Banca Nazionale Polacca, delle persone giuridiche statali e delle altre unità organizzative statali dal punto di vista della legalità, dell'economia, dell'opportunità e della coscienza.

§ 2. La Suprema Camera di Controllo può sorvegliare l'attività degli enti di autogoverno territoriale, delle persone giuridiche comunali e delle altre unità organizzative comunali dal punto di vista della legalità, dell'economia, dell'opportunità e della coscienza.

§ 3. La Suprema Camera di Controllo può inoltre controllare dal punto di vista della legalità e dell'economia l'attività delle altre unità organizzative e dei soggetti economici per quanto godano esse del patrimonio e dei mezzi statali o comunali nonché stringono obbligazioni finanziarie per conto dello stato.

Art. 204.

§ 1. La Suprema Camera di Controllo trasmette alla Dieta:

1. l'analisi della realizzazione del bilancio statale e delle proposte di politica monetaria,
2. l'analisi in materia di approvazione del Consiglio dei Ministri,
3. le informazioni sui risultati dei controlli, mozioni e interventi definiti nella legge.

§ 2. La Suprema Camera di Controllo presenta alla Dieta un rapporto annuale della propria attività.

Art. 205.

§ 1. Il Presidente della Suprema Camera di Controllo è nominato dalla Dieta col consenso del Senato, dura in carica 6 anni e può essere rinominato soltanto una volta.

§ 2. Il Presidente della Suprema Camera di Controllo non può occupare altra carica, eccetto quella di professore universitario, né esercitare altre occupazioni professionali.

§ 3. Il Presidente della Suprema Camera di Controllo non può far parte di partiti politici, sindacati né esercitare attività pubblica collidente col decoro del suo ufficio.

Art. 206.

Il Presidente della Suprema Camera di Controllo non può senza previa autorizzazione della Dieta essere chiamato a rispondere penalmente né essere privato della libertà. Il Presidente della Suprema Camera di Controllo non può essere posto in stato di fermo o di arresto eccetto che in flagranza di reato e nel caso in cui sia indispensabile per assicurare il corretto svolgimento del

który może nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego.

Art. 207.

Organizację oraz tryb działania Najwyższej Izby Kontroli określa ustawa.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Art. 208.

1. Rzecznik Praw Obywatelskich stoi na straży wolności i praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji oraz w innych aktach normatywnych.
2. Zakres i sposób działania Rzecznika Praw Obywatelskich określa ustawa.

Art. 209.

1. Rzecznik Praw Obywatelskich jest powoływany przez Sejm za zgodą Senatu, na 5 lat.
2. Rzecznik Praw Obywatelskich nie może zajmować innego stanowiska, z wyjątkiem stanowiska profesora szkoły wyższej ani wykonywać innych zajęć zawodowych.
3. Rzecznik Praw Obywatelskich nie może należeć do partii politycznej, związku zawodowego ani prowadzić działalności publicznej nie dającej się pogodzić z godnością jego urzędu.

Art. 210.

Rzecznik Praw Obywatelskich jest w swojej działalności niezawisły, niezależny od innych organów państwowych i odpowiada jedynie przed Sejmem na zasadach określonych w ustawie.

Art. 211.

Rzecznik Praw Obywatelskich nie może być bez uprzedniej zgody Sejmu pociągnięty do odpowiedzialności karnej ani pozbawiony wolności. Rzecznik Praw Obywatelskich nie może być zatrzymany lub aresztowany, z wyjątkiem ujęcia go na gorącym uczynku przestępstwa i jeżeli jego zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. O zatrzymaniu niezwłocznie powiadamia się Marszałka Sejmu, który może nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego.

Art. 212.

Rzecznik Praw Obywatelskich corocznie informuje Sejm i Senat o swojej działalności oraz o stanie przestrzegania wolności i praw człowieka i obywatela.

procedimento. Del fermo o dell'arresto si informa immediatamente il Maresciallo della Dieta il quale può disporre l'immediata liberazione del fermato.

Art.207.

L'organizzazione e il modo di operare della Suprema Camera di Controllo è definito dalla legge.

Difensore dei Diritti Civili

Art. 208.

- § 1. Il Difensore dei Diritti Civili vigila sulle libertà e sui diritti umani e civili definiti dalla Costituzione e dagli altri atti normativi.
- § 2. L'ambito e le modalità dell'operato del Difensore dei Diritti Civili sono stabiliti dalla legge.

Art. 209.

- § 1. Il Difensore dei Diritti Civili è nominato dalla Dieta con l'accordo del Senato per 5 anni.
- § 2. Il Difensore dei Diritti Civili non può occupare altra carica, con l'eccezione di quella di professore universitario, né svolgere altre occupazioni professionali.
- § 3. Il Difensore dei Diritti Civili non può far parte di partiti politici, sindacati né svolgere attività pubblica che collida col decoro del suo ufficio.

Art. 210.

Il Difensore dei Diritti Civili nel compiere il proprio ufficio è indipendente, non sottoposto ad altri organi statali e risponde solo davanti alla Dieta, secondo i principi stabiliti dalla legge.

Art. 211.

Il Difensore dei Diritti Civili non può, senza previa autorizzazione della Dieta, essere posto in stato d'accusa né essere privato della libertà. Il Difensore dei Diritti Civili non può essere posto in stato di fermo o di arresto eccetto che in caso di flagranza di reato e qualora il suo fermo sia indispensabile ad assicurare il corretto proseguimento del procedimento. Del fermo si informa immediatamente il Maresciallo della Dieta che può disporre l'immediata liberazione.

Art. 212.

Il Difensore dei Diritti Civili informa annualmente la Dieta e il Senato della propria attività e sulla situazione riguardo il rispetto delle libertà e dei

KRAJOWA RADA RADIOFONII I TELEWIZJI**Art. 213.**

1. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji stoi na straży wolności słowa, prawa do informacji oraz interesu publicznego w radiofonii i telewizji.

2. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji wydaje rozporządzenia, a w sprawach indywidualnych podejmuje uchwały.

Art. 214.

1. Członkowie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji są powoływani przez Sejm, Senat i Prezydenta Rzeczypospolitej.

2. Członek Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji nie może należeć do partii politycznej, związku zawodowego ani prowadzić działalności publicznej nie dającej się pogodzić z godnością pełnionej funkcji.

Art. 215.

1. Zasady i tryb działania Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, jej organizację oraz szczegółowe zasady powoływania jej członków określa ustawa.

Rozdział X
FINANSE PUBLICZNE

Art. 216.

1. Środki finansowe na cele publiczne są gromadzone i wydatkowane w sposób określony w ustawie.

2. Nabywanie, zbywanie i obciążanie nieruchomości, udziałów lub akcji oraz emisja papierów wartościowych przez Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski lub inne państwowe osoby prawne następuje na zasadach i w trybie określonych w ustawie.

3. Ustanowienie monopolu następuje w drodze ustawy.

4. Zaciąganie pożyczek oraz udzielanie gwarancji i poręczeń finansowych przez państwo następuje na zasadach i w trybie określonych w ustawie.

diritti dell'uomo e del cittadino.

**Consiglio Nazionale della Radiofonia e della
Televisione**

Art. 213.

§ 1. Il Consiglio Nazionale della Radiofonia e della Televisione vigila sulla libertà di parola, sul diritto di informazione e sugli interessi pubblici nella radiofonia e nella televisione.

§ 2. Il Consiglio Nazionale della Radiofonia e della Televisione emana disposizioni, e in questioni specifici emette deliberazioni.

Art. 214.

§ 1. I consiglieri del Consiglio Nazionale della Radiofonia e della Televisione sono nominati dalla Dieta, dal Senato, e dal Presidente della Repubblica.

§ 2. I consiglieri del Consiglio Nazionale della Radiofonia e della Televisione non possono far parte di partiti politici, sindacati né condurre attività pubbliche che collidono col decoro delle funzioni esercitate.

Art. 215.

I principi e le modalità di operare del Consiglio Nazionale della Radiofonia e della Televisione, la sua organizzazione ovvero i principi particolari per la nomina dei suoi consiglieri sono definiti dalla legge.

Parte X
Finanze Pubbliche

Art. 216.

§ 1. La ricchezza finanziaria destinata a scopi pubblici è raccolta e spesa secondo quanto stabilito dalla legge.

§ 2. L'acquisto, la vendita e la costituzione di diritti su immobili, quote e azioni o l'emissione di titoli da parte del Tesoro dello Stato, della Banca Nazionale Polacca o di altri enti giuridici statali avviene secondo i principi e modi stabiliti dalla legge.

§ 3. La costituzione di monopoli avviene per legge.

§ 4. La contrazione di prestiti e la concessione di garanzie e avalli finanziari da parte dello Stato avvengono secondo i principi e i metodi definiti dalla legge.

5. Nie wolno zaciągać pożyczek lub udzielać gwarancji i poręczeń finansowych, w następstwie których państwowy dług publiczny przekroczy 3/5 wartości rocznego produktu krajowego brutto. Sposób obliczania wartości rocznego produktu krajowego brutto oraz państwowego długu publicznego określa ustawa.

Art. 217.

Nakładanie podatków, innych danin publicznych, określanie podmiotów, przedmiotów opodatkowania i stawek podatkowych, a także zasad przyznawania ulg i umorzeń oraz kategorii podmiotów zwolnionych od podatków następuje w drodze ustawy.

Art. 218.

Organizację Skarbu Państwa oraz sposób zarządzania majątkiem Skarbu Państwa określa ustawa.

Art. 219.

1. Sejm uchwała budżet państwa na rok budżetowy w formie ustawy budżetowej.

2. Zasady i tryb opracowania projektu budżetu państwa, stopień jego szczegółowości oraz wymagania, którym powinien odpowiadać projekt ustawy budżetowej, a także zasady i tryb wykonywania ustawy budżetowej określa ustawa.

3. W wyjątkowych przypadkach dochody i wydatki państwa w okresie krótszym niż rok może określać ustawa o prowizorium budżetowym. Przepisy dotyczące projektu ustawy budżetowej stosuje się odpowiednio do projektu ustawy o prowizorium budżetowym.

4. Jeżeli ustawa budżetowa albo ustawa o prowizorium budżetowym nie weszły w życie w dniu rozpoczęcia roku budżetowego, Rada Ministrów prowadzi gospodarkę finansową na podstawie przedłożonego projektu ustawy.

Art. 220.

1. Zwiększenie wydatków lub ograniczenie dochodów planowanych przez Radę Ministrów nie może powodować ustalenia przez Sejm większego deficytu budżetowego niż przewidziany w projekcie ustawy budżetowej.

2. Ustawa budżetowa nie może przewidywać pokrywania deficytu budżetowego przez zaciąganie zobowiązania w centralnym banku państwa.

Art. 221.

Inicjatywa ustawodawcza w zakresie ustawy budżetowej, ustawy o prowizorium budżetowym,

§ 5. Non è ammessa la contrazione di prestiti né l'attribuzione di garanzie e avalli finanziari in conseguenza dei quali il debito pubblico statale superi i tre quinti del valore del prodotto interno lordo annuale. Le modalità di valutazione del prodotto interno lordo annuale e del debito pubblico statale sono stabiliti dalla legge.

Art. 217.

L'imposizione di imposte e altri tributi pubblici, la definizione degli oggetti e dei soggetti della tassazione e dei tributi, e così anche i principi di riconoscimento delle agevolazioni, dei condoni, e delle categorie degli soggetti esenti da imposte avviene per legge.

Art. 218.

L'organizzazione del Tesoro dello Stato e le modalità di disposizione del suo patrimonio sono definite dalla legge.

Art. 219.

§ 1. La Dieta delibera il preventivo dello Stato per l'anno di bilancio in forma di legge di bilancio.

§ 2. I principi e le modalità di elaborazione del progetto di bilancio statale, il livello di dettaglio e le condizioni che la legge di bilancio deve soddisfare, e i principi e le modalità di esecuzione della legge di bilancio sono stabiliti dalla legge.

§ 3. Alle norme relative il disegno della legge di bilancio si fa adeguato ricorso. In caso di disegno di legge di bilancio provvisorio si fa adeguata applicazione delle norme in materia di disegno di legge di bilancio.

§ 4. Qualora la legge di bilancio o di bilancio provvisorio non siano entrate in vigore il primo giorno dell'anno di bilancio, il Consiglio dei Ministri determina l'economia finanziaria sulla base del disegno di legge presentato.

Art. 220.

§ 1. L'aumento della spesa pubblica e la riduzione delle entrate pianificate dal Consiglio dei Ministri non possono comportare la decisione della Dieta di aumentare il deficit di bilancio rispetto a quanto previsto dalla legge di bilancio.

§ 2. La legge di bilancio non può prevedere la copertura del deficit di bilancio attraverso la contrazione di obbligazioni presso la banca centrale dello Stato.

Art. 221.

L'iniziativa legislativa in ambito di legge di bilancio, di legge di bilancio preventivo, di

zmiany ustawy budżetowej, ustawy o zaciąganiu długu publicznego oraz ustawy o udzielaniu gwarancji finansowych przez państwo przysługuje wyłącznie Radzie Ministrów.

Art. 222.

Rada Ministrów przedkłada Sejmowi najpóźniej na 3 miesiące przed rozpoczęciem roku budżetowego projekt ustawy budżetowej na rok następny. W wyjątkowych przypadkach możliwe jest późniejsze przedłożenie projektu.

Art. 223.

Senat może uchwalić poprawki do ustawy budżetowej w ciągu 20 dni od dnia przekazania jej Senatowi.

Art. 224.

1. Prezydent Rzeczypospolitej podpisuje w ciągu 7 dni ustawę budżetową albo ustawę o prowizorium budżetowym przedstawioną przez Marszałka Sejmu. Do ustawy budżetowej i ustawy o prowizorium budżetowym nie stosuje się przepisu art. 122 ust. 5.

2. W przypadku zwrócenia się Prezydenta Rzeczypospolitej do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy budżetowej albo ustawy o prowizorium budżetowym przed jej podpisaniem, Trybunał orzeka w tej sprawie nie później niż w ciągu 2 miesięcy od dnia złożenia wniosku w Trybunale.

Art. 225.

Jeżeli w ciągu 4 miesięcy od dnia przedłożenia Sejmowi projektu ustawy budżetowej nie zostanie ona przedstawiona Prezydentowi Rzeczypospolitej do podpisu, Prezydent Rzeczypospolitej może w ciągu 14 dni zarządzić skrócenie kadencji Sejmu.

Art. 226.

1. Rada Ministrów w ciągu 5 miesięcy od zakończenia roku budżetowego przedkłada Sejmowi sprawozdanie z wykonania ustawy budżetowej wraz z informacją o stanie zadłużenia państwa.

2. Sejm rozpatruje przedłożone sprawozdanie i po zapoznaniu się z opinią Najwyższej Izby Kontroli podejmuje, w ciągu 90 dni od dnia przedłożenia Sejmowi sprawozdania, uchwałę o udzieleniu lub o odmowie udzielenia Radzie Ministrów absolutorium.

Art. 227.

emendamenti alla legge di bilancio, di legge di contrazione di debito pubblico nonché di legge di concessione di garanzia finanziaria da parte dello Stato spetta esclusivamente al Consiglio dei Ministri.

Art. 222.

Il Consiglio dei Ministri, non oltre il terzo mese precedente l'apertura dell'anno di bilancio, presenta alla Dieta il disegno di legge di bilancio per l'anno successivo. In casi eccezionali è ammessa presentazione tardiva.

Art. 223.

Il Senato può deliberare emendamenti al disegno di legge di bilancio entro 20 giorni dal suo ricevimento.

Art. 224.

§ 1. Il Presidente della Repubblica sottoscrive entro 7 giorni la legge di bilancio ovvero la legge di bilancio provvisorio presentata dal Maresciallo della Dieta. Per la legge di bilancio e per la legge di bilancio provvisorio non si applicano le norme di cui all'art. 122 §5.

§ 2. Nel caso che, prima della sottoscrizione, il Presidente della Repubblica impugni, presso il Tribunale Costituzionale, la legge di bilancio o di bilancio provvisorio, il Tribunale Costituzionale emette sentenza non oltre i 2 mesi dal giorno della deposizione della ricorso.

Art. 225.

Se, entro 4 mesi dalla presentazione del disegno di legge di bilancio alla Dieta, la legge di bilancio non viene trasmessa al Presidente della Repubblica per l'apposizione della firma, questi può decretare lo scioglimento della Dieta entro il quattordicesimo giorno dalla scadenza del termine suddetto.

Art. 226.

§ 1. Il Consiglio dei Ministri, entro 5 giorni dalla chiusura dell'anno di bilancio, presenta alla Dieta relazione sull'applicazione della legge di bilancio unitamente a informazioni sulla situazione dell'indebitamento dello Stato.

§ 2. La Dieta esamina la relazione e, sentito il parere della Camera Suprema di Controllo, l'approva o rifiuta con deliberazione entro 90 giorni dalla sua presentazione alla Dieta.

Art. 227.

1. Centralnym bankiem państwa jest Narodowy Bank Polski. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. Narodowy Bank Polski odpowiada za wartość polskiego pieniądza.
2. Organami Narodowego Banku Polskiego są: Prezes Narodowego Banku Polskiego, Rada Polityki Pieniężnej oraz Zarząd Narodowego Banku Polskiego.
3. Prezes Narodowego Banku Polskiego jest powoływany przez Sejm na wniosek Prezydenta Rzeczypospolitej, na 6 lat.
4. Prezes Narodowego Banku Polskiego nie może należeć do partii politycznej, związku zawodowego ani prowadzić działalności publicznej nie dającej się pogodzić z godnością jego urzędu.
5. W skład Rady Polityki Pieniężnej wchodzi Prezes Narodowego Banku Polskiego jako przewodniczący oraz osoby wyróżniające się wiedzą z zakresu finansów powoływane na 6 lat, w równej liczbie przez Prezydenta Rzeczypospolitej, Sejm i Senat.
6. Rada Polityki Pieniężnej ustala corocznie założenia polityki pieniężnej i przedkłada je do wiadomości Sejmowi równocześnie z przedłożeniem przez Radę Ministrów projektu ustawy budżetowej. Rada Polityki Pieniężnej, w ciągu 5 miesięcy od zakończenia roku budżetowego, składa Sejmowi sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej.
7. Organizację i zasady działania Narodowego Banku Polskiego oraz szczegółowe zasady powoływania i odwoływania jego organów okre.

Rozdział XI STANY NADZWYCZAJNE

Art. 228.

1. W sytuacjach szczególnych zagrożeń, jeżeli zwykłe środki konstytucyjne są niewystarczające, może zostać wprowadzony odpowiedni stan nadzwyczajny: stan wojenny, stan wyjątkowy lub stan klęski żywiołowej.
2. Stan nadzwyczajny może być wprowadzony tylko na podstawie ustawy, w drodze rozporządzenia, które podlega dodatkowemu podaniu do publicznej wiadomości.
3. Zasady działania organów władzy publicznej oraz zakres, w jakim mogą zostać ograniczone wolności i prawa człowieka i obywatela w czasie poszczególnych stanów nadzwyczajnych, określa

§ 1. La banca centrale dello Stato è la Banca Nazionale di Polonia. Ad essa spetta l'esclusivo diritto di emettere moneta e di varare e realizzare la politica monetaria. La Banca Nazionale di Polonia è responsabile del valore della moneta polacca.

§ 2. Organi della Banca Nazionale di Polonia sono: Il Presidente della Banca Nazionale di Polonia, il Consiglio della Politica Monetaria e il Consiglio della Banca Nazionale di Polonia.

§ 3. Il Presidente della Banca Nazionale di Polonia è nominato dalla Dieta, su mozione del Presidente della Repubblica, e dura in carica 6 anni.

§ 4. Il Presidente della Banca Nazionale di Polonia non può far parte di partiti politici, sindacati né svolgere attività pubbliche contrarie al decoro del suo ufficio.

§ 5. Sono membri del Consiglio della Politica Monetaria il Presidente della Banca Nazionale di Polonia, in qualità di presidente, e persone distinte per conoscenze in ambito finanziario nominate in numero uguale dal Presidente della Repubblica, dalla Dieta e dal Senato. Durano in carica 6 anni.

§ 6. Il Consiglio della Politica Monetaria determina annualmente i principi di politica monetaria e li trasmette per conoscenza alla Dieta contemporaneamente alla presentazione del disegno di legge di bilancio da parte del Consiglio dei Ministri. Il Consiglio della Politica Monetaria entro 5 mesi dalla chiusura dell'anno di bilancio espone alla Dieta un resoconto dell'applicazione dei principi di politica monetaria.

§ 7. L'organizzazione e i principi dell'attività della Banca Nazionale di Polonia nonché i principi particolari di nomina e revoca dei suoi organi sono stabiliti dalla legge.

Parte XI Stati straordinari

Art. 228.

- § 1. Nelle situazioni di minacce particolari, qualora i normali mezzi costituzionali non siano sufficienti, può essere decretato lo stato straordinario: stato di guerra, stato d'eccezione o stato di calamità naturale.
- § 2. Lo stato straordinario può essere introdotto con decreto sottoposto ad ulteriore procedura di pubblicazione, e solamente secondo la legge.
- § 3. I principi di attività degli organi di potere pubblico nonché gli ambiti entro i quali possono essere limitate le libertà e i diritti umani e civili

ustawa.

4. Ustawa może określić podstawy, zakres i tryb wyrównywania strat majątkowych wynikających z ograniczenia w czasie stanu nadzwyczajnego wolności i praw człowieka i obywatela.

5. Działania podjęte w wyniku wprowadzenia stanu nadzwyczajnego muszą odpowiadać stopniowi zagrożenia i powinny zmierzać do jak najszybszego przywrócenia normalnego funkcjonowania państwa.

6. W czasie stanu nadzwyczajnego nie mogą być zmienione: Konstytucja, ordynacje wyborcze do Sejmu, Senatu i organów samorządu terytorialnego, ustawa o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej oraz ustawy o stanach nadzwyczajnych.

7. W czasie stanu nadzwyczajnego oraz w ciągu 90 dni po jego zakończeniu nie może być skrócona kadencja Sejmu, przeprowadzane referendum ogólnokrajowe, nie mogą być przeprowadzane wybory do Sejmu, Senatu, organów samorządu terytorialnego oraz wybory Prezydenta Rzeczypospolitej, a kadencje tych organów ulegają odpowiedniemu przedłużeniu. Wybory do organów samorządu terytorialnego są możliwe tylko tam, gdzie nie został wprowadzony stan nadzwyczajny.

Art. 229.

W razie zewnętrznego zagrożenia państwa, zbrojnej napaści na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub gdy z umowy międzynarodowej wynika zobowiązanie do wspólnej obrony przeciwko agresji, Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów może wprowadzić stan wojenny na części albo na całym terytorium państwa.

Art. 230.

1. W razie zagrożenia konstytucyjnego ustroju państwa, bezpieczeństwa obywateli lub porządku publicznego, Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów może wprowadzić, na czas oznaczony, nie dłuższy niż 90 dni, stan wyjątkowy na części albo na całym terytorium państwa.

2. Przedłużenie stanu wyjątkowego może nastąpić tylko raz, za zgodą Sejmu i na czas nie dłuższy niż 60 dni.

Art. 231.

Rozporządzenie o wprowadzeniu stanu wojennego lub wyjątkowego Prezydent Rzeczypospolitej przedstawia Sejmowi w ciągu 48 godzin od

durante i singoli stati straordinari sono definiti dalla legge.

§ 4. La legge può stabilire la base, l'ambito e le modalità di compensazione delle perdite patrimoniali conseguenti alle limitazioni delle libertà e dei diritti umani e civili durante lo stato straordinario.

§ 5. Le attività condotte in seguito alla dichiarazione dello stato straordinario devono corrispondere al grado della minaccia e devono tendere al più rapido ritorno al normale funzionamento dello Stato.

§ 6. Durante lo stato straordinario non possono essere modificate: la Costituzione, la legge elettorale della Dieta, del Senato e degli enti di autogoverno territoriale, la legge elettorale del Presidente della Repubblica nonché la legge sullo stato straordinario.

§ 7. Durante lo stato straordinario e nei 90 giorni successivi al suo termine non può essere sciolta la Dieta, indetti referendum generali, elezioni della Dieta, del Senato, degli enti di autogoverno territoriale e del Presidente della Repubblica, e la cadenza di tali organi è sottoposta ad adeguata proroga. Elezioni degli enti di autogoverno territoriale sono possibili solamente laddove non è stato introdotto lo stato straordinario.

Art. 229.

In caso di minaccia esterna dello Stato, attacco armato al territorio della Repubblica Polacca o laddove dagli accordi internazionali consegue l'obbligo di comune difesa contro un'aggressione, il Presidente della Repubblica, su richiesta del Consiglio dei Ministri può introdurre lo stato di guerra sulla totalità del territorio dello Stato o su una sua parte.

Art. 230

§ 1. In caso di minaccia dell'organizzazione costituzionale dello Stato, della sicurezza dei cittadini o dell'ordine pubblico, il Presidente della Repubblica, su richiesta del Consiglio dei Ministri, può introdurre, per un tempo non superiore a 90 giorni, lo stato d'eccezione sulla totalità del territorio dello Stato o su una sua parte.

§ 2. La proroga dello stato d'eccezione può avvenire soltanto una volta, previa autorizzazione della Dieta e per un periodo non superiore a 60 giorni.

Art. 231.

Il decreto di introduzione dello stato di guerra o dello stato d'eccezione è trasmesso dal Presidente della Repubblica alla Dieta entro 48 ore dalla

podpisania rozporządzenia. Sejm niezwłocznie rozpatruje rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej. Sejm może je uchylić bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.

Art. 232.

W celu zapobieżenia skutkom katastrof naturalnych lub awarii technicznych noszących znamiona klęski żywiołowej oraz w celu ich usunięcia Rada Ministrów może wprowadzić na czas oznaczony, nie dłuższy niż 30 dni, stan klęski żywiołowej na części albo na całym terytorium państwa. Przedłużenie tego stanu może nastąpić za zgodą Sejmu.

Art. 233.

1. Ustawa określająca zakres ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela w czasie stanu wojennego i wyjątkowego nie może ograniczać wolności i praw określonych w art. 30 (godność człowieka), art. 34 i art. 36 (obywatelstwo), art. 38 (ochrona życia), art. 39, art. 40 i art. 41 ust. 4 (humanitarne traktowanie), art. 42 (ponoszenie odpowiedzialności karnej), art. 45 (dostęp do sądu), art. 47 (dobra osobiste), art. 53 (sumienie i religia), art. 63 (petycje) oraz art. 48 i art. 72 (rodzina i dziecko).
2. Niedopuszczalne jest ograniczenie wolności i praw człowieka i obywatela wyłącznie z powodu rasy, płci, języka, wyznania lub jego braku, pochodzenia społecznego, urodzenia oraz majątku.
3. Ustawa określająca zakres ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela w stanie klęski żywiołowej może ograniczać wolności i prawa określone w art. 22 (wolność działalności gospodarczej), art. 41 ust. 1, 3 i 5 (wolność osobista), art. 50 (nienaruszalność mieszkania), art. 52 ust. 1 (wolność poruszania się i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej), art. 59 ust. 3 (prawo do strajku), art. 64 (prawo własności), art. 65 ust. 1 (wolność pracy), art. 66 ust. 1 (prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy) oraz art. 66 ust. 2 (prawo do wypoczynku).

Art. 234.

1. Jeżeli w czasie stanu wojennego Sejm nie może zebrać się na posiedzenie, Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów wydaje rozporządzenia z mocą ustawy w zakresie i w granicach określonych w art. 228 ust. 3-5. Rozporządzenia te podlegają zatwierdzeniu przez Sejm na najbliższym posiedzeniu.
2. Rozporządzenia, o których mowa w ust. 1, mają charakter źródeł powszechnie

sottoscrizione del decreto. La Dieta esamina immediatamente il decreto del Presidente della Repubblica. La Dieta può annullare il decreto a maggioranza assoluta dei votanti alla presenza di almeno la metà dei suoi componenti.

Art. 232.

Al fine di evitare le conseguenze delle catastrofi naturali o dei disastri tecnici comportanti effetti calamitosi, e per procedere alla loro eliminazione, il Consiglio dei Ministri può introdurre, per un periodo non superiore ai 30 giorni, lo stato di calamità naturale sulla totalità del territorio dello Stato o su una sua parte. La proroga di tale stato può avvenire previa autorizzazione della Dieta.

Art. 233.

- § 1. La legge, che determina l'ambito delle limitazioni delle libertà e dei diritti del cittadino e dell'uomo durante lo stato di guerra e di eccezione non può limitare le libertà e i diritti stabiliti dagli art. 30 (dignità dell'uomo), 34 e 36 (cittadinanza), 38 (difesa della vita), 39, 40 e 41 §4 (trattamento umanitario), 42 (assunzione di responsabilità penale), 45 (accesso alla Corte), 47 (beni personali), 53 (coscienza e religione), 48 e 72 (famiglia e bambino).
- § 2. Non sono ammesse limitazioni alle libertà e ai diritti umani e civili per il solo motivo della razza, del sesso, della lingua, della fede o della sua mancanza, della discendenza sociale, della nascita nonché del patrimonio.
- § 3. La legge che determina l'ambito di limitazione dei diritti umani e civili durante lo stato di calamità naturale può limitare le libertà e i diritti definiti negli art. 22 (libertà dell'azione economica), 41 § 1, 3 e 5 (libertà personale), 50 (inviolabilità dell'abitazione), 52 §1 (libertà di movimento e permanenza sul territorio della Repubblica Polacca), 59 §3 (diritto di sciopero), 64 (diritto di proprietà), 66 §1 (diritto a sicure e igieniche condizioni di lavoro) e 66 §2 (diritto al riposo).

Art. 234.

- § 1. Qualora, durante lo stato di guerra, la Dieta non potesse riunirsi, il Presidente della Repubblica, su richiesta del Consiglio dei Ministri, emette decreti con forza di legge nell'ambito e nei limiti stabiliti dagli art. 228 §3-5. Tali decreti sono sottoposti a conferma nella successiva prima seduta della Dieta.
- § 2. I decreti di cui al §1 hanno carattere di fonti di diritto generalmente vincolanti.

Rozdział XII ZMIANA KONSTYTUCJI

Art. 235.

1. Projekt ustawy o zmianie Konstytucji może przedłożyć co najmniej 1/5 ustawowej liczby posłów, Senat lub Prezydent Rzeczypospolitej.
2. Zmiana Konstytucji następuje w drodze ustawy uchwalonej w jednakowym brzmieniu przez Sejm i następnie w terminie nie dłuższym niż 60 dni przez Senat.
3. Pierwsze czytanie projektu ustawy o zmianie Konstytucji może odbyć się nie wcześniej niż trzydziestego dnia od dnia przedłożenia Sejmowi projektu ustawy.
4. Ustawę o zmianie Konstytucji uchwała Sejm większością co najmniej 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów oraz Senat bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby senatorów.
5. Uchwalenie przez Sejm ustawy zmieniającej przepisy rozdziałów I, II lub XII Konstytucji może odbyć się nie wcześniej niż sześćdziesiątego dnia po pierwszym czytaniu projektu tej ustawy.
6. Jeżeli ustawa o zmianie Konstytucji dotyczy przepisów rozdziału I, II lub XII, podmioty określone w ust. 1 mogą zażądać, w terminie 45 dni od dnia uchwalenia ustawy przez Senat, przeprowadzenia referendum zatwierdzającego. Z wnioskiem w tej sprawie podmioty te zwracają się do Marszałka Sejmu, który zarządza niezwłocznie przeprowadzenie referendum w ciągu 60 dni od dnia złożenia wniosku. Zmiana Konstytucji zostaje przyjęta, jeżeli za tą zmianą opowiedziała się większość głosujących.
7. Po zakończeniu postępowania określonego w ust. 4 i 6 Marszałek Sejmu przedstawia Prezydentowi Rzeczypospolitej uchwaloną ustawę do podpisu. Prezydent Rzeczypospolitej podpisuje ustawę w ciągu 21 dni od dnia przedstawienia i zarządza jej ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozdział XIII PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Art. 236.

1. W okresie 2 lat od dnia wejścia w życie Konstytucji Rada Ministrów przedstawi Sejmowi projekty ustaw niezbędnych do stosowania Konstytucji.
2. Ustawy wprowadzające w życie art. 176 ust. 1 w zakresie dotyczącym postępowania przed sądami administracyjnymi zostaną uchwalone przed upływem 5 lat od dnia wejścia w życie Konstytucji.

Parte XII Revisione della Costituzione

Art. 235.

- § 1. Il disegno di revisione costituzionale può essere presentato da almeno 1/5 dei deputati, dal Senato o dal Presidente della Repubblica.
- § 2. La revisione costituzionale avviene per legge approvata identicamente dalla Dieta ed, entro i successivi 60 giorni, dal Senato.
- § 3. La prima lettura del progetto di legge di revisione costituzionale può avvenire non prima del trentesimo giorno dalla sua presentazione alla Dieta.
- § 4. La legge di revisione costituzionale è deliberata dalla Dieta a maggioranza dei due terzi dei voti alla presenza di almeno la metà dei deputati, e dal Senato a maggioranza assoluta dei voti alla presenza di almeno la metà dei senatori.
- § 5. L'approvazione della legge di revisione da parte della Dieta delle norme della parte I, II ovvero XII della Costituzione non può avvenire prima del sessantesimo giorno dalla prima lettura di tale progetto di legge.
- § 6. Qualora la legge di revisione costituzionale riguardi le parti I, II e XII i soggetti di cui al § 1 possono richiedere, nel termine di 45 giorni dall'approvazione della legge da parte del Senato, l'indizione di un referendum confermativo. La richiesta è indirizzata al Maresciallo della Dieta il quale ordina immediatamente la convocazione del referendum entro 60 giorni dalla data di deposizione della mozione. La revisione costituzionale è approvata a maggioranza dei voti.
- § 7. Al termine della procedura definita del § 4 e 6 il Maresciallo della Dieta presenta al Presidente della Repubblica la legge deliberata per la sottoscrizione. Il Presidente della Repubblica sottoscrive la legge entro 21 giorni dalla presentazione e ne ordina la pubblicazione nella Gazzetta Ufficiale della Repubblica Polacca.

Parte XIII Norme finali e transitorie

Art. 236.

- § 1. Nel termine di due anni dall'entrata in vigore della Costituzione, il Consiglio dei Ministri presenta alla Dieta i disegni di legge indispensabili per l'applicazione della Costituzione.
- § 2. Le leggi applicative dell'art. 176 § 1 riguardanti il procedimento presso le Corti amministrative vengono deliberate entro 5 anni dal giorno di entrata in vigore della Costituzione.

Do czasu wejścia w życie tych ustaw obowiązują przepisy dotyczące rewizji nadzwyczajnej od orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Art. 237.

1. W okresie 4 lat od dnia wejścia w życie Konstytucji w sprawach o wykroczenia orzekają kolegia do spraw wykroczeń przy sądach rejonowych, przy czym o karze aresztu orzeka sąd.

2. Odwołanie od orzeczenia kolegium rozpoznaje sąd.

Art. 238.

1. Kadencja konstytucyjnych organów władzy publicznej i osób wchodzących w ich skład wybranych lub powołanych przed wejściem w życie Konstytucji kończy się z upływem okresu ustalonego w przepisach obowiązujących przed dniem wejścia w życie Konstytucji.

2. W przypadku, gdy przepisy obowiązujące przed dniem wejścia w życie Konstytucji nie ustalały tej kadencji, a od dnia wyboru lub powołania upłynął okres dłuższy niż ustalony przez Konstytucję, kadencja konstytucyjna organów władzy publicznej lub osób wchodzących w ich skład upływa po roku od dnia wejścia w życie Konstytucji.

3. W przypadku, gdy przepisy obowiązujące przed dniem wejścia w życie Konstytucji nie ustalały tej kadencji, a od dnia wyboru lub powołania upłynął okres krótszy niż ustalony przez Konstytucję dla konstytucyjnych organów władzy publicznej lub osób wchodzących w ich skład, czas w którym organy te lub osoby pełniły funkcje według przepisów dotychczasowych, wlicza się do kadencji ustalonej w Konstytucji.

Art. 239.

1. W okresie 2 lat od dnia wejścia w życie Konstytucji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją ustaw uchwalonych przed dniem jej wejścia w życie nie są ostateczne i podlegają rozpatrzeniu przez Sejm, który może odrzucić orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego większością 2/3 głosów, w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów. Nie dotyczy to orzeczeń wydanych w następstwie pytań prawnych do Trybunału Konstytucyjnego.

2. Postępowanie w sprawach o ustalenie przez Trybunał Konstytucyjny powszechnie obowiązującej

Fino all'entrata in vigore di tali leggi si applicano le norme relative alla revisione straordinaria delle sentenze della Corte Suprema Amministrativa.

Art. 237.

§ 1. Entro 4 anni dal giorno di entrata in vigore della Costituzione le contravvenzioni sono affidate alla decisione dei collegi per le contravvenzioni presso i Tribunali regionali, mentre l'arresto viene comminato dalla Corte.

§ 2. La Corte giudica gli appelli contro le sentenze del collegio.

Art. 238.

§ 1. Il mandato degli organi costituzionali di potere pubblico e dei loro componenti eletti o nominati prima dell'entrata in vigore della Costituzione, termina col decorso del periodo stabilito dalle norme vigenti prima dell'entrata in vigore della Costituzione.

§ 2. Nel caso in cui le norme vigenti prima dell'entrata in vigore della Costituzione non abbiano determinato il termine del mandato e dal giorno dell'elezione o della nomina sia trascorso un termine superiore a quello stabilito dalla Costituzione, il mandato costituzionale degli organi di potere pubblico o dei suoi membri termina un anno dopo l'entrata in vigore della Costituzione.

§ 3. Nel caso in cui le norme vigenti prima dell'entrata in vigore della Costituzione non determinino tale termine, e dal giorno dell'elezione o della nomina sia trascorso un periodo inferiore a quello stabilito dalla Costituzione per gli organi di potere pubblico o dei suoi membri, il tempo in cui tali organi o i suoi membri sono rimasti in carica secondo le norme precedenti è considerato per il calcolo della durata del mandato secondo i termini stabiliti dalla Costituzione.

Art. 239.

§ 1. Entro 2 anni dall'entrata in vigore della Costituzione, le sentenze del Tribunale Costituzionale di non conformità delle leggi emanate prima della sua entrata in vigore non sono definitive e sono sottoposte all'esame della Dieta, la quale può cancellare la sentenza del Tribunale Costituzionale a maggioranza di due terzi dei voti alla presenza di almeno metà dei suoi componenti. Tale disposizione non si applica alle sentenze emesse a seguito di domande giuridiche al Tribunale Costituzionale.

§ 2. I procedimenti presso il Tribunale Costituzionale, relativi all'interpretazione

wykładni ustaw wszczęte przed wejściem w życie Konstytucji podlega umorzeniu.

3. Z dniem wejścia w życie Konstytucji uchwały Trybunału Konstytucyjnego w sprawie ustalenia wykładni ustaw tracą moc powszechnie obowiązującą. W mocy pozostają prawomocne wyroki sądu oraz inne prawomocne decyzje organów władzy publicznej podjęte z uwzględnieniem znaczenia przepisów ustalonego przez Trybunał Konstytucyjny w drodze powszechnie obowiązującej wykładni ustaw.

Art. 240.

W okresie roku od dnia wejścia w życie Konstytucji ustawa budżetowa może przewidywać pokrywanie deficytu budżetowego przez zaciąganie zobowiązań w centralnym banku państwa.

Art. 241.

1. Umowy międzynarodowe ratyfikowane dotychczas przez Rzeczpospolitą Polską na podstawie obowiązujących w czasie ich ratyfikacji przepisów konstytucyjnych i ogłoszone w Dzienniku Ustaw, uznaje się za umowy ratyfikowane za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie i stosuje się do nich przepisy art. 91 Konstytucji, jeżeli z treści umowy międzynarodowej wynika, że dotyczą one kategorii spraw wymienionych w art. 89 ust. 1 Konstytucji.

2. Rada Ministrów w ciągu 2 lat od wejścia w życie Konstytucji przedstawi Sejmowi wykaz umów międzynarodowych zawierających postanowienia niezgodne z Konstytucją.

3. Senatorowie wybrani przed dniem wejścia w życie Konstytucji, którzy nie ukończyli 30 lat zachowują swoje mandaty do końca kadencji na którą zostali wybrani.

4. Połączenie mandatu posła lub senatora z funkcją lub zatrudnieniem, których dotyczy zakaz określony w art. 103, powoduje wygaśnięcie mandatu po upływie miesiąca od dnia wejścia w życie Konstytucji, chyba że poseł albo senator wcześniej zrzeknie się funkcji albo ustanie zatrudnienie.

5. Sprawy będące przedmiotem postępowania ustawodawczego albo przed Trybunałem Konstytucyjnym bądź Trybunałem Stanu, a rozpoczęte przed wejściem w życie Konstytucji, są prowadzone zgodnie z przepisami konstytucyjnymi obowiązującymi w dniu rozpoczęcia sprawy.

6. W okresie 2 lat od dnia wejścia w życie Konstytucji Rada Ministrów ustali, które z uchwał Rady Ministrów oraz zarządzeń ministrów lub innych organów administracji rządowej podjęte lub wydane przed dniem wejścia w życie Konstytucji wymagają -

generalmente vincolante delle leggi e iniziati prima dell'entrata in vigore della Costituzione, sono interrotti.

§ 3. Col giorno di entrata in vigore della Costituzione le deliberazioni del Tribunale Costituzionale relative all'interpretazione delle leggi perdono efficacia. Restano in vigore le sentenze delle Corti passate in giudicato e le altre decisioni definitive degli organi di potere pubblico assunte sulla base dell'interpretazione delle norme data dal Tribunale Costituzionale sotto forma di interpretazione vincolante delle leggi.

Art. 240.

Entro un anno dal giorno di entrata in vigore della Costituzione le legge di bilancio può prevedere la copertura del debito di bilancio attraverso l'emissione di obbligazioni presso la banca centrale dello stato.

Art. 241.

§ 1. Gli accordi internazionali già ratificati dalla Repubblica Polacca sulla base delle norme costituzionali in vigore al momento della ratifica e pubblicate nella Gazzetta Ufficiale, sono considerati come accordi ratificati previa autorizzazione legislativa e, qualora dal contenuto emerga che riguardano le categorie di cui all'art. 89 § 1, si applica l'art. 91.

§ 2. Il Consiglio dei Ministri entro 2 anni dall'entrata in vigore della Costituzione presenta alla Dieta l'elenco degli accordi internazionali contenenti norme contrastanti con la Costituzione.

§ 3. I senatori eletti prima dell'entrata in vigore della Costituzione aventi età inferiori a 30 anni mantengono il proprio incarico fino al termine del mandato in cui sono stati eletti.

§ 4. L'unione del mandato di deputato o di senatore con le attività vietate dall'art. 103, comporta il termine del mandato al decorrere di un mese dal giorno di entrata in vigore della costituzione, salvo che il deputato o senatore non abbia già rinunciato all'incarico o interrotto le attività.

§5. Le questioni, oggetto di procedura legislativa o pendenti presso il Tribunale Costituzionale o il Tribunale di Stato all'atto dell'entrata in vigore della Costituzione, sono proseguite secondo le norme costituzionali in vigore il giorno della presentazione della questione.

§ 6. Entro 2 anni dall'entrata in vigore della Costituzione, il Consiglio dei Ministri decide quali tra le deliberazioni del Consiglio dei Ministri ovvero dei decreti dei ministri o di altri organi di

stosownie do warunków określonych w art. 87 ust. 1 i art. 92 Konstytucji - zastąpienia ich przez rozporządzenia wydane na podstawie upoważnienia ustawy, której projekt w odpowiednim czasie Rada Ministrów przedstawi Sejmowi. W tym samym okresie Rada Ministrów przedstawi Sejmowi projekt ustawy określającej, które akty normatywne organów administracji rządowej wydane przed dniem wejścia w życie Konstytucji stają się uchwałami albo zarządzeniami w rozumieniu art. 93 Konstytucji.

7. Obowiązujące w dniu wejścia w życie Konstytucji akty prawa miejscowego oraz przepisy gminne stają się aktami prawa miejscowego w rozumieniu art. 87 ust. 2 Konstytucji.

Art. 242.

Tracą moc:

- 1) ustawa konstytucyjna z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym (Dz.U. Nr 84, poz. 426, z 1995 r. Nr 38, poz. 184, Nr 150, poz. 729 oraz z 1996 r. Nr 106, poz. 488),
- 2) ustawa konstytucyjna z dnia 23 kwietnia 1992 r. o trybie przygotowania i uchwalenia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 67, poz. 336 oraz z 1994 r. Nr 61, poz. 251).

Art. 243.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia jej ogłoszenia.

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

amministrazione governativa emanati prima dell'entrata in vigore della Costituzione richiedono – conformemente alle condizioni definite agli art. 87 §1 e 92 – modifiche attraverso decreti emessi a seguito di delega legislativa, il cui disegno è presentato dal Consiglio dei Ministri alla Dieta in tempo adeguato. Nello stesso ambito, il Consiglio dei Ministri presenta alla Dieta un disegno di legge determinante quali atti normativi degli organi di amministrazione di governo emessi prima dell'entrata in vigore della Costituzione rispettano l'art. 93.

§ 7. Gli atti di diritto locale e le norme comunali vigenti il giorno di entrata in vigore della Costituzione diventano atti di diritto locale secondo l'art. 87 § 2.

Art. 242.

Sono abrogati:

1. la legge costituzionale del giorno 17 ottobre 1992 sui reciproci rapporti tra il potere legislativo ed esecutivo della Repubblica Polacca nonché sugli autogoverni territoriali (L.L. nr 84, pos. 426, del 1995. N. 38, pos. 184, N. 150 pos. 729 nonché del 1996 N. 106 pos. 488),
2. la legge costituzionale del giorno 1992 sulle modalità di preparazione e deliberazione della Costituzione della Repubblica Polacca (L.L. N. 67, pos. 336 nonché del 1994 N. 61 pos. 251).

Art. 243.

La Costituzione della Repubblica Polacca entra in vigore decorso il terzo mese dalla sua pubblicazione.

IL PRESIDENTE DELLA REPUBBLICA
POLACCA